

FYLKESMANNEN I SOGN OG FJORDANE

Sjøfuglteljingar i Sogn og Fjordane i 2007

Hekkefuglteljingar i sjøfuglreservata

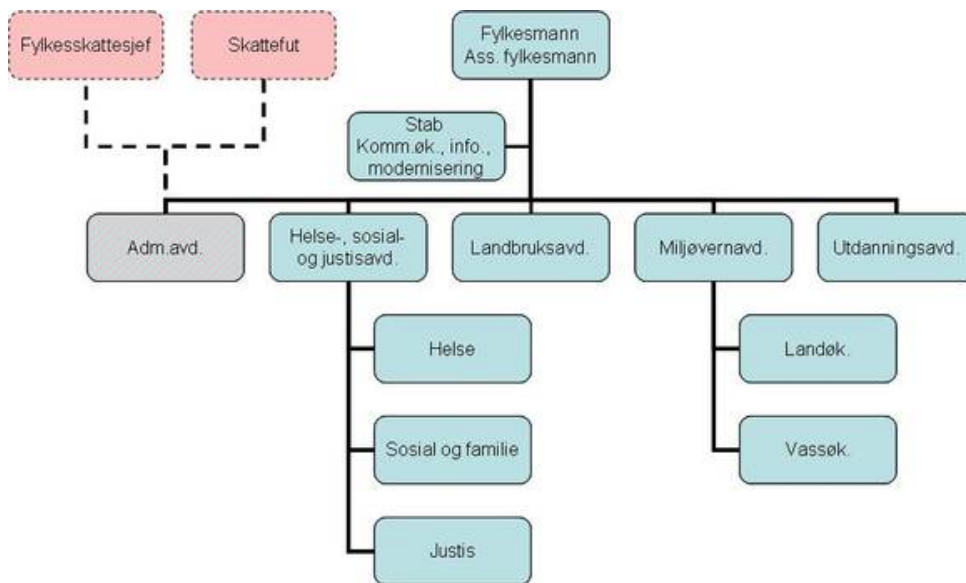
Rapport nr. 5-2007

FYLKESMANNEN I SOGN OG FJORDANE

Fylkesmannen er Regjeringa og staten sin fremste representant i fylket, og har ansvar for at Stortinget og Regjeringa sine vedtak, mål og retningslinjer vert følgde opp. Fylkesmannen skal fremje fylket sine interesser, ta initiativ både lokalt og overfor sentrale styringsorgan.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har oppgåver innan landbruk og bygdeutvikling, miljøvern, på sosialektoren, overfor kommunane og innan sivil beredskap. Vi er om lag 100 tilsette, og er organisert slik:

HER FINN DU OSS:

Statens hus, Njøsavegen 2, Leikanger
Telefon 57 65 50 00 – Telefaks 57 65 50 55
Postadresse: Njøsavegen2, 6863 Leikanger

Landbruksavdelinga:

Hafstadgården, Hafstadvegen 48, Førde
Telefon: 57 72 32 00 – Telefaks 57 82 12 05
Postadresse: Postboks 14, 6801 Førde

E-post: post@fmsf.no

Internett: <http://www.fylkesmann.no/sfj/>
www.miljostatus.no/sognogfjordane/

Framsidedfoto: Alkefuglar ved Veststeinen i Vågsøy. Foto Tore Larsen

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
Rapport nr. 5-2007

Forfatter Tore Larsen	Dato November 2007
Prosjektansvarleg	Sidetal 71
Tittel Sjøfuglteljingar i Sogn og Fjordane i 2007 Hekkefuglteljingar i sjøfuglreservata	<i>ISBN 82-91031-97-5 (gml.)</i> <i>ISBN 978-82-91031-96-5 (ny)</i> <i>ISSN 0803-1886</i>
Geografisk område Sogn og Fjordane, kystkommunane	Fagområde Naturvern, økologi, zoologi, sjøfugl
Finansiering Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	
Samandrag Da tobis-bestandane i Nordsjøen kollapsa på grunn av overfiske i 2004, braut også hekkebestandane av sjøfugl saman. I åra etter har det vore berre små teikn til betring, og først da det omsider blei stengt for tobisfiske i norske farvatn i 2006, betra situasjonen seg merkbar. Det hekka i år klart fleire sjøfugl i Sogn og Fjordane enn det har gjort i dei føregåande åra. Situasjonen er likevel ikkje eintydig positiv. Artar som er følsame for taretråling, og ein del andre næringsspesialistar, har ikkje auka. Hekkebestanden av toppskarv er aukande i Solund, etter å ha vore på eit historisk lågmål tidleg på 2000-talet. Truleg har andre faktorar enn næringssvikten i Nordsjøen spelt inn. Frå Askvoll og nordover har bestanden gått drastisk ned sidan førre teljing for to år sidan. Arten er følsam for taretråling og ilandstiging på hekkeplassane, men oljeureining frå <i>Server</i>-forliset kan også ha redusert bestanden i nord. Både grågås og ærfugl ser ut til å produsere svært få ungar for tida. Hekkebestandane i fylket er truleg dei minste på over 20 år, og i høve til 2005 er også flokkane som samlar seg yst på kysten halvert. For ærfuglen sin del kan det siste ha samanheng med oljeutslippet frå <i>MS Server</i> i januar, som truleg ramma ærfugl og andre dykkender hardast. Tjuvjo blei for første gang ikkje registrert under sjøfuglteljingane i Sogn og Fjordane, og er truleg forsvunne som hekkefugl i fylket. Svarbak, gråmåse og sildemåse blei hardt ramma av tobis-kollapsen i Nordsjøen i 2004, men er no på god veg tilbake. Hekkebestanden av sildemåse ligg i år på 75% av bestanden i 1995. For svarbak er tilsvarende tal 46%, mens hekkebestanden av gråmåse har ein mykje lenger veg å gå, og trass i nær ei tredobling sidan førre omfattande teljing i 2005, er hekkebestanden likevel berre 19% av bestanden i 1995. Fiskemåse og krykkje er stabile eller i svak auke. Hekkebestanden av krykkje i fylket er ein tidel av bestanden i 1995. Ternene blei i sommar for første gang i dette hundreåret funne hekkande ved den ytre kyststripa, i såpass bra tal at hekkebestanden er om lag ein firedel av bestanden i 1995. Når det gjeld alkefuglane, er alke truleg på om lag same nivå som den jamt over har vore dei siste ti-femten åra. Hekkebestandane av lomvi og lunde har begge gått tilbake dei siste ti åra – men viser teikn til betring i år, særleg for lunden sin del. Hekkebestanden av teist braut saman på slutten av 80-talet, og har vore liten sidan. Etter teikn til vekst dei siste åra var det i år eit nytt tilbakeslag med merkbar færre teistar å sjå, særleg i arten sitt kjerneområde i Askvoll. Arten skil seg frå dei andre alkefuglane ved å vere følsam for taretråling. Oljeutslippet etter <i>Server</i>-forliset 12. januar ser ikkje ut til å ha påverka hekkebestandane av sjøfugl i Sogn og Fjordane vesentleg – med mogleg unntak for ærfugl og toppskarv i den nordlege delen av fylket. Dei viktige vinterområda for sjøfugl i sør blei ikkje fysisk påverka av oljeutslippet, og berre svært lite olje traff land i sjøfuglreservata - slik at det ikkje blei problem med dette i hekketida.	
Emneord 1. Sjøfuglar 2. Naturvern 3. Sjøfuglreservat 4. Sogn og Fjordane 5. Fiskeri	Ansvarleg Fylkesmannen i Sogn og Fjordane

Føreord

Det marine miljøet er utan klåre indre avgrensingar; eit dynamisk system påverka av faktorar som det både er vanskeleg å setje fysiske grenser for verknadene av, og som kan ha opphavet sitt langt unna. I eit slikt system kan det by på store utfordringar å vurdere utviklinga over tid, og det gjer det ikkje lettare at vi berre må nøye oss med stikkprøver ned i noko som vi elles ikkje har føresetnader for å sanse mye av. Mennesket si forvaltning av havet er da også fullt av historiske mistak og feilslutningar.

Når ein jobbar med kompliserte og vanskeleg tilgjengelege system, er det av stor verdi å ha pålitelege indikatorar. Sjøfuglane er på toppen av næringspyramiden i havet, og dermed avhengige av at alle trinn nedover i systemet er i god gjenge – anten det dreier seg om fuglemat som fisk og krepsdyr, eller dyreplanktonet som fisken lever av, eller planteplanktonet som er basis for alt saman. Organismar på toppen av ei næringskjede kan aldri ete seg ut av sitt eige matfat, så når dei får problem veit vi straks at noko er galt lenger ned i systemet. Sjøfuglane er spesielt gode indikatorar for tilstanden i havet, både fordi dei er på toppen og fordi dei er lette å studere – og dei gjer mye av seg.

I samband med verneplanen for sjøfugl blei det gjort ei omfattande kartlegging av sjøfuglområda i Sogn og Fjordane (Godø 1983, 1984, 1991). Etter at dei 57 sjøfuglreservat i Sogn og Fjordane blei vedtatt verna 28.5.1993, blei det også gjennomført teljingar i reservata (Godø 1995, 2000). Alle desse teljingane har gitt eit godt grunnlag for å vurdere ein tilnærma "normaltilstand" for sjøfuglane, og kva bestandstal ein kan vente når tilhøva er gunstige.

Hausten 2003 fekk Fylkesmannen melding om at det var lite sjøfugl ved hekkeplassar nord i fylket. Året etter var samanbrotet i dei lokale hekkebestandane nesten totalt, og det viste seg at det same var tilfelle i sjøfuglkoloniane rundt heile Nordsjøen. Svært få fuglar la egg, og av dei få ungane som blei ruga ut kom nesten ingen på vengene. Det viste seg samtidig at fisket etter den litle fiskearten havsil (ein av fleire like artar som elles blir kalla tobis) ikkje lenger gav nemnande fangst, og havforskarane meinte det var grunn til uro over bestanden dersom ikkje fangsten tok seg betrakteleg opp med det første. Det gjorde den ikkje. Tobisen var borte, og årsaka var rimeleg enkel å peike på: Overfiske, både av ein minkande gytebestand og direkte på yngel og ungfisk som ikkje rakk å formeire seg. Tobis er ein av hjørnesteinane i økosystemet i havet; den lever i enorme stimar med milliardar av individ og er basisføde for mange artar. Nokre sjøfuglar fangar tobis direkte, andre lever av fiskeslag som et tobis. Mennesket sin bruk av tobis har særleg vore knytt til fiskemjøl- og fiskeoljeindustrien, og dei siste åra har stadig meir av denne "industrifisken" gått til laksefôrindustrien. Fisket har vore nesten utan reguleringar, og til slutt måtte det seie stopp heilt av seg sjølv. Det var ikkje meir fisk å fange, verken for fugl eller folk. At klimaendringane kunne ha påverka utbreiinga til tobisen gjennom ei svak oppvarming av havet, gjorde ikkje saka enklare.

I juni 2005, to år etter at sjøfuglane for alvor gav varsel om situasjonen, blei fisket etter tobis stoppa, men først i 2006 blei det stengt heilt for tobisfiske i norske farvatn.

Etter alt å dømme er både tobisbestanden og den generelle tilstanden til økosystema i Nordsjøen no i ferd med å betre seg. Etter botnåret 2004 har det skjedd ein langsam auke i talet på hekkande fuglar i sjøfuglreservata i Sogn og Fjordane år for år, men først i år kan ein seie at utviklinga for alvor har begynt å ta av. Men talet på hekkande fuglar er ein ting, kor mange ungar som kjem på vingane er ein heilt anna. Både i fjor og i år blei det funne at gråmåse matar ungane sine med havnål, ein nesten uspiseleg, platekledd fisk som berre kan karakteriserast som naudkost. Dette gjer at vi må ta atterhald om utviklinga i sjøfuglbestandane framover, sjølv om den altså tilsynelatande ser positiv ut. I år er det i tillegg meldt om hekkesvikt for sjøfuglane lenger nord i Norge. Det blir spekulert i om klimaendringane er grunnen til at det planktoniske krepsdyret raudåte har trekt nordover, slik at m.a. tobis ikkje finn nok mat. Tobisen er knytt til område med sandbotn og kan ikkje utan vidare følgje etter dersom maten flyttar på seg.

Det var knytt ekstra spenning til sjøfuglteljingane i år, på grunn av forliset av lasteskipet M/S *Server* ved Fedje i Hordaland 12. januar. Skipet grunnstøtte i kraftig uver med 590 kubikkmeter tung bunkersolje og 70 kubikkmeter diesolje om bord, og store deler av oljen slapp ut da skipet brakk i to. Sjølv om kyststraumen går ustøppeleg nordover, førte uveret i perioden til at mye av oljen blåste til sjøs og blei frakta nordover utanfor dei viktigaste sjøfuglområda i fylket. Desse blei derfor ikkje tilgrisa, og da oljen kom i land var det lengst nord i fylket. Vi veit likevel ikkje korleis det gjekk med flokkane med overvintrande sjøfugl lengst ut mot havet. Ein kunne vente at nokre tusen ærfugl, svartand og skarv strauk med i tillegg til det relativt avgrensa talet på oljeskadde fuglar som blei meldt inn utover vinteren. Men om oljen trefte dei store flokkane ved dei ytste fluene og båane, har fuglane truleg gått til botnen i uveret - slik at vi aldri vil få vite kor mange som strauk med.

Teljingane i sommar viser at *Server*-ulukka ikkje ser ut til å ha påverka hekkebestandane av sjøfugl i Sogn og Fjordane, med mogleg unntak for ærfugl og toppskarv. Talet på ærfugl er halvert sidan den siste omfattande teljinga i 2005, mens talet på skarv har gått litt tilbake. Når det gjeld nokre av dei andre artane som overvintrar langs kysten av fylket, hekkar desse truleg lenger nord slik at eventuelle verknader på hekkebestandane vil bli synlege der. Alt i alt ser det ut som sjøfuglane i Sogn og Fjordane slepte heldig frå *Server*, og at også næringssituasjonen var betre i år enn den har vore dei siste åra.

Sjøfuglteljingane i Sogn og Fjordane blir gjennomførte som eit samarbeid mellom fylkesmannen i Sogn og Fjordane og Statens Naturoppsyn.

Leikanger, november 2007

Tore Larsen
Miljøvernabdelinga,
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane

Innhald

Samandrag	7
Metodikk	10
Status for sjøfuglreservata	12
Utvikling i hekkebestandane for utvalde artar	49
Artsvis vurdering	57
<i>Server</i> -forliset 12. januar 2007	65
Diskusjon	68
Årsaker til hekkesvikt i sjøfuglpopulasjonane	68
Skjøtsel i sjøfuglreservata	70
Litteratur	71

Samandrag

Hekkebestandane av sjøfugl i Sogn og Fjordane braut saman i løpet av 2003/2004, på same tid som sjøfuglbestandane elles rundt Nordsjøen, og samanfallande i tid med kollapsen av tobis, ein liten fiskeart som er ein av grunnsteinane i økosystemet i Nordsjøen og samtidig ein industrifisk som har spelt ei stadig viktigare rolle som råstoff for laksefôrindustrien. Sommaren 2004 var det lite sjøfugl på hekkeplassane, og dei som var der fekk stort sett ikkje fram ungar. I 2005 var situasjonen noko betre, sjølv om hekkebestandane framleis var kritisk små. Den langsame utviklinga framover heldt fram i 2006, og først i år ser vi at talet på hekkande sjøfuglar for alvor begynner å ta seg opp etter samanbrotet. At fisket etter tobis var stengt i norske farvatn i 2006, og at tobisbestanden no er aukande, er nok ein viktig grunn til den markerte framgangen for fleire sjøfuglartar i år. Men nokre artar, særleg dei med særlege næringskrav, har ikkje tatt del i framgangen.

Havhest hekker i ein svært liten, men tilsynelatande stabil bestand i to av sjøfuglreservata i nord. Hekkebestanden av **toppskarv** er framleis i auke i Solund, etter å ha vore på eit historisk lågmål tidleg på 2000-talet. Arten ser ikkje ut til å ha vore alvorleg påverka av næringssvikten i Nordsjøen, og truleg har lokale faktorar spelt meir inn. Frå Askvoll og nordover har bestanden gått drastisk ned sidan førre teljing for to år sidan. Arten er følsam for taretråling og ilandstiging på hekkeplassane, men oljeureining frå *Server*-forliset kan også ha redusert bestanden i nord.

Grågås har også gått tilbake, og dei store myteflokkane som pleier ligge i Askvoll var svært reduserte i år. Både grågås og **ærfugl** ser ut til å produsere svært få ungar for tida. Hekkebestanden av ærfugl i fylket er truleg den minste på over 20 år, og i høve til 2005 er også flokkane som samlar seg yst på kysten halvert. Det siste kan ha samband med oljeutsleppet frå *MS Server* i januar, som truleg ramma ærfugl og andre dykkender hardest.

Tjuvjo blei for første gang ikkje registrert under sjøfuglteljingane i Sogn og Fjordane, og er truleg forsvunne som hekkefugl i fylket. Under tilsvarande teljingar på 80-talet blei det jamt over sett 60 individ, men samanbrotet kom allereie på 90-talet. Alle dei tre stormåsan, **svartbak**, **gråmåse** og **sildemåse** blei hardt ramma av samanbrotet i Nordsjøen i 2003/04, men er no på god veg tilbake. Hekkebestanden av sildemåse ligg i år på 75% av bestanden i 1995. For svartbak er tilsvarande tal 46%, mens hekkebestanden av gråmåse har ein mykje lenger veg å gå, og trass i nær ei tredobling sidan førre omfattande teljing i 2005, er hekkebestanden likevel berre 19% av bestanden i 1995.

Fiskemåse er i svak auke, men hekkebestanden på kysten har vore låg så lenge at det truleg vil ta lang tid før den når gamle høgder – om den nokon gang gjer det. Hekkebestanden av **krykkje** i fylket er ein tittel av bestanden i 1995, men ser no ut til å halde seg stabil eller i svak auke. **Ternene** har vore heilt borte frå kysten av Sogn og Fjordane etter ein rask nedgang som begynte for drygt 10 år sidan. I år blei ternar for første gang i dette hundreåret funne hekkande ved den ytre kyststripa, og det i såpass bra tal at hekkebestanden er om lag ein firedel av bestanden i 1995.

Når det gjeld alkefuglane kan vi ikkje seie stort om hekkebestandane direkte, men teljingar av individ (ikkje reir/par) ved hekkeplassane tyder på at **alke** er på om lag same nivå no som den stort sett har vore dei siste ti-femten åra. Bestanden av **lomvi** har gjennom åra vore om lag som alken, men har gått meir tilbake dei siste ti åra – med teikn til ei lita betring i år. **Lundefuglen** er på om lag same nivå ved Einevarden i år som på 80-talet (5000 par). Ved den andre større kolonien i fylket, Veststeinen, er hekkebestanden i år derimot truleg berre 20% av bestanden på 80- og 90-talet. Hekkebestanden i fylket er derfor redusert dei siste ti åra, men har likevel auka noko i år i høve til førre teljing i 2005. Hekkebestanden av **teist** braut saman på slutten av 80-talet, og har vore liten sidan. Etter teikn til vekst dei siste åra var det i år eit nytt tilbakeslag med merkbart færre teistar å sjå, særleg i Askvoll. Til skilnad frå dei andre alkefuglane fiskar teisten i tareskog, og er dermed følsam for taretråling.

Sjølv om bestandane av dei fleste artar framleis er små og sterkt reduserte i høve til toppåra på 80- og 90-talet, er det likevel mange og tydelege teikn til betring etter samanbrotet i hekkebestandane i 2004. Ein usikker faktor er næringstilgangen framover, for både i år og i fjor blei det observert at gråmåseungar prøvde å svelge ned nålefisk (truleg havnål). Dette er knapt spiseleg ”naudkost” som

det har blitt mye av i havet dei siste 3-4 åra, mens meir næringsrike fiskeartar har blitt sjeldnare. Dersom det er store mengder nålefisk som har lokka fuglane til å gå til hekking i år, og vil fortsette å gjere det framover, vil sjøfuglane truleg produsere svært lite avkom som lever lenge nok til å kome på vengene.

Oljeutsleppet etter *Server*-forliset 12. januar ser ikkje ut til å ha påverka sjøfuglbestandane i Sogn og Fjordane vesentleg, i alle fall ikkje på den måten at bestandane har blitt mindre enn ved førre teljing. Eit unntak er ærfuglen, som overvintrar i store flokkar langs den ytre kyststripa og er særleg utsett for oljeureining til havs. Det samla talet på ærfugl er om lag halvert i år i høve til førre omfattande teljing i 2005, og det er lite truleg at eit så stort avvik (meir enn 1100 individ) kan skuldast metodiske avvik eller andre meir eller mindre tilfeldige faktorar. Hekkebestanden av ærfugl i fylket (som er svært liten) var likevel ikkje mindre i sommar enn ved siste teljing. Toppskarven, som har vore i langsam, men jamn vekst i det meste av fylket dei siste åra, har også gått merkbart tilbake midt og nord i fylket i år, og dette kan ha samanheng med at også dei største oljemengdene i Sogn og Fjordane blei registrert i nord. Dei viktige vinterområda for sjøfugl i sør blei ikkje fysisk påverka av oljeutsleppet, og berre svært lite olje trefte land i sjøfuglreservata - slik at det ikkje blei problem med dette i hekketida.

Tilhøva i sjøfuglreservata i Sogn og Fjordane var stort sett klart betre i år enn dei har vore dei siste fire somrane, og Server-forliset ser heller ikkje ut til å ha forårsaka stor skade. Men alt er ikkje berre velstand. Desse nyklekte gråmåseungane har fått servert sitt første måltid i form av ei ladning nålefisk. Kledd med panser og plate er desse tynne fiskane næringsfattige og tunge å fordøye, og dersom det er slik naudkost sjøfuglane prøver å fø opp ungane sine med, er det grunn til å tru at mange av dei aldri blir store nok til å forlate reiret. Biletet er frå i fjor, men nålefisk som fuglemat blei dessverre også registrert i år

Metodikk

Sjøfuglreservata blei i 2007 talt opp i to omgangar: I perioden 4.-7. juni blei dei fleste koloniane talt opp av Tore Larsen frå Fylkesmannen si miljøvern avdeling og Tore Gundersen frå Statens Naturoppsyn. I dei største reservata var det nødvendig med ilandstiging og fleire personar på plass, og desse reservata blei talt opp 19.-20. juni med hjelp frå Anders Voss Thingnes. I tillegg til 50 sjøfuglreservat blei to våtmarksreservat (Sakrisøy og Vassøyane) talt opp i år.

Teljingane blei i utgangspunktet gjort frå båt. Ilandstiging og reirteljing er tidkrevjande arbeid, og for å få talt opp reservata på nokolunde same stadium i hekketida er det nødvendig å avgrense tidsbruken. Ilandstiging blei derfor først og fremst gjort der teljing frå båt erfaringsmessig ikkje ville gi eit godt resultat. I Sogn og Fjordane gjeld dette særleg for artane toppskarv og teist, som hekkar skjult i bergsprekker og ur. Vidare er det nødvendig å gå i land på enkelte store, flate øyer for å få oversyn.

Statens Naturoppsyn sin båt blei nytta under teljingane. Båten er svært anvendeleg og gjer det mogleg å kome seg i land relativt lett der teljing frå dekk ikkje er tilstrekkeleg. Biletet er frå Ryggsteinen.

Dei fleste småøyer, holmar og skjer lar seg likevel telje opp med små feilmarginar når observasjonane blir gjort frå båtar som kan ta seg inn over grunnene og sjekke koloniane frå alle kantar. Dette inntrykket blei stadfesta ved kontrollsjekk gjennom ilandstiging på utvalde lokalitetar. Der det blei gjort ilandstiging, er dette særskilt nemnt i omtalen av reservata i neste kapittel.

Målet med teljingane er å få data om hekkebestandane i sjøfuglreservata. Med 57 sjøfuglreservat spreidde over heile fylket er det vanskeleg å kome over alle på tilfredsstillande vis, og derfor sløyfa vi dei reservata som ligg isolerte og uhøveleg langt unna alle andre (i praksis inne i fjordane). For å få eit best mogleg inntrykk av dei reelle hekkebestandane bør teljingane dessutan gjennomførast ikkje altfor seint i rugetida, og dette avgrensar det tilgjengelege "tidsvindauget" såpass mye at det berre er mogleg å gjere ei teljing i kvart reservat. Det ideelle tidspunktet for teljingar i Sogn og Fjordane er antakeleg mellom 10. juni og St. Hans. Den første teljerunden i år kom dermed litt i tidlegaste laget for t.d. å få sikre tal på omfanget av hekking hos ternar, men i høve til dei fleste andre artar var tidspunktet ikkje eit problem. Hos toppskarv og stormåsar tok klekkinga til i midten av juni.

Under teljingane står ein observatør på kvar side av båten for å få best mogleg oversyn (observasjonshøgde ca. 3 meter). Begge observerer, og den eine noterer observasjonane på kart mens båten går for sakte fart gjennom reservatet. Kvar holme blir runda ein gong, evt. rundar ein grupper av holmar og skjer dersom farvatnet er svært grunt. Alle artar blir talte opp, med unntak av små sporvefuglar, og følgjande blir notert:

Alle artar:	Tal individ
	Tal rugande individ eller reir
Ærfugl:	Tal hannar og hoer
	Talet på ungekull, og tal ungar i kvart kull
Grågås:	Talet på ungekull, og tal ungar i kvart kull

Toppskarv: Tal ungfuglar

Observatørane noterer det dei konkret ser, slik at eventuelle tolkingar/vurderingar kjem i tillegg til dei reelle tala. I ettertid blir det gjort eit estimat av talet på hekkande par. Ettersom tidlegare teljingar gjennomført av Godø (Godø 1983, 1984, 1995, 2000) ser ut til å vere basert på metodikk frå takseringsmanualen til Norsk Institutt for Naturforskning (Lorentsen 1989), har vi under teljingane dei siste åra brukt dei same metodane så langt som mogleg. For dei enkelte gruppene av sjøfuglar betyr det følgjande:

Toppskarv: For denne arten blir det gjennomført grundig gjennomlysing av hekkelokalitetane på land, og vi reknar stort sett det observerte talet på reir som det reelle. Nokre av koloniane nord i fylket er utilgjengelege; her må talet på reir vurderast ut frå flyaktivitet til og frå hekkelassane.

Ærfugl: Ein enkel og erfaringsmessig god metode for å vurdere talet på hekkande "par" er å telje hannfuglar ved hekkelokalitet før hoene går på land for å hekke (Lorentsen 1989). Våre teljingar skjer for seint til dette, og vi vurderer derfor talet på rugande fuglar løyseleg ut frå observasjonar av både hann- og hofuglar ved hekkelassane. Vurderingane blir dermed usikre. Grundig reirleiting på land (i samband med skarveteljingane) viser likevel at talet på hekkande ærfugl i Sogn og Fjordane for tida er svært lite og at dei hekkar spreidd, og at dei vurderingane som er gjort ut frå båtobservasjon av ærfuglar i praksis ikkje ligg så langt frå dei reelle tala.

Stormåsar: Hekkebestanden bør ideelt sett vurderast ut frå reirteljing på land, men dette er ein tidkrevjande prosess med dei mange koloniane i fylket, og som ein nest beste løysing tel vi opp hekkelassane frå båt med kikkert, på ei avstand som er lang nok til at vi kan sjå at rugande fuglar ikkje reiser seg og forlét reiret. Både rugande og ikkje-rugande fuglar blir talte, og ved vurderinga av talet på hekkande par blir det tatt omsyn til om det finst større grupper av truleg ikkje-hekkande individ på kvileplassar (skjer), at ein viss del av dei rugande fuglane ikkje er synlege frå båten, og til åtfærd når vi kjem nærare inn mot land (om fuglane varslar og er aggressive). Dette viste seg særleg aktuelt i dei føregåande sesongane med svært lite hekking. Enkelte stikkprøver blir gjort i form av ilandstiging for å sjekke om talet på rugande fuglar sett frå båten er nær talet på reir funne på land, og for å samanlikne totaltalet sett frå båten med totaltalet som går på vengene ved ilandstiging. Lokalitetsspesifikke korreksjonsfaktorar blir vurderte ut frå alle desse momenta, men vi ser som regel at i lokalitetar med mange hekkande fuglar blir talet på hekkande par litt undervurdert frå båt i høve til det vi finn ved reirteljing på land - mens det i område med dårlege tilhøve (lite næring) ikkje er nokon klar tendens (talet på rugande fuglar sett frå båt ligg da ofte nær opp til talet funne ved kontrollteljing på land). I område med gode tilhøve finn vi gjerne at totaltalet på måsar er godt korrelert med talet på reir, mens i område med dårlege tilhøve er det ingen slik samanheng (ofte mange måsar, men få reir). Det er derfor mest krevjande å vurdere talet på hekkande par i dårlege sesongar/dårlege område, og fleire faktorar må trekkast inn i vurderingane.

Terner: Hekkebestanden i noko omfang har vi hatt lite av dei siste ti åra, her viste det seg at vi måtte i land for å få brukbare tal på reir/rugande fuglar.

Alke og lomvi: Standardmetodikken med gjentekne teljingar over fleire dagar kan ikkje følgjast med den tida vi har til rådvelde. Vi tel berre ein gang, og bruker i tillegg ei forenkling der talet på observerte individ ved kolonien blir multiplisert med 0,6. Faktoren er basert på at ein viss del av dei observerte individ er ikkje-hekkande, og at ein viss del av dei hekkande er fråverande (ute på sjøen for å fiske) når teljinga blir gjort. Sjå elles Bakken & Mehlum (1988).

Lunde: Teljing av tilsynelatande okkuperte reirgangar i prøvefelt er for tidkrevjande til at vi har nytta denne metodikken til no. I staden tel vi alle fuglane ved kolonien, på sjøen og i lufta når vértilhøva er gode og fuglane er lette å telje. Tidleg i juni vil ikkje-hekkande ungfuglar vere på plass i kolonien, slik at vi må ta omsyn til dette ved ei eventuell vurdering av hekkebestanden (Godø har i sine rapportar stort sett oppgitt hekkebestand i par, og for samanlikning med desse tala er det nødvendig å rekne om til hekkande par). Metodikk frå dei britisk sjøfugteljingane (Mitchell m.fl. 2004) tilseier å rekne eitt

individ som eitt aktivt reir. Dette tar omsyn til at ein del individ ligg på reir, at ein del individ er ikkje-hekkande ungfuglar og at ein del hekkande vaksne er borte frå kolonien for å fiske. Denne tilnærminga er sagt å kunne føre til undervurdering av talet på aktive reir, men i vårt tilfelle er dette neppe aktuelt da vi gjennomfører teljingane seinare enn det ideelle (som ville vere i mai, før ikkje-hekkande ungfuglar for alvor kjem til land). Andre kjelder nemner ein omrekningsfaktor på 0,66 (Cairns 1979) men peiker på at talet på individ ved kolonien varierer for mye over tid til at slike faktorar har større verdi. For å antyde talet på hekkande par, har vi multiplisert talet på individ ved kolonien med 0,8 og runda ned til næraste 500.

Teist: Ved ilandstiging samlar dei lokale fuglane seg, og er lette å telje. Ettersom teisten som regel fiskar nær hekkeplassen, reknar vi ikkje med at fuglar er fråverande ved teljing, men at dei returnerer i løpet av ilandstigningsperioden. Ved ilandstiging på små øyer med mye støy frå varslande måsar reknar vi med at alle teistane (også dei rugande) legg seg på sjøen. Ved større øyer og der vi ikkje går i land, må vi rekne med at ein del rugande fuglar blir liggande på reiret.

I teksten viser omgrepet ”hekkebestand” til den delen av ein populasjon som faktisk går til hekking, og omfattar såleis ikkje ungfuglar eller andre individ som ikkje hekkar, men som likevel kan opphalde seg i området.

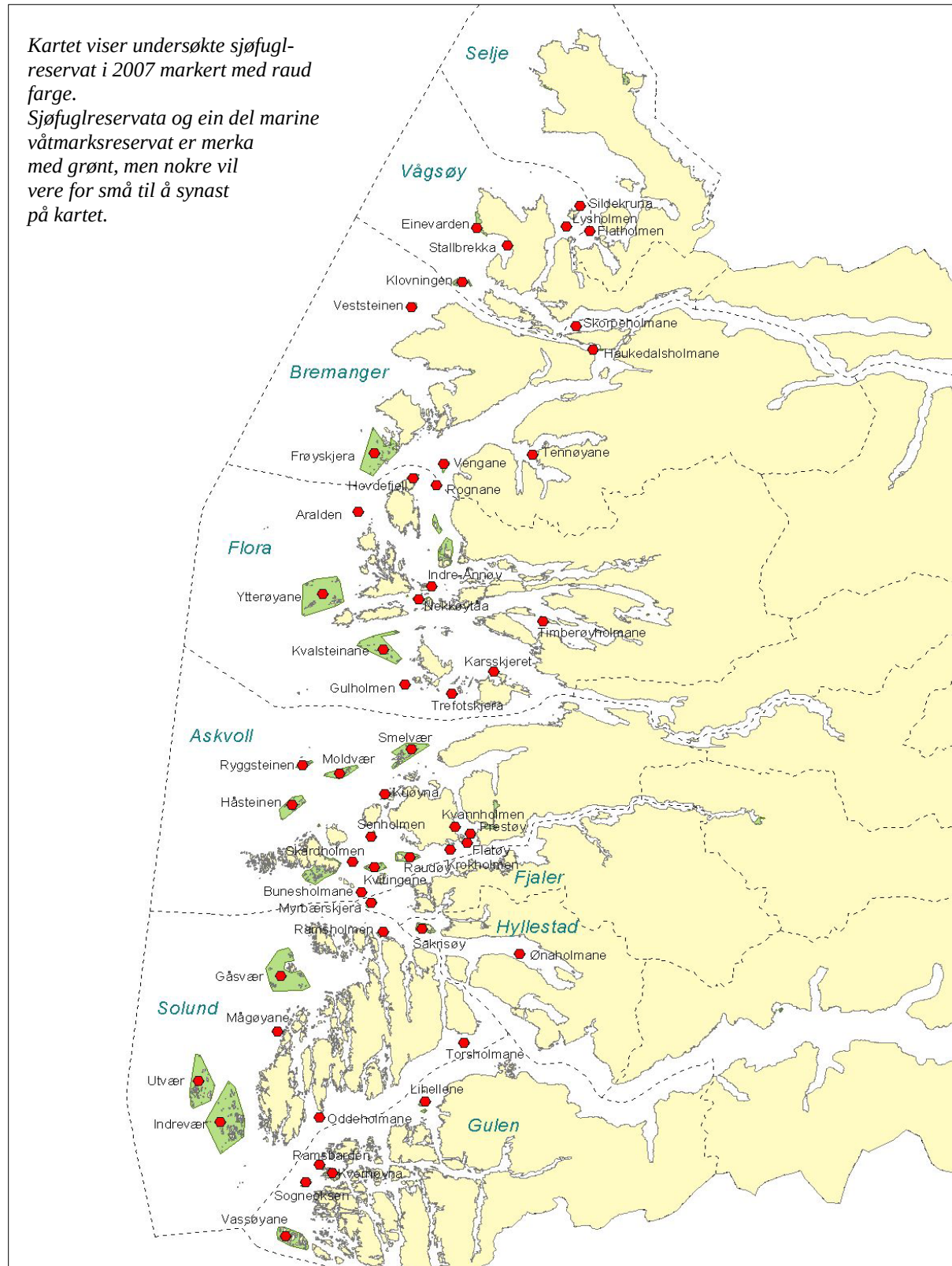
Ved ilandstiging blir alle reir av året noterte, og om dei er tome eller har innhald (egg/ungar). For å unngå at egggrøvarar nyttar høvet mens fuglane er vekke frå reiret, avgrensar vi tida på land ved så langt som mogleg å halde oss i rørsle og unngå lengre opphald i nærleiken av reir. Reirleiting er obligatorisk berre for toppskarv, så vi går t.d. ikkje på land for å telje måsereir der teljing av rugande måsar kan gjerast frå båt (med unntak av enkelte metodiske kontrollar som nemnt ovanfor). Det blir ikkje drive ringmerking under teljingane.

Med berre ei teljing i kvart reservat er metoden svak når det gjeld artar i fuglefjell (særleg alkefuglar), der ein helst bør ha fleire teljingar gjennom rugetida for å få rimeleg sikre overslag av hekkebestanden. Tid og ressursar tillet dessverre berre ein omgang med teljing i reservata. Det er dermed heller ikkje mogleg å vurdere hekkesuksess (talet på flygedyktige ungar i høve til talet på par som går til hekking) i detalj, da dette krev relativt tett oppfølging av koloniane med fleire besøk utover hekkesesongen.

Status for sjøfuglreservata

Dei undersøkte reservata blir i det følgjande gitt ei kort omtale, inkludert påvist hekkande sjøfuglartar. Resultat frå tidlegare registreringar er tatt med for å gi eit inntrykk av utviklinga i hekkebestandane, fortrinnsvis dei siste 10 åra. Alle tal viser til individ, dersom ikkje anna er nemnt.

Sildekruna

Ein lita halvøy nord på øya Silda, med rik flora. Spesielt viktig som hekkelokalitet for gråmåse (ein av dei største koloniane i fylket), men også for fleire andre kyst- og sjøfuglartar. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, gravand, tjeld, fiskemåse, sildemåse, gråmåse, svartbak, makrellterne, raudnebbterne, teist, vipe og småspove. I 1990-åra var det eit aukande problem med attgroing av lauvtre. Mye av krattskogen blei rydda i 1999 og 2000, men det er framleis sterk tilvekst av lauvtre frå rotskot.

- 3. og 14.6.94 blei det talt opp om lag 350 par gråmåse på sjølve Sildekruna, i tillegg til 4-500 par på NV-sida av Silda. Elles om lag 75 par svartbak, 15 par tjeld, 3 par sandlo, 1 par myrsnipe, 4 par storspove og 25 ærfuglhoer, fleire med dunungar.
- 1. og 14.6.00 blei det talt opp om lag 400 par gråmåse på Sildekruna, i tillegg til 300 par på nordre Silda. Svartbak ca. 50 par. Av andre artar blei det observert 7 toppskarv (ind.), opptil 6 par grågås (av desse var det sannsynleg hekking av minst 3 par), 28 kanadagås (ind.), ærfugl ca. 450 (mest hannar) og 27 hoer med årsungar, tjeld 6 par, siland 2 par, myrsnipe 1 par, raudstilk 2 par, strandsnipe 1 par, storspove 1 par (hekking), tjuvjo 1 par og 5 teist på sjøen (hekking sannsynleg).
- 13.7.03 blei det talt opp 6 grågås, 28 ærfuglhoer (fire kull, 1+4+4+4 ungar), 4 tjeld, 2 storspove, 3 småspove (trekk), 71 svartbak, 379 gråmåse, 2 fiskemåse, 2 teist på sjøen og 3 skjerpipelerke.
- 14.6.06 blei det talt opp 6 toppskarv (kvileplass), 1 tjeld, 66 svartbak (om lag 20 rugande), 509 gråmåse (truleg 100-150 rugande) og 8 fiskemåse

Registrering 7.6.07, frå 12:35:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv:	7 (kvileplass)	-
Ærfugl:	15 (4 hoer)	2-4
Tjeld:	2	1
Svartbak:	34 (6 rugande)	10
Gråmåse:	333 (117 rugande)	130

Kommentar: Talet på hekkande fuglar ligg på nokolunde same nivå i år som i fjor. Lokaliteten er blant dei viktigaste for gråmåse i fylket, og det høgare individtalet i fjor skuldast nok at det samla seg mange ikkje-hekkande fuglar. Teljingane blei i år gjort under gode tilhøve, slik at overslaget for hekkande måsar bør vere svært nær dei reelle. Det er dermed klart at det framleis er eit godt stykke igjen før hekkebestandane når nivået frå nokre år tilbake. Sørsida av Sildekruna er i ferd med å gro igjen av lauvskog, berre 6-7 år etter siste rydding. Raudnebbterne blei registrert med 90 reir i 1984. Arten har ikkje blitt registrert ved seinare teljingar.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Flatholmen

Ein flat holme med fin gras-/strandeng, med sauebeite. Tradisjonell hekkelokalitet for måsefuglar og viktig trekklokalitet for grågås (beite). Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, steinvendar, sildemåse, gråmåse, svartbak, raudnebbterne, myrsnipe, vipe og småspove.

- 4.6.94 blei hekkebestanden av gråmåse vurdert til 75 par, svartbak 90 par, og sildemåse 50 par. Dessutan 6 par tjeld, 3 par grågås og 75 ærfugl (derav fleire hoer med dunungar).
- 1.6.00 vart det registrert ca. 50 par av sildemåse, 100 par gråmåse, ca. 100 par svartbak, 25 par fiskemåse, 30 ærfugl (ind.), av desse 14 hoer med ungar, dessutan m.a. 15 grågås (mogleg hekking) og 3 par tjeld.
- 13.7.03 blei det talt opp 3 toppskarv (kvileplass), 43 grågås (+ 6 ungar), 133 kanadagås (1 truleg rugande), 21 ærfuglar (2 hannar) + 1 unge, 6 tjeld, 82 svartbak, 80 gråmåse, 2 sildemåse, 11 fiskemåse, 2 krykkje (ungfuglar) og 4 skjerpipelerke. På strekninga Flatholmen-Flatraket blei 50 ærfugl og 5 sjørre talt opp på sjøen.
- 14.6.06 blei det talt opp 2 toppskarv, 36 grågås, 95 canadagås, 15 ærfugl (3 hoer), 6 tjeld, 85 svartbak (~20 rugande), 169 gråmåse (~40 rugande), 5 sildemåse, 18 fiskemåse og 1 kråke.

Registrering 7.6.07, frå 12:55:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Grågås:	11	1-2?

Canadagås:	8	1?
Ærfugl:	6 (3 hoer)	3-4
Tjeld:	3	2
Svartbak:	62 (om lag 20 rugande)	25
Gråmåse:	168 (om lag 70 rugande)	70
Fiskemåse:	3	2
Kråke:	2	-

Kommentar: Talet på måsar er om lag som i fjor, men ein større del av dei låg på reir. Fiskemåse og sildemåse har vore fåtallige/tilfeldige etter 2000. Talet på gjæser er også mindre enn dei siste åra, men holmen fungerer nok mest som samle plass for desse - og teljinga i år kan dermed ha vore litt for tidleg til å registrere flokkande gjæser. I ettertid har vi fått melding om stadfesta hekking av grågås på Flatholmen i 2000 (to par, Larsen 2006), og truleg hekkar eit par eller to kvart år. Raudnebbterne blei registrert med 5 par i 1984. Arten har ikkje blitt registrert ved seinare teljingar. Det beita sau på holmen, som var graskledd og snau.

Dyr på beite: Sau

Lysholmen

Ligg i nordre Ulvesund, ut mot Sildegapet. Vegetasjonen er prega av strandeng.

Viktig hekkeplass for måsefugl, har hatt den største sildemåsekolonien i Nordfjord. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, steinvendar, fiskemåse, sildemåse og gråmåse.

- 4. og 14.6.94 blei det talt opp om lag 40 ærfugl (hoer, fleire med dunungar), 2 par grågås, om lag 160 par gråmåse og 45 par svartbak.
- I 1995 blei det talt opp 1 par grågås med dunungar, om lag 150 par gråmåse og 30-40 par svartbak.
- 1. og 14.6.00 blei det talt opp om lag 35 par sildemåse, 30 par gråmåse og 60 par svartbak. 14.6. om lag 300 ærfugl (mest hannar, jfr. teljingar på Sildekruna den 1.6.2000). Andre artar: Storskarv 2 ind., toppskarv 14 ind. og grågås 4 par (hekking sannsynleg), tjeld 2 par og 2 teist på sjøen.
- 13.7.03 blei det talt opp 15 grågås (14 på sjøen), 15 ærfugl (1 hann, to kull 1+3 ungar), 1 siland ho, 4 tjeld, 54 svartbak, 15 gråmåse, 3 fiskemåse, 8 teist på sjøen og 2 skjerpiplerke.
- 14.6.06 blei det talt opp 30 toppskarv (kvileplass), 6 grågås, 11 ærfugl (4 hoer, eit kull dunungar), 4 tjeld, 63 svartbak (om lag 20 rugande), 42 gråmåse (15-20 rugande), 10 sildemåse, 27 fiskemåse og 1 kråke.

Registrering 7.6.07, frå 13:10:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv:	10 (kvileplass)	-
Grågås:	2	1?
Ærfugl:	22 (7 hoer)	5
Svartbak:	55 (15 rugande)	20
Gråmåse:	27 (9 rugande)	10
Sildemåse:	4 (3 rugande)	3
Fiskemåse:	11 (4 rugande)	5

Kommentar: Sildemåsen blei ikkje observert i 1994 og 1995, men var tilbake med 35 par i 2000. Ikkje registrert i 2003, men 10 individ i fjor og hekking i år. Markert tilbakegang for gråmåsen frå rundt år 2000, og framleis er talet på gråmåse lågare enn svartbak. Svartbaken har vore meir stabil enn dei andre måsane gjennom alle teljingane, men dette seier nok lite om sjølve hekkeresultata dei siste åra.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Einevarden

Det største fuglefjellet i fylket, vest på Vågsøy. Utilgjengeleg område som det er vanskeleg å få full oversikt over. Av påvist hekkande artar kan nemnast havhest, toppskarv, krykkje, gråmåse, svartbak, alke, lomvi, teist og lunde.

- 4.6.94 blei det talt opp om lag 2100 reir av krykkje (etter foto), 5000 par lunde, 100 par alke (grovt overslag), 100 par lomvi (grovt overslag) og 25 par havhest.
- 13.7.03 blei det talt 37 toppskarv (20 reir), 2 vaksne havørn og 1 ungfugl, 8 gråmåse, 122 krykkjereir utan fugl, 6 alke/lomvi på sjøen, 5 alke flygande, 150 lunde svermande, 3 teist (ein mata unge), og to reirplassar for ramn.
- 14.6.05 blei det talt opp 5 havhest (på sjøen), 113 toppskarv (5 reirplassar med 7 reir sett), 1 havørn (ungfugl), 1 fjellvåk, 1 tjeld, 6 svartbak, 26 gråmåse, 2 fiskemåse, 90 krykkje (20 reir i bruk), om lag 350 alke, om lag 250 lomvi og om lag 3300 lunde.

Registrering 7.6.07, frå om lag 11:10:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Havhest	8 i fjellet (5 reir?)	5
Toppskarv	25	2-4
Svartbak	2	-
Gråmåse	4 (1 rugande)	2
Krykkje	32 (16 reir i bruk)	16
Alke	ca. 300	180
Lomvi	ca. 200	120
Lunde	ca. 6400 (på sjøen)	5000
Teist	4	2

Kommentar: Dei ekstremt dårlege tala for alkefuglar i 2003 skuldast sein teljing, ut over dette ser det ut som bestandane av alke og lomvi held seg nokolunde stabile. Talet på lunde har auka frå 2005, men dette kan ha samanheng med den tilsynelatande tilbakegangen på Veststeinen (forflytting). Bjørn Harald Larsen har i perioden 1999-2006 gjennomført fugleteljingar i Vågsøy (Larsen 2006), og har data frå Einevarden for 2004 og 2006. Teljingane er gjort frå landsida, og talet på individ er vurdert til mellom 6000 og 8000 i 2004, og til 5-6000 i 2006. Litt ulik metodikk er brukt, men tala er på om lag same nivå som årets teljing og styrker slik sett ei vurdering av ein totalbestand på rundt 6000 individ - og at bestanden har halde seg rimeleg stabil gjennom dei siste åra.

Som ein del av grunnlaget for å vurdere talet på lundefugl ved Einevarden 7.6.07, blei det tatt bilete etter at lundefuglane hadde begynt å "sverme" rundt hekkplassen. Biletet som dette forstørta utsnittet er frå viste 1780 lundefugl, og det blei vurdert at om lag 50% av fuglane framleis låg på vatnet da det blei tatt. Lundesvermen sirkla rundt toppen av Einevarden (i framgrunnen) slik at deler av svermen var skjult, og i tillegg kom ein heil del fuglar i periferien av svermen som objektivet sin dekningsvinkel ikkje rakk over.

Situasjonen er framleis dårleg for krykkje, hekkebestanden er ein hundredel av bestanden i 1994. Larsen (2006) sine observasjonar frå landsida stemmer godt inn i biletet. Hekkeplassen er ikkje synleg frå landsida, men av flygande krykkjer såg han om lag 100 i 2004 og drygt 40 i 2006. Dette passar godt med dei tala vi har frå 2005 og i år, og tyder på ein jamn, bratt nedgang dette tiåret. Det er vanskeleg å gi overslag for hekkebestanden av toppskarv, da fuglane hekkar i bratte fjellsprekker med berre dårleg innsyn. På grun av dønningar kom vi ikkje så nær land i år som i 2005, og fekk ikkje sjekka hekkeplassane inngåande. Berre to individ blei sett flygande ut frå hekkeplass. Ut frå individtalet ser det ut som bestanden av toppskarv har gått ned sidan sist.

Dyr på beite: -

Stallbrekka

Mindre fuglefjell i Kvalheimsvika vest på Vågsøy. Av påvist hekkande artar kan nemnast havhest, toppskarv, krykkje, gråmåse, svartbak og teist.

- 4.6.94 blei det talt opp 15 par havhest, 50 ærfugl (ind.), 40-50 par krykkje (reir), om lag 100 par gråmåse, 10 par svartbak og "nokre få" individ teist.
- 13.7.03 blei det talt 19 par havhest, 12 toppskarv (6 reir), 54 ærfugl, 1 siland ho, 12 svartbak, 27 gråmåse, 658 krykkjereir, 166 av desse med fugl, 1 lomvi på sjøen, 1 alke på sjøen, og 8 teist på sjøen.
- 14.6.05 blei det talt opp 10 par havhest i fjellet, 21 toppskarv, 42 ærfugl (2 hoer), 3 tjeld, 52 gråmåse (7 sett på reir), og 200 krykkje (145 reir i bruk)

Registrering 7.6.05, frå 10:40:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Havhest	23 i fjellet (13 reir?)	13
Toppskarv	24 (4 sett i eigna hekkeplass)	5?
Ærfugl	2 hannar	-
Svartbak	4 (1 rugande)	1
Gråmåse	106 (26 rugande)	30
Krykkje	350 (216 reir i bruk/bygging)	216

Kommentar: Tala på havhest og skarv ser ut til å ha halde seg ganske stabile sidan midten av 90-talet. Det store talet på krykkjereir i 2003 skuldast nok flytting frå Einevarden, og dei siste åra har det hekk fleir krykkjer i Stallbrekka enn i naboreservatet. Men sjølv om talet på krykkje i Stallbrekka har auka i år i høve til 2005, har det likevel skjedd ein dramatisk nedgang i krykkjebestanden i fylket dei siste 10-15 åra. Talet på gråmåse har dei siste åra vore aukande etter samanbrotet i 2003/04. Larsen (2006) talte også i fjor om lag 30 reir ved Stallbrekka.

Dyr på beite: -

Klovningen

Omfattar også Skorningane. Høglandt øy og holmar i den ytre skjergarden med frodig vegetasjon. Utsette kaninar blei påvist seinast i 1994. Av påvist hekkande artar kan nemnast havhest, toppskarv, ærfugl, tjeld, steinvendar, krykkje, gråmåse, svartbak, lunde og teist. Lunde og krykkje forsvann som hekkefuglar på 1980-talet.

- 4.6.94 blei det talt opp om lag 10 par gråmåse, 50 par svartbak, 4 par tjeld, truleg 25 par alke og 10 par lomvi.
- 13.7.03 blei det talt opp 62 toppskarv (13 reir), 24 ærfugl, 6 tjeld, 36 svartbak, 145 gråmåse, 4 sildemåse, 6 teist på sjøen og 1 ramn. Ved Skorningane 2 toppskarv, 1 gravand, 12 ærfugl, 6 tjeld, 11 svartbak og 24 gråmåse.
- 14.6.05 blei det talt opp 52 toppskarv (anslagsvis 15-20 reir), 250 svartand like NV for reservatet, 52 ærfuglar (9 hoer), 17 svartbak, 105 gråmåse (26 sett på reir), 6 fiskemåse (4 på reir), 1 sildemåse, 2 alke/lomvi og 9 teist. På Skorningane 7 toppskarv, 78 ærfugl (27 hoer), 2 tjeld, 32 svartbak (1 sett på reir), 14 gråmåse og 1 fiskemåse (på reir).

Registrering 7.6.07, frå 09:30:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	35	2-4
Ærfugl	26 (5 hoer)	5?
Havørn	1 vaksen, i berget	-
Tjeld	4	3
Svartbak	18	5
Gråmåse	155 (44 rugande)	60
Sildemåse	22 (7 rugande)	15
Ramn	2	1
<i>Skorningane:</i>		
Ærfugl	90 hannar	-
Tjeld	2	1
Svartbak	20 (2 rugande)	4
Gråmåse	42 (8 rugande)	10
Sildemåse	4	-
Fiskemåse	1	1

Kommentar: Toppskarven ser ut til å ha ein svak hekkesesong i den nordlege delen av fylket i år. Skarveveggen i Klovningen var bortimot tom, og ingen skarv flaug ut ved kontroll (sjekka frå båt på nært hald). To reir var i bruk, men elles ingen fuglar å sjå der (ei gruppe på 30 sat på eit av skjera i vest). Auke i måsefuglar, særleg gråmåse og sildemåse. Eit flatt grasparti oppe på fjellet kunne ikkje sjåast frå båt, men flygande gråmåse og sildemåse tyda på at det var fleire reir der oppe. Ingen alkefuglar blei sett.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Veststeinen

Ei øy med mindre skjer og holmar ytst i Skjergarden vest for Bremangerlandet. Av påvist hekkande artar kan nemnast havhest, toppskarv, grågås, ærfugl, tjeld, krykkje, gråmåse, svartbak, alke, lomvi, lunde og teist.

- 5.6.94 blei det talt opp om lag 8 par havhest (20 ind.), toppskarv 80 par, grågås om lag 10 par (fleire med dunungar), gråmåse 5-600 par, svartbak 75 par, tjeld 6 par, alke 75-100 par og lomvi 150-200 par og lunde minst 8000 par.
- 13.7.03 blei det talt opp 3 par havhest, 75 toppskarv (10 reir), 25 ærfugl, 2 tjeld, 36 svartbak, 47 gråmåse, 2 krykkje på sjøen, 102 lomvi (60 på sjøen, 5 ungar sett), 15 alke (10 på sjøen, 2 ungar sett), 9 teist på sjøen, 4 reir, 2600 lunde på sjøen, og 50 skjerpiplerke.
- 14.6.05 blei det talt 3 havhest (flygande), 5 havsule (flygande), 25 toppskarv (om lag 10 reir), 6 havørn (ungfuglar), 2 tjeld, om lag 50 svartbak, om lag 80 gråmåse, 10 lomvi, 22 alke, 2 teist og mellom 2500 og 4000 lunde.

Registrering 7.6.07, frå 08:30

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Havsule	1 på sjøen	-
Toppskarv	13 (3 flygande ved hekkeplass)	3
Tjeld	2	2
Svartbak	167 (om lag 30 rugande)	40
Gråmåse	153 (om lag 40 rugande)	60
Sildemåse	35 (5-10 rugande)	10
Fiskemåse	5	-
Lomvi	5 i berget + 100 på sjøen	60
Alke	20 i fjellet + 40-50 på sjøen	40
Teist	9 på sjøen	5
Lunde	1900 på sjøen, 1 i grasbakken.	1500

Kommentar: Dramatisk tilbakegang sidan 1994 for dei fleste artane, særleg for gråmåse – sjølv om denne arten har auka jamt etter kollapsen i 2003/04. Krykkja har forsvunne, som på Klovningen, mens

lomvi, alke og teist ser ut til å halde seg nokolunde stabile. Talet på lunde er mindre enn i 2005, men endringa tilsvarer auken ved Einevarden slik at det kan vere snakk om lokale forflytningar. Det er likevel verd å merke seg at det blei funne daude lundefuglungar drivande i sjøen ved Veststeinen 24. juni i 2005, noko som tyder på at det har vore ein eller fleire dårlege sesongar lokalt. Same år meldte lokale fiskarar at tobisen ved Bremangerlandet var borte.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Skorpeholmane

To holmar og nokre mindre skjer nær munningen av Nordfjorden på nordsida av Rugsundøy. Hekkeplass for måsefugl, men sterkt tilgroing med buskfuru og lauvtre dei siste ti åra. Av påvist hekkande artar kan nemnast hegre, ærfugl, siland, vipe, tjeld, steinvendar, fiskemåse, svartbak og makrellterne.

- 13.6.94 blei det talt opp 18 hegrereir, 1 par grågås, 8 silandhoer, om lag 150 ærfugl, fleire av desse hoer med dunungar (fleire reir blei også funne), 25 par gråmåse og 18 par svartbak.
- 1. og 15.6.00 blei det talt opp 3 toppskarv, 18 grågås (hekking), 18 ærfuglhoer (14 av desse med dunungar), 2 par siland, 2 par tjeld (hekking), 1 par storspove, 5 par gråmåse, ca. 30 par svartbak og 20 par fiskemåse.
- 14.6.05 blei det talt opp 2 toppskarv (+2 flygande aust), 5 ærfugl, 6 tjeld, 3 gråmåse (1 rugande) og 23 svartbak (4 rugande).
- 14.6.06 blei det talt opp 3 grågås, 4 ærfuglhoer, 2 siland, 2 tjeld, 35 svartbak (12 rugande), 6 gråmåse (2 rugande), 2 fiskemåse og 1 kråke.

Registrering 7.6.07, frå 14:00

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	14 på kvileplass (2 ungfuglar)	-
Hegre	1	-
Grågås	2	1?
Ærfugl	5 (2 hoer)	2?
Tjeld	2	1
Fiskemåse	2 (rugande par)	1
Gråmåse	6 (2 rugande)	2
Svartbak	24 (5 rugande)	6
Kråke	1	-

Kommentar: Hegrekolonien frå 94 ser ut til å ha flytta over til Haukedalsholmane på sørsida av Rugsundøy. Det blei i 1982 talt opp 60 par makrellterne, men desse har ikkje hekka ved seinare teljingar. Talet på hekkande fuglar har gått sterkt tilbake, noko som skuldast både attgroing (skogen er 10 m høg, og det er plass for hekking berre langs sørsida av holmane) og generelt dårlege næringstilhøve dei siste åra. Det er ingen oppgang i hekkebestanden frå i fjor, snarare har den gått tilbake på grunn av færre rugande svartbak i år.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Haukedalsholmane

Tre holmar og nokre mindre skjer sør for Rugsundøy. Holmane er prega av attgroing med buskfuru og lauvtre. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, siland, storkand, sildemåse, gråmåse, svartbak, fiskemåse, makrellterne og raudnebbterne.

- 13.6.94 blei det talt opp 1 par grågås, 120 ærfugl (fleire hoer med dundungar), 12 siland, 3 par tjeld, 1 par raudstilk, 10 par svartbak og 20-25 par gråmåse.
- 12.6.00 blei det talt opp 15-20 hegrereir, 24 ærfuglhoer (6 med ungar), 4 par tjeld, 10 par gråmåse og 150 par fiskemåse.
- 14.6.05 blei det talt opp 21 hegre (hekking), 1 grågås, 16 ærfuglhoer, 8 tjeld, 21 svartbak (3 rugande), 33 fiskemåse (6 rugande) og 2 kråke.
- 14.6.06 blei det talt opp 2 toppskarv, 5 hegre (hekking), 13 ærfugl (12 hoer), 2 tjeld, 31 svartbak (11 rugande), 2 fiskemåse (2 rugande) og 1 kråke.

Registrering 7.6.07, frå 14:25

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Hegre	7 (hekking)	5
Grågås	5	2
Ærfugl	17 (9 hoer)	5
Tjeld	2 (1 rugande)	2
Strandsnipe	1	1
Fiskemåse	2	1
Gråmåse	2	1
Svartbak	20 (5 rugande)	6
Kråke	1	-

Kommentar: Reira i hegrekolonien var vanskelege å telje frå sjøen, men talet på reir var truleg rundt 5. Talet på måsar har variert mye frå år til år, på same måte som artsutvalet. Det har blitt registrert opptil 110 par gråmåse (1984) og 150 par fiskemåse (2000) i reservatet, dei siste tiåra har tala vore mye lågare på grunn av tilgroing med skog.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Tennøyane

To graskledde øyar i Bremanger kommune der fjordarmene Midtgulen og Nordgulen møtast. Øyane ligg kloss i kvarandre og er begge på rundt 70 dekar. Øyane er særleg av verdi som hekkeplass for måsar, men av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, siland, tjeld, vipe, småspove, raudstilk, fiskemåse, hettemåse, sildemåse, gråmåse, svartbak, makrellterne, raudnebbterne og teist.

- 3.6.95 blei det talt opp 3 par grågås med dunungar + 12 vaksne, 40 ærfugl (fleire hoer med ungar), 8-10 par tjeld, om lag 50 par svartbak, 50-60 par gråmåse og om lag 50 par fiskemåse.
- 2.6.2000 blei det talt opp om lag 20 grågås (hekking), 24 ærfugl (21 hoer), 4 par tjeld, storspove, om lag 30 par svartbak, 120 par gråmåse og om lag 25 par makrellterne.
- 14.6.06 blei det talt opp 3 ærfugl (2 hoer), 5 tjeld (+2 dunungar sett), 1 heilo, 48 svartbak (9 rugande), 148 gråmåse (48 rugande), 31 fiskemåse (9 rugande) og 1 kråke.

Registrering 7.6.07, frå 15:10:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Ærfugl:	4 (1 ho)	2
Tjeld:	1 (reir)	1
Svartbak:	27 (9 rugande)	10
Gråmåse:	181 (62 rugande)	70
Fiskemåse:	13 (4 rugande)	5

Kommentar: Teljingane stadfester den positive utviklinga for gråmåsen på denne og andre viktige hekkeplassar etter nokre svært vanskelege år som hekkefugl i Sogn og Fjordane. Tennøyane er framleis i bra tilstand som hekkeområde, men på delar av øyane begynner røsslyngen å bli grovvaksen og lite eigna for sjøfugl.

Dyr på beite: Sau på den vestlegaste av øyane.

Vengane

Ei samling låge holmar og skjer i Frøysjøen, med lite jordsmonn men til dels frodig vegetasjon på dei største. Av påvist hekkande artar kan nemnast grågås, ærfugl, siland, tjeld, raudstilk, steinvendar, fiskemåse, gråmåse, svartbak, makrellterne, raudnebbterne og teist.

- Undersøkt i 1994/95, men ikkje omtalt i rapporten (Godø 1995)
- 9.6.00 blei det talt opp 16 ærfuglhoer med ungar, dessutan grågås, tjeld, gråmåse og svartbak. Vanskelege vêrtilhøve hindra ilandstiging.

- 21.6.04 blei det talt opp 1 par grågås m/dunungar, 7 ærfuglhoer med tils. 5 dunungar, 13 tjeld, 2 spove (småspove?), 1 strandsnipe, 9 fiskemåse (5 rugande), ca. 15 gråmåse (3 rugande), ca. 40 svartbak (1 rugande), og 3-4 kråke.
- 14.6.05 blei det talt opp 22 grågås, 3 ærfugl (1 hann), 11 tjeld, 4 fiskemåse (alle rugande), 12 gråmåse (2 rugande), om lag 80 svartbak (30 rugande), 1 teist og 1 kråke.
- 14.6.06 blei det talt opp 37 grågås (+ eit kull på 6 ungar), 7 tjeld (+2 forfølgde av vandrefalk), 92 svartbak (30 rugande), 16 gråmåse (6 rugande), 6 fiskemåse og 2 kråke.

Registrering 7.6.07, frå 15:45:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Grågås:	77	1
Tjeld:	2	2
Svartbak:	96 (23 rugande)	30
Gråmåse:	14 (7 rugande)	7
Fiskemåse:	5	2

Kommentar: I 1981 hekka m.a. 30 par fiskemåse, 4 par gråmåse, 78 par svartbak, 15 par makrellterne, 10 par raudnebbterne og 4 par teist. I 1984 var tala tilsvarande, med unntak av at det ikkje blei registrert fiskemåse og raudnebbterne. Generelt har hekkebestanden gått ned sidan då, men ikkje dramatisk sett på bakgrunn av naturlege variasjonar i små bestandar. For måsane sin del har situasjonen betra seg i høve til samanbrotet i 2004, og synast å vere langsamt på veg til eit "normalt" nivå – med unntak for fiskemåse og ternar. Av grågjæsene gikk 60 samla i ein flokk og flaug frå området da båten nærma seg.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Rognane

Rognane er ei samling små og låge skjer i fjorden mellom Hovden og fastlandet. Tradisjonell hekkeplass for måsefuglar. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, steinvendar, fiskemåse, svartbak, makrellterne og raudnebbterne.

- 6.6.94 blei det talt opp om lag 20 ærfugl (hoer, fleire med dunungar), 4 par tjeld, 2 par steinvendar og om lag 10 par svartbak.
- 3.6.95 blei det talt opp 1 toppskarv, 2 par tjeld, 10 par fiskemåse og 12 par svartbak.
- 8.6.00 blei det talt opp 6 grågås, 16 ærfuglhoer (med 2-6 ungar) og 1 hann, 1 par tjeld, om lag 20 par svartbak og 3 teist på sjøen.
- 21.6.04 blei det talt opp 2 ærfuglhoer, 2 tjeld, 4 svartbak (+ ein dununge), 1 fiskemåse og 1 kråke.
- 14.6.05 blei det talt opp 1 toppskarv, 4 grågås, 4 tjeld og 3 svartbak (1 rugande)
- 14.6.06 blei det talt opp 4 toppskarv, 4 tjeld, 3 svartbak og 1 fiskemåse.

Registrering 7.6.07, frå 16:10

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Grågås	14	-
Tjeld	1	1
Svartbak	8	1

Kommentar: Eit lite område og dermed meir ustabilt enn dei større reservata. Lite artar og lite individ, i år som dei siste åra. Ternar hekka i ein blandingskoloni på 40 par seinast ved teljinga i 1984, men har ikkje blitt registrert seinare.

Dyr på beite: -

Hovdefjell

Består av Nord-Hovden og Kroksøya. Området har vore ein av dei største gråmåsekoloniane i Sør-Norge. Av andre registrert hekkande artar kan nemnast grågås, ærfugl, siland, tjeld, steinvendar, svartbak, sildemåse, tjuvjo og teist.

- 4.6.95 blei det talt opp 6 par grågås med dunungar (2-4), om lag 25 ærfuglhoer (fleire med dunungar), 12 par svartbak og om lag 1200 par gråmåse.
- 8.-9.6.00 blei det talt opp 6 par grågås (2 par med årsungar), 14 ærfuglhoer (med ungar) og 3 hannar, 3 par tjeld, om lag 100 par svartbak, om lag 1500 par gråmåse (til saman på Nord-Hovden og Kroksøya) og 8 teist.
- 21.6.04 blei det talt opp 1 ærfugl hann, 1 par grågås, 2 havørn (ein vaksen), 12 tjeld, 48 gråmåse, om lag 25 svartbak (ein dununge), og 2 oter.
- 14.6.05 blei det talt opp 2 toppskarv, 1 hegre, 8 grågås, 1 havørn (ungfugl), 2 kongeørn (ungfuglar), 9 tjeld, om lag 95 gråmåse (10-12 rugande), 19 svartbak (4 rugande) og 1 fiskemåse.
- 14.6.06 bei det talt opp 12 grågås, 3 canadagås, 2 siland, 3 tjeld, ca. 420 gråmåse (om lag 170 rugande), 43 svartbak (10-15 rugande), 4 fiskemåse (2 rugande) og 1 ramn.

Registrering 7.6.07, frå 16:25

Nord-Hovden: Grågås 13, ærfugl 10 hannar, svartbak 3, gråmåse 400 (rundt 100 på reir). Vesle Kroksøy: Tjeld 2, svartbak 4. Store Kroksøy: Grågås 2, tjeld 2 rugande, svartbak 17 (7 rugande), gråmåse 75 (45 rugande), fiskemåse 1.

Hovdefjell samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Grågås	15	2
Ærfugl	10 hannar	5-10
Tjeld	4 (2 rugande)	2
Gråmåse	ca. 475 (om lag 145 rugande)	140
Svartbak	24 (7 rugande)	7
Fiskemåse	1	1

Kommentar: Den største gråmåsekolonien oppover grasbakken på Nord-Hovden blei kolonisert igjen i fjor, etter å ha stått tom dei to åra før. Nedgangen i hekkebestanden har vore dramatisk etter 2000, da det hekka om lag 1500 par i reservatet. Ringmerking av gråmåseungar i kolonien (gjort av Vidar Seim i fleire år), viser at nedgangen har skjedd sidan 2001: 1997 ca. 120 ungar merkte, 1998 63 ungar merkte, 1999 89 ungar merkte, 2000 106 ungar merkte, 2001 6 ungar merkte, 2003 2 ungar merkte, 2004 0 ungar (ringmerkaren fann om lag 25 reirgroper i 2004, men det såg ikkje ut som det hadde vore ungar i nokre av dei). Det blei ikkje ringmerka i reservatet i 2005. I 2006 fann Vidar Seim 30 reirgroper som det såg ut til å ha vore ungar i, og merkte 7 ungar. I år blei det funne 40 reir i hovudkolonien som såg ut til å ha vore i bruk. Det blei likevel berre merka 9 ungar, og funne 6 daude ungar (om lag ei veke gamle).

Det sat berre 4 gråmåsar i grasbakken ved teljinga i 2005, mens talet i fjor var rundt 300 og i år 400. Merk likevel at ein tredel av dei gråmåsane vi observerte rugande i reservatet blei talt på Store Kroksøy, og at svært mange av dei fuglane som blei talt på reir 7.6. tydelegvis hadde gitt opp før ringmerkingsbesøket 25.6. (som i fjor). Talet på gråmåseindivid er framleis berre 10-15% av det det var så seint som i 2000, så næringssituasjonen er nok framleis dårleg 3 år etter samanbrotet i 2004. Dyr på beite: Sau på store Kroksøy og Nord-Hovden.

Frøyskjera

Eit av dei større reservata i fylket, omfattar eit stort tal øyar, holmar og skjer i den ytre skjergarden sørvest for Frøya/Kalvåg. Av påvist hekkande artar kan nemnast grågås, ærfugl, siland, tjeld, vipe, raudstilk, steinvendar, fiskemåse, gråmåse, svartbak, makrellterne, raudnebbterne, tjuvjo og teist.

- Før 2004 ligg det ikkje føre data frå teljingar i Frøyskjera etter 6.6.1984. Det blei da talt opp 3 grågås, 82 ærfugl (70 hannar), 8 par tjeld, 1 par steinvendar, 1 par tjuvjo, om lag 100 sildemåse (ikkje hekking), 80 reir av gråmåse på Gjenneskjeret, om lag 75 reir av svartbak (55 på Gjenneskjeret), 60 reir av raudnebbterne (på Auseskjera og ein holme aust for Gjenneskjeret) og om lag 10 teist.
- 21.6.04 blei det talt opp om lag 90 toppskarv på kvileplass, 2 par grågås, ca. 80 ærfugl + 16 dunungar, ca. 25 tjeld, 2 fiskemåse, ca. 30 gråmåse, ca. 95 svartbak + 2 dunungar, og 2 teist.

- 15.6.05 blei det talt opp ca 80 toppskarv (kvileplass, av desse 40 ungfuglar), 8 grågås, 249 ærfugl (33 hoer, ingen dunungar sett), 7 tjeld, 18 fiskemåse, 60 gråmåse (17 rugande), 121 svartbak (50 rugande), 1 sildemåse, 4-5 ternar, 1 kråke og 1 havert hann.

Registrering 6.6.07, frå 20:30:

Joskjera: Grågås 1 par, ærfugl 14 hannar, tjeld 2, fiskemåse 5, svartbak 6 (4 rugande). Sponga: Grågås 1 par, ærfugl 2 hoer, tjeld 1, svartbak 5 (2 rugande). Skjær N for Gåsøya: Tjeld 1, svartbak 7 (3 rugande).

Torbjørnsholmen: Tjeld 2 (1 rugande), svartbak 13 (4 rugande), gråmåse 1. Sponga: Tjeld 1, svartbak 2 rugande, fiskemåse 2 rugande, ternar 10 (2 rugande). Rasmusskjeret: Ærfugl 4 par, svartbak 4 (2 par). Torbjørnsholmen og skjera rundt: Tjeld 1, svartbak 15 (5 rugande). Skjær SØ og Ø for Verøya: Ærfugl 1 par, svartbak 8 (3 rugande), gråmåse 2. Gjenneskjeret og skjera rundt: Ærfugl 39 (1 ho), svartbak 52 (6 rugande), gråmåse 87 (26 rugande), sildemåse 20 (8 rugande). Svarteskjeret (ikkje hekking): Toppskarv 15, ærfugl 30 hannar, svartbak 35, gråmåse 50. Kobbeskjeret mfl.: Ærfugl 4 (1 ho), svartbak 10 (2 rugande). Søtingen: Ærfugl 1 hann, svartbak 20 (8 rugande), gråmåse 10 (4 rugande), fiskemåse 1. Søtingen-Toddeskjeret: Storskarv 1, ærfugl 107 (7 hoer), tjeld 4, svartbak 10, gråmåse 20, fiskemåse 2, nise 1.

Frøyskjera samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	15	-
Storskarv	1	-
Ærfugl	178 hannar og 14 hoer	10
Tjeld	8	4
Fiskemåse	5 (2 rugande)	2
Gråmåse	170 (30 rugande)	40
Svartbak	169 (30 rugande)	45
Sildemåse	20 (8 rugande)	8
Ternar	10 (2 rugande)	3-4
Nise	1	

Kommentar: Artssamansetjinga har endra seg ein heil del i dette området frå 1984 til dei neste teljingane frå 2004 og utover. Måsar, tjuvjo, ternar og teist har hatt ein tydeleg nedgang. I år såg situasjonen betre ut for måsane, med merkbar fleire fuglar på reir – men vi veit ikkje kor mange egg som blei klekte og i kva grad ungane overlevde, og talet på hekkande måsar er framleis langt under talet frå 1984. Ingen ærfuglungar blei observert i heile dette store området ved førre teljing i 2005, og heller ikkje i år – men sesongen var noko sein. Teist blei heller ikkje sett i år. Dette kan tyde på at området ikkje er av stor verdi for teisten, men det kan også vere at i den pressa situasjonen teisten er i på Vestlandet for tida, er dei attverande fuglane konsentrert i dei aller beste områda (for Sogn og Fjordane sin del i nordlege Askvoll). Ifølgje lokalkjente er det ikkje hekkeplassar for toppskarv i Frøyskjera.

Dyr på beite: Sau på Torbjørnsholmen.

Aralden

Ein større holme og nokre mindre skjer som ligg vêrhardt til vest for Hovden. Fjell i dagen med lite jordsmonn og vegetasjon. Hekkeplass for svartbak, gråmåse og teist, kvileplass for skarv, og beiteplass for ærfugl og havelle.

- Aralden er blant dei reservata som er dårlegast undersøkt, da veret ofte gjer det vanskeleg å telje i området. Godø (1991) opplyser at det er registrert opptil 100 par av svartbak og gråmåse, og 10-20 par teist. Desse dataa skriv seg etter alt å døme frå sist på 1970-talet.
- 21.6.04 blei det talt opp 8 toppskarv, 7 ærfuglhannar, 3 tjeld, 15 svartbak og 3 gråmåse.
- 15.6.05 blei det registrert 2 toppskarv, 3 ærfugl (2 hoer), 1 tjeld, 4 gråmåse, 10 svartbak (2 rugande), 1 fiskemåse og 4 teist.

Registrering 6.6.07, frå 20:05

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Tjeld	2	1

Gråmåse	15	-
Svartbak	63 (2 rugande)	4
Sildemåse	13	-
Teist	4	2

Kommentar: Tilstanden i reservatet er svært dårleg samanlikna med opplysningane frå 70-talet, sjølv om talet på måsar ser ut til å vere aukande. Reirtala er usikre fordi det er grunt farvatn med undervasskjer og drag i sjøen som gjer det vanskeleg å gå nær land, men åtfërda til fuglane tyda ikkje på mye hekking.

Dyr på beite: -

Indre-Ånnøy

Reservatet omfattar eit lyngheiområde på den austlegaste delen av øya. Problem med tilvekst av vegetasjon på grunn av manglande skjøtsel (beiting av husdyr), slik at lyngen no er i grovaste laget, og det har vakse opp ein del rognebusker. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, raudstilk, småspove, svartbak, gråmåse og sildemåse.

- 9.6.94 blei det talt opp 8 ærfuglhoer med ungar, 1 par tjeld, og 60-70 par gråmåse.
- 9.6.00 blei det talt opp 3 toppskarv, 7 grågås (truleg hekking), 2 ærfuglar med ungar, og ca. 20 par gråmåse.
- 15.6.05 blei det registrert 5 svartbak (3 rugande) og 2 gråmåse (1 rugande).

Registrering 4.6.07, frå 15:10

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Svartbak	6 (4 rugande)	4
Gråmåse	1	1

Kommentar: Sterk nedgang dei siste 10 åra. Lite fugl å sjå i den grovvaksne lyngheia, men måsane hekkar enno og forhåpentleg vil det vere mogleg å få gjennomført skjøtsel slik at hekkebestandane kan auke igjen.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Nekkøytåa

Ein del av Nekkøya, dessutan høyrer to mindre holmar med til reservatet. Lyngheia var tidlegare ein viktig hekkeplass m.a. for sildemåse og gråmåse. Av påvist hekkande artar kan nemnast grågås, ærfugl, siland, tjeld, raudstilk, småspove, enkeltbekkasin, steinvendar, fiskemåse, svartbak, gråmåse og sildemåse.

- 9.6.94 blei det registrert 12 ærfugl (fleire hoer med dunungar), 3 par tjeld, 2 par storspove og 4-5 par svartbak. På Tretteskjeret 2 ærfuglhoer med dunungar, 2 par tjeld og 2 par svartbak; på Klungreskjeret 4 par svartbak og om lag 20 par raudnebbterne.
- 14.6.95 blei det talt opp 2 par grågås (med 3 og 4 dunungar), 14 ærfuglhoer og 1 par tjeld.
- 6. og 9.6.2000 blei det talt opp 1 par siland og 2 par svartbak. På Tretteskjeret vart det registrert 2 par av svartbak og 1 par tjeld. På Klungreskjeret 1 par svartbak, og 1 ærfugl med ungar.
- 15.6.05 blei det registrert 1 hegre, 3 tjeld (1 rugande), 2 storspove (par), 6 svartbak, 1 gråmåse (rugande?), 1 fiskemåse, 5 kråke og 1 ramn.

Registrering 4.6.07, frå 14:40

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Tjeld	1	-
Svartbak	2 flygande	-
<i>Tretteskjeret:</i>		
Ærfugl	4 (1 ho)	-
Fiskemåse	2 (1 rugande)	1
Svartbak	1 rugande	1

Klungreskjeret:

Kommentar: I 1990-åra har bestandane blitt kraftig reduserte, mest sannsynleg på grunn av redusert beite og påfølgjande attgroing. I denne tilstanden har Nekkøytåa liten verdi som hekkeplass for sjøfugl.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Ytterøyane

Består av fire åtskilte grunnvassområde med små holmar og skjer i NV (Sverslingane) og NØ (Kvitingane), og større holmar og øyer i SV (Ytterøyane) og SØ (Nærøyane). Områda i nord er prega av berg i dagen, i sør er mange av dei større holmane/øyane dekt av ein rik blomsterflora. Av påvist hekkande artar kan nemnast toppskarv, grågås, ærfugl, siland, tjeld, steinvendar, småspove, raudstilk, gråmåse, svartbak, raudnebbterne og teist. Det er dessutan fanga fleire havsvalar med rugeflekk i samband med ringmerking.

- 10.6.94 blei det på Ytterøyane talt opp 3 par grågås (ungar ikkje sett), 60 ærfuglhoer (fleire med dunungar), 3 par tjeld, 40-50 par svartbak, om lag 200 par gråmåse og om lag 75 par raudnebbterne. På Nærøyane blei det sett 2 par grågås (eitt med 5 dunungar), 50 ærfuglhoer (fleire med dunungar), om lag 110 siland, 6 par tjeld, 10 par svartbak og om lag 15 par gråmåse. På Kvitingane blei det sett 1 par grågås (hekking?), om lag 100 ærfugl og 5 par svartbak. Sverslingane blei ikkje talt pga vêrtilhøva.
- 21.6.04 blei berre Sverslingane og Ytterøyane talde opp, med om lag 50 toppskarv (29 reir), 13 havsule (i lufta), om lag 260 ærfugl, 1 havørn (vaksen), 8 tjeld, 2 sildemåse, 15 gråmåse, om lag 95 svartbak (1 rugande), 1 teist og 2 lunde.
- 15.6.05 blei det registrert ca. 120 toppskarv, 1 havsule (flygande), 4 havhest (flygande), 14 grågås (av desse eit par + dunungar), ca. 1400 ærfugl, i hovudsak hannar, 57 svartand, 18 tjeld, 2 storspove, 2 sildemåse (1 reir funne), 34 gråmåse (2 reir funne), 122 svartbak (10 rugande), 12 fiskemåse, 1 krykkje, 5 teist, 6 lunde (flygande), 2 kråke, 1 ramn og 1 kanin.

Registrering 4.6.07, frå 11:30

Nærøyane og holmar mot aust: Grågås 24, ærfugl 3 (1 ho), småspove 1, gråmåse 25, svartbak 130 (21 rugande), fiskemåse 5, kråke 1. Sandøyane – Ertingeskjeret: Toppskarv 1, ærfugl 20 (2 hoer), tjeld 2, svartbak 15 (1 rugande), gråmåse 6.

Kvitingane: Toppskarv 10, ærfugl 103 (3 hoer), svartbak 9 (1 rugande).

Sverslingane: Toppskarv 11, ærfugl 33 hannar, svartbak 30, gråmåse 59, teist 2. Bysa og skjær mot S: Ærfugl ca 300 hannar og 8 hoer på land, tjeld 1.

Store svartskjeret (kvileplass): Toppskarv 14 (6 ungfugl), ærfugl 20 (4 hoer), svartbak 16, gråmåse 40, fiskemåse 55, lunde 1, lomvi 1, havert 1. Ytterøyane, holmar mot vest: Toppskarv 10, ærfugl 1 hann, svartbak 35, gråmåse 18, fiskemåse 13, sel 1. Droga: svartbak 2, gråmåse 2. Ytterøyane fyr:

Toppskarv 42, grågås 4, tjeld 1, gråmåse 55 (21 rugande), svartbak 44 (2 rugande), fiskemåse 1, teist 1, kråke 1. Øy S for Ternehaug: Svartbak 14 (3 rugande), kråke 1. Ternehaug: Tjeld 1, gråmåse 7 svartbak 18 (6 rugande), teist 1.

Ytterøyane samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	88	10
Grågås	28	5
Ærfugl	485 (18 hoer)	10-15
Tjeld	4	3
Småspove	1	1
Gråmåse	212 (21 rugande)	35
Svartbak	313 (34 rugande)	70
Fiskemåse	74	5-10
Lunde	1	-
Lomvi	1	-
Teist	4	3
Kråke	3	2

Havert	1
Sel, ubestemt	1

Kommentar: Den positive utviklinga med etablering av toppskarv som hekkefugl har stoppa opp dei siste åra. Ringmerkingsarbeidet til Vidar Seim viser korleis skarvane først etablerte seg på Sverslingane, der det blei funne 4 reir i 97, 1 i 98 og 2 i 99. I 1998 flytta skarvane til eit mindre eksponert område ved Ytterøyane fyr, og begynte med 2-4 reir. Året etter var hekkebestanden auka til 8-10 reir, til 35 reir i 2001 og 56 reir i 2003. I 2004 var talet på reir minka til 29, og talet på overlevande ungar fram til ringmerkingsalder redusert frå 96 i 2003 til 7. I 2005 fann vi 17 reir, med egg eller ungar berre i 7 av dei. I fjor fann Vidar Seim 19 reir med sint utklekte ungar, og i år fann han berre 8-9 reir som hadde vore i bruk, og berre eitt med ungar. Vi mistenkte at samanbrotet i 2004 hang saman med eit tilfelle av ulovleg lågtflyging med helikopter i juni 2004, men i ettertid har det kome fram informasjon som viser at ulovleg ilandstiging ved Ytterøyane fyr (som blei avbemannet i 2004) truleg er ein viktigare faktor. Ringmerkaren rapporterte i år at det seint i sesongen var svært mange måsereir med berre eitt egg, og truleg heng dette saman med omlegging etter at folk har vore på land for å stele eller øydelegge egg.

Dyr på beite: Sau på Nærøya.

Kvalsteinane

Består av fleire større og mindre holmar og skjer i den ytre/midtre skjergarden. Dei viktigaste er: Værholmane, Store Kvalstein, Lille Kvalstein, Tindeskjeret, Guleskjeret og Kvannskjeret. Sau beitar på fleire av holmane. Av påvist hekkande artar kan nemnast grågås, ærfugl, tjeld, vipe, steinvendar, småspove, raudstilk, fiskemåse, gråmåse, svartbak, makrellterne, raudnebbterne, tjuvjo og teist.

- 14.6.95 blei det talt opp 4 par grågås med dunungar (2-4), om lag 15 par tjeld, 1 par sandlo og om lag 40-50 par ternar (makrellterne dominerande). Måsane fordelte seg slik: Kvannskjeret om lag 75 par gråmåse og 25 par svartbak; Lille Kvalsteinen om lag 200 par gråmåse, 50 par sildemåse og 30 par svartbak; Store Kvalsteinen 50-60 par gråmåse og 8-10 par svartbak; Værholmane 20 par gråmåse og 7-8 par svartbak.
- 6.6.00 blei det talt opp 40-50 toppskarv, 3 storskarv, 12 par grågås (hekking på fleire holmar og skjer), 30 ærfuglhoer (fleire med ungar) og om lag 90 hannar, om lag 20 par tjeld, om lag 20 par fiskemåse, 130 par svartbak og 350 par gråmåse, 12 eller 25 teist (på sjøen), 1 par ramn og 1 par kråke (reir med ungar i lite tre på Værholmen).
- 21.6.04 blei det talt opp 1 toppskarv, 1 hegre, 10 grågås, 14 ærfugl, 35 tjeld, 2 fiskemåse, 3 sildemåse, 40 gråmåse (1 rugande), om lag 150 svartbak, 1 kråkereir og 1 oter.
- 15.6.05 blei det registrert 7 toppskarv (4 ungfuglar), 43 grågås (+ eit kull med 5 dunungar), 9 ærfugl (7 hoer), 21 tjeld, 12 fiskemåse, 3 sildemåse, 111 gråmåse (3 rugande), 140 svartbak (10 rugande), 1 teist, 1 kråke (+ reir) og 1 ramn.

Registrering 4.6.07, frå 09:25

Nonsskjera/Rufleda/Håskjeret: Toppskarv 10, ærfugl 21 (1 ho), gråmåse 1, fiskemåse 48.

Kjerringskjera: Tjeld 2, fiskemåse 3. Store Kvalsteinen - Tippskjeret: Toppskarv 4 (2 reir), grågås 4, ærfugl 11 (2 hoer), tjeld 6, svartbak 5 (3 rugande), gråmåse 32 (10 rugande), steinskvett 1, ramn 2.

Tindeskjeret: Svartbak 3 (1 rugande), gråmåse 2, tjeld 2. Svarteskjeret: Toppskarv 5. Guleskjeret: Tjeld 2, svartbak 1 rugande. Lille Kvalsteinen: Tjeld 2, svartbak 7 (2 rugande), gråmåse 2, fiskemåse 5. Kvannskjeret: Svartbak 72 (24 rugande), gråmåse 29 (8 rugande), sildemåse 1, fiskemåse 3, teist 8, kråke 2. Vedelskytten: Ærfugl 5 (2 hoer), tjeld 3, svartbak 48 (29 rugande), gråmåse 10 (1 rugande), fiskemåse 6.

Værholmane: Grågås 5 (+ to kull med 4 og 5 dunungar), ærfugl 5 (1 ho), tjeld 3, svartbak 50 (7 rugande), gråmåse 6, fiskemåse 7, kråke 2.

Kvalsteinane samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	19 (2 reir)	2
Grågås	9 (+ to kull, 4 + 5 dunungar)	4
Ærfugl	42 (6 hoer)	3-5
Tjeld	20	10

Fiskemåse	72	5
Sildemåse	1	-
Gråmåse	82 (19 rugande)	30
Svartbak	186 (67 rugande)	70
Teist	8	4
Steinskvett	1	?
Kråke	4	1
Ramn	2	1

Kommentar: Talet på måsar er i framgang, og særleg svartbaken begynner å nærme seg "gamle" tilstander. Auken i talet på hekkande gråmåse går det langsamare med, og det er langt igjen til dei tala som blei registrerte for relativt få år sidan, med 350 par gråmåse. Sildemåsen som hekka med 50 par i 1995 har dei siste åra berre blitt registrert som enkeltindivid, og sjølv om vi i år talte 72 fiskemåsar var desse stort sett samla på kvileskjer. For 20 år sidan hekka om lag 160 par ternar i området, men sjølv om dei i år har begynt å hekke igjen i ytre strøk av fylket, var det ingen å sjå i Kvalsteinane

To toppskarvveir blei funne på Store Kvalsteinen; det er første gang hekking er påvist i denne øygruppa. Truleg er det fuglar som har trekt vekk frå kolonien ved Ytterøyane fyr på grunn av dei stadige forstyringane der. Åtte teistar ved Kvannskjeret er positivt, men bestanden i området har vore svært ustabil dei siste åra.

Dyr på beite: Sau på store Kvalsteinen, litle Kvalsteinen og Kvannskjeret.

Timberøyholmane

To små holmar i Høydalsfjorden søraust for Florø, med lite jordsmonn, men der dette finst er det planta ut buskfuru for fleire år sidan. Viktig hekkeplass særleg for måsar. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, svartbak, fiskemåse, makrellterne og raudnebbterne.

- 8.6.94 blei det talt opp 2 par tjeld, om lag 15 par fiskemåse og om lag 30 par makrellterne.
- 8.6.00 blei det talt opp 9 ærfuglhoer (med egg/ungar), 1 silandreir, 3 par tjeld, 3 par svartbak, 10-12 par fiskemåse og 1 steinkobbe.
- 14.6.06 blei det registrert 1 ærfugl hann, 1 tjeld, 2 svartbak (1 rugande), 25 fiskemåse (10 rugande), 6 raudnebbterne (1 reir).

Registrering 4.6.07, frå 15:50

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Ærfugl	4 (2 par)	2
Siland	6 (3 par)	2-3
Tjeld	1 (rugande)	1
Svartbak	2 (1 rugande)	1
Gråmåse	1 (rugande)	1
Fiskemåse	23 (9 rugande)	10

Kommentar: Om lag halve den austre holmen var kledd av furuskog og grov røsslyng, og med unntak av eit fiskemåsepar med reir såg den ikkje ut til å vere i bruk. Den vestre holmen var i betre tilstand, men med eit parti furu og rognebuskar midt på. Elles såg hekkebestanden ut til å ligge på "normalen" for dei siste ti åra – med dei variasjonane som små lokalitetar naturleg pleier å vise.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Karsskjeret

Eit lite skjer like nord for Svanøy, utan nemneverdig vegetasjon. Først og fremst av verdi for ternar, men elles er også fiskemåse og tjeld registrert.

- 11.6.94 blei det talt opp 1 par svartbak, 1 par tjeld og 3 ærfuglhoer med dunungar.
- 5.5.95 blei det talt opp 1 par svartbak, 1 par tjeld og 5 ærfuglhoer.
- 14.6.06 blei det registrert 1 par svartbak (reir med 3 dunungar) og 65 ternar (16 reir, 11 med egg),

Registrering 4.6.07, frå 16:25

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Tjeld	2	1
Svartbak	1 par (reir med 3 egg)	1
Makrellterne	60 (4-5 reir, 1 med egg)	15?

Kommentar: Ilandstiging. Teljinga blei gjort så tidleg i sesongen at ternene så vidt var kome i gang med reirbygging og egglegging. Godø (1991) oppgjer at det har hekka opptil 200 par i blandingskoloni av raudnebbterne og makrellterne på Karsskjeret og Naustholmen 500 meter søraust. Karsskjeret er så lite at det neppe er plass til meir enn maksimalt 100 ternereir. Det blei 20.6.83 funne 51 reir, og 12.6.84 om lag 80 reir, mest raudnebbterne.

Dyr på beite: -

Gulholmen

To holmar og nokre mindre skjer som ligg i den ytre skjergarden. Av påvist hekkande artar kan nemnast grågås, ærfugl, tjeld, steinvendar, sildemåse, gråmåse, svartbak, fiskemåse, makrellterne og raudnebbterne.

- 13.6.95 blei det talt opp 6 par grågås (med 2-5 dunungar), om lag 500 ærfugl på sjøen, om lag 25 siland, 4 par tjeld, om lag 50 par gråmåse og 20-25 par svartbak.
- 6.6.00 blei det talt opp om lag 10 toppskarv, 26 ind. av grågås (hekking sannsynleg), om lag 10 ærfuglhoer (fleire med ungar), 3 par tjeld, om lag 100 par gråmåse, 50-60 par sildemåse og 25 par svartbak.
- 9.7.04 blei Gulholmen berre passert på avstand, og der var tilsynelatande svært lite fugl. Berre "nokre få" svartbak og fiskemåse blei sett.
- 15.6.05 blei det registrert 4 grågås, 1 havørn (ungfugl), 4 tjeld, 2 sandlo, 21 svartbak (4 rugande), 25 gråmåse (8 rugande), 8 sildemåse (6 rugande) og 2 fiskemåse.

Registrering 4.6.07, frå 17:10

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Grågås	15	3-4
Ærfugl	8 (2 hoer)	2
Tjeld	3	2
Svartbak	35 (11 rugande)	12
Gråmåse	50 (20 rugande)	20
Sildemåse	2	1
Fiskemåse	2	1

Kommentar: Ilandstiging for å kontrollere resultatet frå båtteljinga. Positiv utvikling i talet på hekkande gråmåse og svartbak, men ikkje tilsvarande for sildemåsen.

På Aslaksholmen 2 km aust (utanfor reservatet) blei det på avstand sett 80-100 svartbak og gråmåse i blanding, med anslagsvis 20 reir.

Dyr på beite: Sau.

Trefotskjera

Ei mindre samling holmar i den midtre skjergarden, vest for Svanøy. Frodig strandeng. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, siland, tjeld, steinvendar, raudstilk, fiskemåse, makrellterne, raudnebbterne og teist.

- 12.6.94 blei det observert 4 par tjeld, om lag 40 par gråmåse og 5 par svartbak, og om lag 60 par raudnebbterne (og "ein del" makrellterne).
- 7.6.00 blei det observert 6 ærfugl (1 ho) og 1 par tjeld (usikker tolking)
- 9.7.04 blei det observert 8 gråmåsar.
- 15.6.05 blei det registrert 1 sporvehauk, 6 tjeld, 5 svartbak (1 rugande), 2 gråmåse, 4 fiskemåse og 1 kråke.

Registrering 4.6.07, frå 16:45

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Tjeld	5	3
Svartbak	4 (1 rugande)	3
Gråmåse	1	1
Fiskemåse	1	1
Kråke	2	1
Oter	1	

Kommentar: Hekkebestanden av måsar er framleis sterkt redusert, men dette er eit lite område og dermed ikkje blant dei som blir rekolonisert først. Fem toppskarv sat på eit lite skjer SØ for reservatet. Hekkande terner er ikkje registrert sidan 1994. Merk elles at resultatet av teljinga i 2000 er usikker. Trefotskjera er ikkje nemnt i gjennomgangen av undersøkte reservat, men tal for to artar er likevel oppgitt i den artsvisse gjennomgangen.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Moldvær

Ei samling større og mindre øyar, holmar og skjer, del av eit større grunnvassområde i ytre og nordlege del av Askvoll. Viktig hekkeplass for fleire sjøfuglartar. Av påvist hekkande artar kan nemnast toppskarv, grågås, ærfugl, tjeld, steinvendar, fiskemåse, gråmåse, svartbak, raudnebbterne, tjuvjo og teist.

- 13.6.95 blei det talt opp om lag 300 reir av toppskarv, 30 grågås + minst 6 par med dunungar (2-5), om lag 100 ærfuglhoer (fleire med dunungar), 6 par tjeld, 1 par steinvendar, om lag 250 par gråmåse og 50-60 par svartbak, teist om lag 25 individ (hekking påvist) og 1 oter.
- 28.6.04 blei det talt opp om lag 250 toppskarv (54 reir), 125 grågås, 11 ærfugl (1 ho), 2 havørn, 10 tjeld, 1 par fiskemåse (hekking), 73 gråmåse, 90 svartbak + to ungar, om lag 30 teist, 1 lunde, 1 oter og 6 steinkobbe.
- 17.6.05 blei det registrert om lag 240 toppskarv (165 reir, 148 med innhald), om lag 500 grågås, 12 ærfugl, av desse 7 hoer (7 reir), 2 siland, 5 tjeld, 15 fiskemåse, 123 gråmåse (3 reir), 162 svartbak, 8 sildemåse, om lag 30 teist, 1 lunde, 1 oter og 6 steinkobbe.

Registrering 19.6.07, frå 09:30

Kvannskjeret: Toppskarv 16 (6 reir, alle med innhald), grågås 11, ærfugl 4 (3 hoer på reir), svartbak 22 (4 reir funne), teist 5 sett samtidig på sjøen, 1 kråke. Ingvaldsøyna: Toppskarv 20, grågås 3, ærfugl 5 hoer + 1 dununge, svartbak 20, gråmåse 15 (4 rugande), sildemåse 97 (21 reir funne), tjuvjo 2 (flygande), terne 1, teist 1 på sjøen. Husøyna og holmar mot S: Toppskarv 1, grågås 25 på sjøen, ærfugl 1 hann, svartbak 36 (4 rugande), gråmåse 15 (8 rugande). Storøyna: Toppskarv 96 (65 reir, 41 med innhald), ærfugl 2 (1 ho på reir), siland 2, havørn 1 vaksen, tjeld 6, gråmåse 62 (20 rugande), svartbak 59, fiskemåse 4 reir funne, terne i blanding 380 (69 reir funne), teist 7 sett samtidig. Klubben: Toppskarv 77, stort sett vaksne (26 reir, 16 med innhald), gråmåse 55 (5 reir funne, 1 daud unge), svartbak 5, kråke 1 (unge). Melskjeret: Ærfugl 2 hannar, tjeld 2, svartbak 5, fiskemåse 4, sildemåse 1, teist 1, kråke 1.

Moldvær samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	ca. 210 (97 reir, 63 med innhald)	97
Grågås	39	2
Ærfugl	13, av desse 9 hoer (4 reir) +1 dununge	5-10
Siland	2	1
Havørn	1 vaksen	-
Tjeld	8	4
Fiskemåse	4 (4 reir funne)	4
Gråmåse	147 (37 rugande, herav 13 reir funne)	45
Svartbak	147 (8 rugande, herav 4 reir funne)	12
Sildemåse	98 (21 reir funne)	30
Teist	14	7
Terne	380 i blandingskoloni, 69 reir funne	150?

Kommentar: Ilandstiging på Kvannskjeret, Ingvaldsøy, Storøyna, Klubben og Melskjeret. For å gjere opphalda på land så korte som mogleg, undersøkte vi berre moglege hekkplassar for skarv. Dei mest høgareliggande og vegetasjonsrike områda der måsane hekka, blei derfor ikkje sjekka grundig. Dette gjeld likevel berre eit relativt lite areal på Storøyna.

Moldvær har saman med Ryggsteinen stått i ei særstilling når det gjeld talet på teist i fylket, med rundt 30 observerte individ ved kvar teljing sidan 1995. I år er talet halvert. Talet på skarvereir er også ein god del redusert i høve til førre teljing i 2005, men er framleis større enn i 2004. Det er likevel grunn til uro over hekkebestanden av toppskarv i fylket, da naboområdet Ryggsteinen var nesten tomt i år, og det i tillegg såg dårleg ut i dei nordlege områda. Til den relativt svake klekkesuksessen (65% reir med innhald i tida rundt klekking) må det nemnast at det på Klubben blei funne ein kråkeunge i ei lita kløft saman med 120 tømte skarveegg og 17 gråmåseegg. Med eit snitt på 2,5 egg pr. skarvereir med innhald, tilsvarar dette 48 reir tømte av kråke - eller med andre ord at alt eggtalet for toppskarven på Moldvær i år kan tilskrивast eitt hekkande kråkepar, og at dette kråkeparet åleine har nesten halvert kolonien sin samla hekkesuksess (sjå også resultat frå Utvær).

Kråkene kan likevel ikkje forklare den svake hekkebestanden samla for Moldvær-Ryggsteinen-komplekset. Av til saman 65 reir med innhald i desse to naboområda var det tre egg i 35 av dei (og 4 egg i tre), og når kråkene i tillegg har plukka rikeleg med egg tydar dette i utgangspunktet på gode næringstilhøve for toppskarven i alle fall i tida rundt egglegging. Det er derfor ikkje umogleg at den svake hekkebestanden kan skuldast eit større fråfall enn normalt av vaksne fuglar, med *Server-ulukka* som ei nærliggande forklaring.

Det mest positive innslaget i år står nok ternene for. Det er mange år sidan det har hekka ternar langs den ytre kyststripa av Sogn og Fjordane, men i år har dei tydelegvis funne tilhøva brukbare. Registreringane blei gjort i eggleggingstida for ternene, så det kan nok seinare ha kome endå fleire reir enn dei 69 som blei funne. Gledeleg er også kolonien av sildemåse på Ingvaldsøyna. Reira låg nede i eit forseinking i fjellet, slik at fuglane ikkje var synlege frå båten. Både ternar og sildemåse er trekkfuglar som kjem relativt seint til hekkplassane; dei har derfor ikkje hatt problem med olje frå "Server" slik dei lokalt overvintrande artane som t.d. skarv, ærfugl og teist kan ha hatt.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Ryggsteinen

Ei samling mindre øyar, holmar og skjer, både låge og eksponerte og høgare med frodig vegetasjon. Del av same store grunnområde som Moldvær. Viktig hekkplass for fleire sjøfuglartar, og av Godø (1991) nemnt som den viktigaste myteplassen for grågås i Sogn og Fjordane. Av påvist hekkande artar kan nemnast toppskarv, grågås, ærfugl, tjeld, steinvendar, gråmåse, svartbak, raudnebbterne, tjuvjo, teist og lunde.

- Området blei ikkje talt opp verken i 1995 eller 2000. Godø (1984) oppgjer at det 17.6.84 blei talt opp 350 toppskarv (74 reir), 260 grågås (derav 5 par med ungar), om lag 700 ærfugl (derav 50 hoer, fleire med dunungar), 180 siland, 2 par tjeld, 1 par steinvendar, 2 par tjuvjo, 50 par svartbak, 20 par raudnebbterne, 120 teist (fleire reirfunn) og 12 lunde (5 reirfunn).
- Vidar Seim har talt opp toppskarvreir i samband med ringmerking sidan tidleg på 90-talet: 313 (92), 425 (93), 324 (94), 63 (01), 183 (03).
- 28.6.04 blei det talt opp om lag 250 toppskarv (70 reir), om lag 140 grågås, 5 ærfugl, 4 tjeld, 3 fiskemåse, 3 sildemåse, om lag 65 svartbak, om lag 100 ternar (ikkje hekkande), om lag 15 teist, 8-10 lunde, 1 par kråke med 2 ungar, og rundt 30 steinkobbe.
- 17.6.05 blei det registrert om lag 190 toppskarv (67 reir, 56 med innhald), om lag 490 grågås, 18 ærfugl, av desse 8 hoer (3 reir), 4 tjeld, om lag 160 svartbak, 48 gråmåse, 12 fiskemåse (1 reir), om lag 60 ternar (ikkje hekkande), 3 tjuvjo, 25 teist, 5 lunde, 1 kråkepar med 3 ungar, 1 havert og 15 steinkobbe.

Registrering 19.6.07, frå om lag 12:30

Indrøyna: Toppskarv 2 reir, 1 med innhald, grågås 15, ærfugl 40 hannar + 1 ho på reir, svartbak 46 (3 rugande, 4 reir funne), gråmåse 10, lunde 9 på sjøen, teist 2, lunde 3, kråke 1 daud unge. Husøyna og holmar mot V: Toppskarv 2 (1 reir, med innhald, på Husøyna), grågås ca. 150 på sjøen, ærfugl 15 hannar og 1 ho på reir, tjeld 1, svartbak 36 (5 rugande), gråmåse 19, sildemåse 5, teist 1, kråke 1, oter 2 vaksne og 3 ungar i hi. Ytrøyna: Ærfugl 2 hoer (ei på reir), tjeld 1, svartbak 27 (1 rugande), gråmåse

16 (3 rugande, 2 reir funne), sildemåse 5, kråke 2. Paradis: Grågås 15, ærfugl 5 hannar, svartbak 30, gråmåse 5, teist 2, steinkobbe 14. Ved Stemmeskjeret NV for reservatet blei observert 70 toppskarv, 25 steinkobbe, 2 svartbak og 2 lomvi, og nord for reservatet sat 10 toppskarv på Skjerdingsane og 100 på Erkna.

Ryggsteinen samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	2 (3 reir, 2 med innhald)	3
Grågås	ca. 180	2
Ærfugl	64, av desse 4 hoer (3 reir funne)	5
Tjeld	2	2
Svartbak	139 (9 rugande, 4 reir funne)	10
Gråmåse	50 (3 rugande, 2 reir funne)	5
Sildemåse	10	2-3
Teist	5	3
Lunde	9	4
Kråke	1 par + 1 daud unge	1
Steinkobbe	14	

Kommentar: Ilandstiging på Indrøyna, Husøyna, ein holme V for Husøyna, og Ytrøyna.

Teljingane på land blei også på Ryggsteinen konsentrert om skarveområda, slik at det ikkje blei leita aktivt etter måsereir. Øyane er likevel såpass små at når vi berre såg 12 rugande fuglar frå båten og fann 6 reir på land må vi konkludere med at svært få av måsane i Ryggsteinen hekka i år.

Totalt sett er 2007 ein svært dårleg sesong, og sjølv om verken Ryggsteinen eller Moldvær blei talt i fjor melde lokalkjende om svært lite fugl også då. Berre 3 toppskarvreir av året er det svakaste teljeresultatet som er kjent frå Ryggsteinen. I "hovudkolonien" på Ytrøyna fann vi ingen reir av året, og berre eitt frå i fjor. På Husøyna var det 4-5 reir frå i fjor. Den tydelegvis svake sesongen i fjor kan ikkje skuldast *Server*-forliset, og da har kanskje også årets svake resultat fleire årsaker.

Moldvær og Ryggsteinen har dei siste åra hatt omkring halvparten av alle observerte teistar i fylket. I år blei det berre talt 5 teistar ved Ryggsteinen og 14 i Moldvær, og samanlikna med siste teljing i 2005 er talet nesten redusert til ein tredel. Då teistebestanden var på sitt beste midt på 80-talet blei det talt 120 teist ved Ryggsteinen, i tillegg til 65 ved Moldvær og 85 ved Håsteinen, og ein kritisk situasjon for arten er no blitt fleire hakk forverra. Det har ved alle teljingane dei siste åra blitt sett eit relativt stabilt tal lundefugl ved Ryggsteinen. Vidar Seim opplyser likevel at han i samband med ringmerking av toppskarv på 80- og 90-talet fann ein relativt jamn hekkebestand på til saman 4-5 par lunde på Ytrøyna og Indrøyna, og truleg har denne halde seg stabil heilt fram til no. Ved ein kontroll i 2006 fann han 4 reir på Ytrøyna (ingen på Indrøyna).

Det var færre grågås i år enn ved siste teljing, både på Moldvær og Ryggsteinen. Dyr på beite: Ikkje sett.

Håsteinen

Den største av dei tre øygruppene i ytre nordre Askvoll, med om lag 50 øyer, holmar og skjer. Mye fjell i dagen og lite lausmasse, men stadvis frodig vegetasjon. Hekkeplass for mange artar av sjøfuglar, og eit svært viktig myte- og vinterområde for skarv og marine dykkender. Av påvist hekkande artar kan nemnast toppskarv, grågås, gravand, ærfugl, tjeld, vipe, steinvendar, fiskemåse, gråmåse, svartbak, raudnebbterne, tjuvjo og teist.

- 13.6.95 blei det talt opp om lag 60 grågås + 11 par med dunungar (2-5), 10 par tjeld, 2 par steinvendar, 1 par raudstilk, om lag 30 par svartbak, 1 par tjuvjo, 120 par raudnebbterne (to koloniar) og 10 teist.
- 28.6.04 blei det registrert om lag 160 toppskarv, 105 grågås, 350 ærfugl, 11 siland, 6 tjeld, 2 tjuvjo, 3 fiskemåse, 35 gråmåse, 1 sildemåse, om lag 45 svartbak, om lag 65 terne (ikkje hekkande), 1 alke, 6 lunde, 1 kråke og 5 steinkobbe.
- 17.6.05 blei det talt opp 25 toppskarv, om lag 115 grågås, 2 ærfugl, 1 siland, 11 tjeld, 1 tjuvjo, 18 fiskemåse, 15 gråmåse, 5 sildemåse, 64 svartbak og 39 steinkobbe.

- 14.6.06 blei det registrert 16 grågås, 16 ærfuglhannar, 1 siland, 4 tjeld, 13 fiskemåse, 34 gråmåse (5 rugande), 3 sildemåse, 120 svartbak (31 rugande) og 1 steinkobbe.

Registrering 6.6.07, frå 17:20

Botnaskjeret: Grågås 2. På skjer mot NV 3 toppskarv og 2 svartbak. Lambholmen (+ holmar): Svartbak 10, gråmåse 10, fiskemåse 8. Kvannskjeret: Tjeld 1, svartbak 15 (3 rugande). Bolten: Svartbak 3, gråmåse 1 rugande på lite skjer. Kalvøyna og skjer mot S: Tjeld 1, svartbak 1. Andersøyna – Hellersøyna – Gaulen: Toppskarv 10, grågås 2 (1 rugande), ærfugl 1 hann, tjeld 3, svartbak 78 (12 rugande), gråmåse 12 (5 rugande), sildemåse 3, fiskemåse 3. Draget, "hovudøya" og holmane rundt: Tjeld 1, svartbak 22, gråmåse 2 rugande, fiskemåse 1. Skarveskjera: Toppskarv 4, tjeld 1, svartbak 2, gråmåse 3, sildemåse 1 ungfugl, 2 ternar. Kubbeskjeret: Toppskarv 33 (20 ungfugl), storskarv 2, svartbak 1, gråmåse 1, sildemåse 1, lunde 5, lomvi 10 (på sjøen). Flatskjeret: Toppskarv 1, svartbak 40, sildemåse 10.

Håsteinen samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	51 (20 ungfuglar)	-
Storskarv	2	-
Grågås	4 (1 rugande)	2
Ærfugl	1 hann	4-5?
Tjeld	7	5
Fiskemåse	12	6
Gråmåse	29 (8 rugande)	10
Svartbak	174 (15 rugande)	30
Sildemåse	15	2
Terner	2	-
Lomvi	10	-
Lunde	5	-

Kommentar: Området har vore temmeleg daudt med tanke på hekkande sjøfugl dei siste åra, og sjølv om t.d. talet på svartbak er aukande har det ikkje blitt fleire hekkande individ. Dessverre ser det ut til at den viktigaste funksjonen til Håsteinen for tida er kvileplass og ikkje hekkeplass.

Teist blei ikkje observert i år heller. Teljing av 10 individ i 1995 og 85 i 1984 (30 reirfunn) stadfester det generelle inntrykket frå fylket elles om at teisten har gått kraftig tilbake. Det blei ikkje sett teikn til hekking av ternar, truleg har alle ternene i regionen samla seg på Moldvær (der dei ikkje har hekka i særleg grad tidlegare. Det var også påfallande lite ærfugl å sjå, berre ein einsleg hann. Dyr på beite: Ikkje sett.

Smelvær

Omfattar fleire øyar, holmar og skjer i den midtre skjergarden. Fleire viktige hekkeplassar for sjøfugl, men etter ein markert nedgang i byrjinga av 1990-åra (dels på grunn av mink), har hekkebestandane i liten grad tatt seg opp igjen. Av påvist hekkande artar kan nemnast grågås, ærfugl, siland, tjeld, vipe, småspove, enkeltbekkasin, steinvendar, raudstilk, tjuvjo, fiskemåse, sildemåse, gråmåse, svartbak, makrellterne, raudnebbterne og teist.

- 13.6.95 blei det talt opp 25 toppskarv (hekking ikkje påvist), 32 grågås (av desse to par med 2 og 5 dunungar), om lag 100 ærfugl (fleire hoer med dunungar), 60 siland, 4 par tjeld, om lag 30 par gråmåse og 20 par svartbak, og 3 teist (på sjøen).
- 6.6.00 blei det talt opp om lag 15 toppskarv, 12 par grågås (hekking), 18 ærfuglhoer med ungar, 6 par tjeld, 1 par småspove, 1 par raudstilk, 5-6 par fiskemåse og om lag 20 par svartbak.
- 9.7.04 blei det registrert 20 toppskarv (kvileplass), 80 grågås, 90 ærfugl (flokk på sjøen), 1 tjuvjo, 2 fiskemåse, 12 svartbak + spreidde individ, og 25 terne (hekking).
- 15.6.05 blei det registrert 30 toppskarv (kvileplass utanfor reservatet), 60 grågås, 2 gravand, 3 storspove (utanfor reservatet), 2 enkeltbekkasin (utanfor reservatet), om lag 30 svartbak, 2 par gråmåse, 6 sildemåse, 1 kråke, 4 oter og 3 steinkobbe.

Registrering 6.6.07, frå 18:25

Storøyna (utanfor reservatet): Svartbak 15. Rundholmen: Svartbak 15 (4 rugande), fiskemåse 3. Vardøyna: Grågås 24. Smellværet: Tjeld 1, siland 5, fiskemåse 2. Guridøyna: Tjeld 1, svartbak 2, fiskemåse 1. Ognaholmane: Tjeld 2, svartbak 20 (5 rugande), kråke 1. Ognholmdraga (utanfor reservatet): Toppskarv 3, ærfugl 34 (4 hoer), svartbak 1. Naustholmen: Ærfugl 1 hann, fiskemåse 1. Ramsøyna (inste): Svartbak 26. Ramsøyna: Svartbak 5 rugande, fiskemåse 1 rugande. Skjer N for Ramsøyna: Tjeld 2, sandlo 1, fiskemåse 1. Sandholmane: Tjeld 1, fiskemåse 12 (5 rugande), terne 2. Kråka: Smålom 1, tjeld 2, svartbak 5 (2 rugande), gråmåse 1, fiskemåse 6, terne 2, steinkobbe 1. Smelvær samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Smålom	1	-
Toppskarv	3 (kvileplass utanfor reservatet)	-
Grågås	24	4-5?
Ærfugl	35 (4 hoer) på kvileplass utanfor reservatet; 1 hann i reservatet)	2-3?
Siland	5	2-3
Tjeld	9	6
Sandlo	1	?
Svartbak	89 (15 rugande)	20
Gråmåse	1	-
Fiskemåse	27 (6 rugande)	10
Terner	2	-
Kråke	1	1
Steinkobbe	1	

Kommentar: Sjølv om nokre av holmane og øyane ligg utanfor reservatgrensene tar vi med observasjonane derfrå, da fuglane var innom reservatet og såg ut til å bruke mye av området under eitt.

Svært grunt farvatn gjer det vanskeleg å undersøke Smelvær grundig frå båt, men inntrykket er at det var litt meir fugl i området i år enn det har vore på nokre år. Fiskemåsen skilde seg mest positivt ut, men akkurat det seier nok mest om kor fåtallig denne arten har vore langs kysten dei siste åra. Godø (1979) skriv om ein gråmåsekoloni på 110 par på Vardøya. Øya er lett tilgjengeleg, men det har ikkje vore nemneverdig hekking der etter hundreårsskiftet. Teist er ikkje observert i området etter 1995.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Kuøyna

To øyar og nokre mindre holmar og skjer i den midtre skjergarden NV for Atløy. Myr og lynghei. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, steinvendar, vipe, enkeltbekkasin, raudstilk, fiskemåse, gråmåse, sildemåse og svartbak.

- 12.6.95 blei det observert om lag 15 par gråmåse og 8-10 par svartbak.
- 9.7.04 blei det registrert 3 svartbak.
- 16.6.05 blei det registrert 8 grågås, 11 ærfugl (6 hoer), 6 tjeld, 5 storspove, 23 svartbak (3 rugande), 3 gråmåse, 2 fiskemåse og 1 kråke.

Registrering 5.6.07, frå 10:25

Ytre Kuøyna: Ærfugl 2 hannar, siland 1, svartbak 4 i lufta, gråmåse 1. Lambholmen: Tjeld 1, svartbak 2 (1 rugande), fiskemåse 4.

Kuøyna samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Ærfugl	2 hannar	?
Siland	1	1
Tjeld	1	1
Svartbak	7 (1 rugande)	3
Gråmåse	1	-
Fiskemåse	4	1

Kommentar: Teljinga i 2004 blei gjort for seint i sesongen, og er nok ikkje representativ. Det er likevel liten tvil om at dei siste sesongane har vore dårlege, og det er ikkje teikn til betring i år. Dersom vi ser utanfor reservatet, finn vi likevel ein holme rett S for Lambholmen med 25 rugande fiskemåse (totalt 45 ind.) 1 sildemåse og 1 svartbak. Denne fiskemåsekolonien har auka sidan førre teljing i 2005, da det var 30 individ og 12 rugande fuglar.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Svarteskjeret

To holmar i den ytre skjergarden NV for Alden, med mindre parti rik vegetasjon mellom snaufjellet. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, gråmåse, svartbak, raudnebbterne og teist.

- 13.6.95 blei det talt opp 150 ærfugl (ungfuglar), 1 par tjeld og 4-5 par gråmåse. Beitespor etter grågås, og spor etter mink.
- 9.7.04 blei det registrert 5 gråmåse.
- 13.6.06 blei det registrert 1 havhest (flygande), 4 svartbak, 8 gråmåse og 6 fiskemåse.

Registrering 5.6.07, frå 10:50

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Tjeld	1 rugande	1
Svartbak	1	1
Gråmåse	1	-
Sildemåse	1	-

Kommentar: Ein liten hekkplass der talet på fuglar venteleg vil variere ein heil del; og heller ikkje blant dei som vil bli fylt opp først etter eit samanbrot som det i 2004.

Dyr på beite: -

Senholmen

Holmen med fleire mindre skjer ligg i den midtre skjergarden mellom Atløy og Bulandet. Rik, fuglegjødsla flora. Av påvist hekkande artar kan nemnast toppskarv, grågås, ærfugl, tjeld, steinvendar, fiskemåse, gråmåse, svartbak og teist.

- 12.6.95 blei det talt opp 2 par grågås med 2 og 3 dunungar, 2 par tjeld, 45 par gråmåse, om lag 20 par svartbak, og 2-3 ind. av teist (på sjøen).
- 7.6.00 blei det under vanskelege vêrtilhøve (som hindra ilandstiging) talt opp om lag 40-50 toppskarv (hekking ?), 15 grågås, om lag 30 ærfugl (mest hannar), 80-100 par gråmåse, og om lag 30 par svartbak.
- 9.7.04 blei det registrert om lag 180 toppskarv (7 reir, 5 med ungar), om lag 50 par gråmåse, om lag 35 par svartbak, 2 par tjeld, og 8 teist (på sjøen).
- 16.6.05 blei det registrert 35-40 toppskarv (19 reir, 16 med innhald), tjeld 4, om lag 30 svartbak (9 reir funne), om lag 60 gråmåse, (3 reir funne), 9 teist (+ 2 daude) og 23 steinkobbe på Senholmskjera.

Registrering 5.6.07, frå 09:20

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	21 (17 reir, 14 med innhald)	17
Grågås	1	-
Tjeld	2	1
Svartbak	46 (14 rugande)	20
Gråmåse	ca. 120 (36 rugande)	50
Fiskemåse	5	2
Teist	11	6
Kråke	1	-
Steinkobbe	1	-

Kommentar: Ilandstiging på sjølve Senholmen.

Hekkebestanden av toppskarv kan ikkje vurderast berre ut frå talet på observerte skarvar, som det går fram av tala frå dei siste åra. Reirleiting er nødvendig, og viste i år at bestanden er på same nivå som i 2005. Det same gjeld teisten, og det ser ut som denne litle hekkeplassen har heilt spesielle kvaliteter.

Måsebestandane er også gode. Berre skarveområda blei sjekka grundig på land, men holmen er oversiktleg frå båt. Talet på rugande måsar skulle dermed vere nær det reelle. Ei kontrollteljing av flygande måsar etter ilandstiging viste rett nok at båtteljinga underestimerte talet på gråmåseindivid noko, mens talet på svartbak og fiskemåse stemte svært bra.

Teisten flokka seg på sjøen mens vi var på land, og 8 av dei 11 individa blei sett samtidig. Dyr på beite: Ikkje sett.

Skardholmen

Ligg i den midtre skjergarden, aust for Værlandet. Frodig, fuglegjødsla vegetasjon, grasdominert i vest og lyngdominert i aust. Av påvist hekkande artar kan nemnast toppskarv, ærfugl, tjeld, gråmåse og svartbak.

- 11.6.95 blei det talt opp 7 toppskarvreir med egg eller ungar, 10-12 ærfuglhoer (med ungar), 1 par tjeld, 1 par tjuvjo, og om lag 200 par gråmåse og 25 par svartbak.
- 8.7.04 blei det registrert om lag 45 toppskarv, 1 par tjeld, om lag 25 gråmåse, om lag 10 svartbak, 1 fiskemåse, og 7 steinkobbe.
- 16.6.05 blei det registrert 19 toppskarv (11 reir sett), 3 grågås, 3 tjeld, 21 svartbak (3 rugande), 78 gråmåse (20 rugande), 2-3 teist (1 på land) og 2 steinkobbe.

Registrering 5.6.07, frå 08:30

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	64 (8 reir sett)	10-15
Tjeld	1	1
Svartbak	12 (5 rugande)	5
Gråmåse	170 (53 rugande)	70
Terner	10-15 flygande i SØ	-
Kråke	2	1

Kommentar: Toppskarven hekker i sprekker i loddrett bergvegg og kan ikkje teljast frå land. I tillegg til dei 8 toppskarvreira vi kunne sjå direkte frå båten, kom det skarv ut av sprekker vi ikkje hadde direkte innsyn i. Talet på reir var truleg rundt 10, og dette er reir som ved teljetidspunktet etter alt å dømme var aktive (med innhald). Samla hekkebestand vurderer vi derfor til 10-15 par.

Eigna hekkeplassar for gråmåse på Skardholmen er tett besett, og berre få andre lokalitetar i fylket samlar fleire gråmåsar enn denne relativt litle øya.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Kvitingane

Ei samling på om lag 30 øyar, holmar og skjer i den midtre skjergarden, midt i Vilnesfjorden aust for Værlandet. Grunt jordsmonn, med vegetasjon dominert av lynghei og strandeng. Av påvist hekkande artar kan nemnast grågås, ærfugl, stokkand, siland, tjeld, vipe, steinvendar, tjuvjo, fiskemåse, gråmåse, svartbak, makrellterne og raudnebbterne.

- 11.6.95 blei det talt opp 4-5 par tjeld og nokre få par svartbak.
- 8.7.04 blei det talt opp 25 toppskarv (kvileplass), 16-20 gråmåse, om lag 30 svartbak, 1 tjuvjo, og 5 steinkobbe.
- 16.6.05 blei det registrert 22 toppskarv, 1 hegre, 2 grågås, 1 gravand, 2 ærfuglhoer, 14 tjeld, 52 svartbak (2 rugande), 5 gråmåse, 4 fiskemåse (1 rugande), 8 terner, 2 ramn og 18 steinkobbe.

Registrering 5.6.07, frå 07:50

Geitekvitingen: Tjeld 1, svartbak 17, steinkobbe 7. Holmar V for Geitekvitingen: Ærfugl 3 (1 ho), svartbak 5, steinkobbe 7. Hansholmen: Grågås 4, ærfugl 2 hannar, tjeld 2, svartbak 6, terne 2 flygande. Jørnkvingen: Tjeld 2, svartbak 14, terne 25. Leirkvingen: Gråmåse 1. Vardholmen og holmar mot N: Tjeld 1, svartbak 2, fiskemåse 2, sildemåse 1. Søre Hjelparen: Tjeld 1, svartbak 7

flygande. Nordre Hjelparen og holme i sør: Toppskarv 2, storskarv 1, gravand 1 hann, tjeld 6, svartbak 18 (4 rugande). Kobbevikskjeret: Tjeld 1 rugande, svartbak 1 rugande, makrellterne 20 (4-5 reir, under etablering)

Kvitingane samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	2	-
Storskarv	1	-
Grågås	4	2
Gravand	1	1
Ærfugl	5 (1ho)	2
Tjeld	14	8
Svartbak	70 (5 rugande)	20
Gråmåse	1	-
Fiskemåse	2	1
Makrellterne	47 (4-5 reir, under etablering)	10
Steinkobbe	14	

Kommentar: Området hadde etter sigande store problem med mink på 90-talet, og bestandane har vore små også seinare pga. næringssvikten frå 2004 av. Det ser ut som talet på fugl har tatt seg noko opp etter dette, men hekkebestandane er framleis små. Terner blei observert i flokk på eit skjer vest for Jørnkvitingen utan at hekking kunne bli fastslått, men på Kobbevikskjeret var makrellterner i ferd med å etablere seg på hekkeplass. Teljinga kom for tidleg i sesongen for ternene, som nettopp var begynt med reirbygging og egglegging.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Raudøy

Ligg i midtre/indre skjergard, og består av den store Raudøya (419 dekar) i vest, den mindre Kjeøya i aust, og fleire mindre holmar og skjer mellom desse. Raudøya er flatlendt, dominert av myr og røsslyng, heva noko over ein skjerm av tre rundt strandsona. Tradisjonell og viktig hekkeplass for sildemåse og gråmåse. Av andre påvist hekkande artar kan nemnast grågås, ærfugl, siland, tjeld, vipe, småspove, steinvendar, fiskemåse, svartbak og teist.

- 11.6.95 blei det talt opp 12 grågås, om lag 15 ærfugl (ungfuglar), 4 par tjeld, 1 par tjuvjo, om lag 150 par sildemåse, 350 par gråmåse og 50-60 par svartbak. Spor etter oter.
- 7.6.00 blei det talt opp 5 toppskarv, 9 par grågås (hekking), 1 par kanadagås (hekking), 1 gravand, om lag 15 ærfuglhoer (fleire med ungar), 8 par siland, 6 par tjeld, 1 par storspove, og om lag 350 par sildemåse, 200 par gråmåse og 100 par svartbak.
- 8.7.04 blei det talt opp om lag 220 gråmåse, om lag 70 sildemåse, 7 par svartbak, 1 par siland og 1 teist.
- 16.6.05 blei det registrert 18 kanadagås, 1 par gravand, 3 siland, 2 tjeld, om lag 50 svartbak (20 reir?), om lag 200 gråmåse (70 reir?), om lag 200 sildemåse (70 reir?), 3 fiskemåse (1 rugande), 2 makrellterne og 1 kråke.

Registrering 4.6.07, frå 20:30

Kjøøyna: Svartbak 6 (4 rugande), tjuvjo 1, kråke 1, oter 2. Kobbeskjeret: Svartbak 2 rugande, kråke 1. Raudøykalven og holmar rundt: Svartbak 4 (2 rugande). Raudøy vest (frå båt): Kanadagås 5, tjeld 1, svartbak 14 (2 rugande), gråmåse 28, sildemåse 82 (27 rugande). Raudøy aust (ilandstiging): om lag 650 sildemåse og gråmåse, 30-40 svartbak.

Raudøy samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Kanadagås	5	?
Tjeld	2	2
Svartbak	ca. 70	30
Gråmåse	ca. 300	100
Sildemåse	ca. 350	150
Kråke	2	-

Kommentar: Ilandstigning på Raudøya.

Ilandstiging berre av ein person, teljing av reir blei derfor ikkje gjennomført. I staden blei det tatt tre biletsierier frå det austlege høgdepunktet på øya (29 moh). Makstal i biletserie var 473 individ av gråmåse og sildemåse. Bileta følgde horisonten i det området der det var mest måsar, i tillegg kjem måsane som sirkla over fotopunktet og meir perifert på øya. Totalt blir talet på gråmåse og sildemåse aust på øya vurdert til rundt 650, med ei svak overvekt av sildemåse. På bileta kan teljast 170 måsar på bakken på og rundt det sørlege høgdepunktet aust på øya, som også er området med flest reir. I tillegg ligg det mange reir på ryggen med fotopunktet, og på myr/lynghei ned mot sjøen i aust. Talet på reir er neppe overvurdert, heller det motsette.

Talet på sildemåse og gråmåse er høgare enn i fjor, mens bestanden av svartbak ser ut til å vere om lag den same. Raudøy har i mange år vore ein av dei viktigaste hekkplassane for sildemåse og gråmåse i fylket, og det er rimeleg å vente at øya vil vere blant dei første som koloniserast dersom bestandane aukar etter eit samanbrot lik det vi har sett dei siste åra. Talet på hekkfuglar er likevel langt mindre enn for sju år sidan.

Dyr på beite: Sau på Kjøøyna.

Krokholmen

Holme i indre skjergard sør for Atløy, med rik, fuglegjødsla vegetasjon. Tradisjonell hekkplass for måsefuglar. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, steinvendar, raudstilk, fiskemåse, gråmåse, svartbak, makrellterne, raudnebbterne og teist.

- 5. og 11.6.95 blei det talt opp om lag 25 ærfugl (av desse 10 hoer med dunungar), 11 kanadagås (av desse 2 par med 4 og 5 dunungar), 1 par tjeld, 11 par hettemåse (reir), 50-60 par fiskemåse og 4-5 par svartbak.
- 7.6.00 blei det talt opp 3 par grågås, 2 par kanadagås (reir med 4 egg), 16 ærfuglhoer (fleire med ungar), 5 par tjeld, om lag 100 par fiskemåse, 30 par gråmåse og 30 par svartbak, 1 gauk og 1 par kråke.
- 8.7.04 blei det registrert om lag 15 svartbak.
- 16.6.05 blei det registrert 1 toppskarv, 2 kanadagås, 4 ærfugl (3 hoer), 5 siland, 2 tjeld, 7 svartbak, 2 gråmåse, 10 fiskemåse og 2 kråke.

Registrering 4.6.07 frå 20:05

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Kanadagås	8	3?
Ærfugl	48 (32 hoer, 8 av dei med kull)	10-15
Tjeld	3	2
Svartbak	11	4
Fiskemåse	19 (6 rugande)	8
Kråke	1	-

Kommentar: Reservatet har særleg vore viktig for fiskemåse, og hekking var i gang igjen i år. Eitt av dei beste områda for ærfugl i fylket, med 8 kull på mellom 1 og 9 ungar observert. Ungane var truleg berre 1-2 dagar gamle, så teljingane i år kom for tidleg til å få med ærfuglen sin ungeproduksjon. Teist har neppe hekka her etter dei beste "teisteåra" midt på 80-talet (1-2 par i 1984).

Dyr på beite: Ikkje sett.

Prestøy

Reservatet dekkjer vestre delen av Prestøya og nokre mindre holmar, og ligg i indre skjergard like ved fastlandet. Tradisjonell hekkelokalitet for måsar (på ei myr inne på øya). Av påvist hekkande artar er kan nemnast tjeld, vipe, småspove, raudstilk, fiskemåse, gråmåse, sildemåse og svartbak.

- 5. og 13.6.95 blei det talt opp 10-15 par svartbak.
- 7. 6.00 blei det talt opp 4 par tjeld, 3 par svartbak, 5 par fiskemåse, 1 par storspove, 2-3 par enkeltbekkasin, 8 ærfuglhoer (fleire med årsungar) og 6 hettemåsar.
- 8.7.04 blei det registrert 1 svartbak.

- 16.6.05 blei det registrert 1 svartbak og 4 fiskemåse
Ikkje sjekka i år. Skjøtsel er sett i verk.

Kommentar: Prestøy hadde i 1983/84 om lag 400 par fiskemåse, 200 par sildemåse, 100 par gråmåse og 50 par svartbak, og var ein av dei viktigaste hekkelokalitetane for måsar i Sogn og Fjordane. Reservatet er no øydelagt på grunn av granplanting på 70-talet, og attgroing av lauvskog. Området blei sjekka før trefelling blei sett i gang i sommar, og stod da tomt med mogleg unntak av eitt par grågås. Dyr på beite: Sau.

Flatøy

Like sør for Prestøy, i overgangen mellom Dalsfjorden og Granesundet. Flatlendt øy, opphavleg med myr og røsslynghei. Av påvist hekkande artar er kan nemnast grågås, ærfugl, stokkand, siland, tjeld, vipe, enkeltbekkasin, steinvendar, småspove, storspove, strandsnipe, raudstilk, myrsnipe, tjuvjo, fiskemåse, gråmåse, svartbak og makrellterne.

- 5. og 13.6.95 blei det talt opp 1 par kanadagås (med 4 dunungar), 2 par tjeld, om lag 15 par fiskemåse og 3 par svartbak.
- 7.6.00 blei det talt opp 2 gråhegre, 45 grågås (hekking ?), 1 par kanadagås (hekking), 13 ærfuglhoer (fleire med årsungar), 2 par siland, 3 par tjeld, 2 gauk og 1 par kråke.
- 8.7.04 blei det registrert 1 svartbak og 1 fiskemåse.
- 16.6.05 blei det registrert 2 siland og 1 svartbak

Registrering 4.6.07, frå 19:43

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Hegre	1	-
Svartbak	3	1
Raudstilk	2	1
Kråke	1	-

Kommentar: Tilgroing med barte innplanta på 70-talet har redusert verdien av øya som hekkeplass for sjøfugl. Den sørlege halvdel av øya blei snaua for tre og lyngen brent i vinter, men sjøfuglane avventar kanskje til all skogen er vekk...

Dyr på beite: Ikkje sett.

Kvannholmen

Ein liten holme tett oppunder land i Granesundet, av spesiell verdi for fiskemåse og terner. Av påvist hekkande artar er kan nemnast tjeld, fiskemåse, raudnebbterne og makrellterne.

- 5.6.95 blei det talt 2 par kanadagås med 2 og 7 ungar, 1 par svartbak, 2 par fiskemåse og om lag 10 par makrellterne.
- 7.6.00 blei det talt opp 1 hegre, 1 par tjeld og 1 par svartbak.
- 16.6.05 blei det registrert 9 ærfuglhoer og 15 fiskemåsar (3-4 rugande).

Registrering 4.6.05, frå 19:30

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Svartbak	2 (reir?)	1
Fiskemåse	21 (10 rugande)	10
Makrellterne	7 (1 rugande)	2-3

Kommentar: Den litle Kvannholmen har i dag ein av dei største fiskemåsekoloniane langs kysten av Sogn og Fjordane, noko som mest av alt viser kor langt nede fiskemåsebestanden i fylket er. Ein liten ternekoloni var i ferd med å etablere seg etter å ha vore borte i fleire år.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Bunesholmane

To større og fem mindre holmar i ope farvatn i den midtre skjergarden SØ for Værlandet. Snautt, men sjølve Bunesholmen har frodig vegetasjon mellom devonske svaberg. Av påvist hekkande artar er kan nemnast grågås, ærfugl, siland, tjeld, steinvendar, tjuvjo, gråmåse og svartbak.

- 11.6.95 blei det talt opp 18 grågås + eit ungekull, 3 par tjeld og 10-12 par svartbak.
- 16.6.05 blei det registrert 1 havørn (4K), 3 tjeld, 2 svartbak, 8 gråmåse, 30 fiskemåse og 70 ternar.

Registrering 5.6.07, frå 15:00

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	5	-
Svartand	1 hann	-
Tjeld	2	1
Svartbak	12 (3 rugande)	4-5
Gråmåse	2 (1 rugande)	1
Fiskemåse	22 (10 rugande)	10
Kråke	1	1

Kommentar: Fiskemåsane kan ha hatt eit par reir i reservatet i 2005, men var i år godt etablerte. Den relativt store flokken med terne i 2005 hekka ikkje, og ingen ternar var å sjå i år.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Myrbærskjera

Ei samling holmar og skjer i ope farvatn i den midtre skjergarden, i Buefjorden vest for Lutelandet. Trass i fjell i dagen og grunnlendt jordsmonn, er det ein frodig blomsterprakt i reservatet. Av påvist hekkande artar er kan nemnast ærfugl, tjeld, steinvendar, tjuvjo, fiskemåse, gråmåse, svartbak, raudnebbterne, makrellterne og teist.

- 11.6.95 blei det talt opp 11 grågås (ikkje hekkande), om lag 10 ærfugl (fleire hoer med dunungar), 2 par tjeld, 1 par tjuvjo, og om lag 220 par gråmåse og 40 par svartbak.
- 8.7.04 blei det registrert 14 svartbak og 10 gråmåse.
- 16.6.05 blei det registrert 1 par ærfugl, 3 tjeld, 25 svartbak (9 rugande), 29 gråmåse (11 rugande), 2 sildemåse, 10 fiskemåse, 75 ternar og 2 steinkobbe.

Registrering 5.6.07, frå 15:30

Holmar i SV: Tjeld 2 (1 rugande), svartbak 28 (14 rugande), gråmåse 50 (24 rugande), ternar 10 (3 rugande). Holmar i NØ: Grågås 2, tjeld 2, Svartbak 26 (8 rugande), gråmåse 72 (45 rugande), steinkobbe 1.

Myrbærskjera samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Grågås	2	1
Tjeld	4 (1 rugande)	3
Svartbak	54 (22 rugande)	24
Gråmåse	122 (69 rugande)	70
Terne	10 (3 rugande)	5?
Steinkobbe	1	

Kommentar: Ein tradisjonelt viktig hekkeplass for måsar, som i år ser ut til å vere på god veg tilbake. I 1984 hekka det om lag 150 par ternar på Myrbærskjera (120 par raudnebbterne), men etter dette er hekkande ternar ikkje registrert før i år. Ein liten koloni, men pga. tidleg teljing var egglegginga nettopp begynt.

Marksjiktet er både frodig og svært tett, og dette kan gjere delar av holmane mindre eigna som hekkeplass for sjøfugl. Vi veit likevel ikkje om vegetasjonen har endra seg vesentleg dei siste åra, da den også tidlegare er omtalt som "frodig og artsrik" (Godø 1991). Teist har ikkje vore registrert ved teljingar i reservatet etter 1978.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Sakrisøy

Ei større øy og eit tjuetals holmar og skjer i den indre skjergarden, ved innløpet til Åfjorden i Hyllestad. Lynghei og fattigmyr, etter kvart gjenvakse med einer, bjørk og rogn. Eit plantefelt på Luten heilt i aust skriv seg nok frå tida før Sakrisøy (Hatløya) blei fråflytt på 50-talet. Av registrert hekkande artar kan nemnast grågås, tjeld, steinvendar, svartbak, gråmåse, sildemåse, fiskemåse, makrellterne, raudnebbterne og tjuvjo. Området er også av stor verdi som rasteplass og vinterområde, og er verna som våtmarksreservat.

- 5.6.95 blei det registrert 18 grågås (6 par med 2-6 dunungar), 45 ærfugl (fleire med egg eller dunungar), 5 par tjeld, 2 par storspove, om lag 30 par svartbak, om lag 80 par fiskemåse og om lag 75 par makrellterne.
- 16.6.05 blei det registrert 12 toppskarv, 15 grågås, 7 kanadagås, 8 ærfugl (2 hoer), 13 tjeld, 1 storspove, 1 steinvendar, 12 svartbak (4 rugande), 7 gråmåse (6 rugande), 7 fiskemåse (6 rugande), 2 teist, 1 kråke og 2 steinkobbe.

Registrering 5.6.07, frå 16:10

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	8	-
Kanadagås	7	2-3?
Ærfugl	13 (7 hoer)	6
Siland	2 (par)	1
Tjeld	12 (1 rugande)	5
Svartbak	27 (6 rugande)	10
Gråmåse	9 (3 rugande)	3
Fiskemåse	9 (3 rugande)	4
Terne	2	-
Kråke	2	-
Oter	1	

Kommentar: Hekkebestandane i området har ikkje auka sidan teljinga i 2005, og ligg framleis på eit lågt nivå. Det er eit langt stykke igjen til dei observerte hekkebestandane i 1983/84, med 220 reir av fiskemåse, 80 av gråmåse, 40 av sildemåse, 20 av svartbak og på det meste 345 ternereir. Hovudøya i aust er i ferd med å gro noko til med lauvskog og grov lyng, og skjøtsel kan vere avgjerande for å få hekkebestandane opp igjen (dersom næringstilhøva elles tillet det).

Dyr på beite: Sau.

Ønaholmane

To større holmar og nokre mindre skjer i Åfjorden i Hyllestad. Holmane er i stor grad dekte av lyng, med nokre mindre lauvtre. Av registrert hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, steinvendar, raudstilk, svartbak, fiskemåse, makrellterne, raudnebbterne og teist.

- Ikkje talt opp sidan 13.6.1984. Det blei da registrert 6 ærfuglhoer med dunungar, 7 siland, 4 par tjeld, 1 par steinvendar, 2 par raudstilk, om lag 45 reir av fiskemåse og 200 av terne (75% makrellterne) og 8 teist.
- 12.6.06 blei det registrert 7 ærfugl (5 hoer), 3 siland (2 hoer), 6 tjeld, 1 strandsnipe, 7 svartbak (4 rugande), 9 gråmåse (3 rugande), 58 fiskemåse (5 rugande) og 1 ramn.

Registrering 5.6.07, frå 19:15

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Ærfugl	10 (3 hoer)	3
Tjeld	6	3
Svartbak	6 (1 rugande)	2
Fiskemåse	33 (4 rugande)	8
Kråke	2	1

Kommentar: Nesten alle fiskemåsane sat parvis, men såg ikkje ut til å hekke. Øyene er i ferd med å gro igjen med spreidde gran og rogn, og særleg den nordlege treng skjøtsel. Alle rugande fuglar blei sett på den sørlege av øyane. Dyr på beite: Ikkje sett.

Ramsholmen

To større holmar og to mindre, som etter kvart har blitt tilvaksne med rogn, gran og buskfuru. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, strandsnipe, tjuvjo, fiskemåse, gråmåse og svartbak.

- 10.6.95 blei det registrert 12 par svartbak og 15 par fiskemåse, forutan spor etter grågås.
- 16.6.05 blei det registrert 2 siland, 1 tjeld, 3 svartbak, 1 gråmåse, 3 fiskemåse og 1 terne.
- 12.6.06 blei det registrert 2 tjeld, 3 svartbak flygande, 2 ternar og 1 ramn.

Registrering 5.6.07, frå 15:50

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Kråke	1	-

Kommentar: Lille Ramsholmen er gjengrodd med stor rogn og gran, og store delar av Årsholmen med buskfuru. Lokaliteten er for tida av liten verdi for sjøfugl.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Gåsvær

Stort reservat nordvest i Solund kommune, med fleire øyar, holmar og skjer. Busetnad på sjølve Gåsværet, som ikkje er freda. Rik, fuglegjødsla vegetasjon dei fleste stader. Av påvist hekkande artar er kan nemnast toppskarv, grågås, ærfugl, siland, tjeld, steinvendar, småspove, raudstilk, tjuvjo, fiskemåse, sildemåse, gråmåse, svartbak, raudnebbterne, makrellterne og teist.

- 10.6.95 blei det talt opp om lag 85 toppskarvreir, om lag 40 vaksne grågås, av desse 6 par med 2-6 dunungar, om lag 450 vaksne ærfugl (200 hoer med dunungar), 13 par tjeld, 2 par raudstilk, rundt 500 par gråmåse, 120 par sildemåse og 300 par svartbak, om lag 225 par raudnebbterne og 20 individ av teist.
- 7.7.04 blei det talt opp 45 toppskarv (2 reir), om lag 30 gråmåse, om lag 25 sildemåse, og om lag 40 svartbak på Lyngøy; og 1 toppskarvreir, 2 fiskemåse, 12 gråmåse, 20 sildemåse og 35 svartbak på Kråkesteinen.
- 22.6.05 blei det talt opp 3 havsule (over sjø), 1 havhest (over sjø), 65 toppskarv (26 reir, 22 med innhald), 57 grågås (+ to ungekull), 600 ærfugl, 14 tjeld (+ unge), 200 svartbak (35 reir), 65 gråmåse (12 reir), 10 sildemåse (1 reir), 26 fiskemåse (3 reir), 110 ternar, 13 teist, 2 lunde, 3 kråke og 1 havert.
- 13.6.06 blei det registrert 3 havhest, 80 toppskarv (36 reir, 29 med innhald), 170 ærfugl (24 hoer, 2 reir), 25 svartand, 4 havørn (2 vaksne par), 16 tjeld (6 reir), 525 svartbak (47 reir), 380 gråmåse (31 reir), 15 sildemåse, 3krykkje (ungfuglar), 7 ternar, 17 teist, 1 kråke, 1 havert og 1 oter.

Registrering 20.6.07, frå 07:30

Littleværet og holmar rundt: Toppskarv 2, grågås 35, ærfugl 15 hannar, tjeld 2, svartbak 40 (5 rugande), gråmåse 11 (1 rugande), fiskemåse 2, steinkobbe 1.

Skjerdings og holmar: Toppskarv 20 (Skjerdings: 4 reir, 3 med innhald), ærfugl 45 (3 hoer, 2 ungekull), tjeld 3, svartbak 14 (1 reir funne), gråmåse 12, sildemåse 12, teist 5, steinkobbe 5.

Svarteskjera: Toppskarv 10, ærfugl 53 (3 hoer)

Kråkesteinen og øyane rundt: Toppskarv 20 (Lægdesteinen 13 reir, alle med innhald, Vardesteinen 1 reir, med innhald), grågås 11, ærfugl 1 par + 3 reir, tjeld 10, svartbak 60 (2 rugande), gråmåse 200 (1 rugande), sildemåse 150, fiskemåse 5, steinkobbe 1. Fann 32 måsereir (ikkje ilandstiging på Kråkesteinen).

Plittane: Toppskarv 86 (Fugleplitten 24 reir, 23 med innhald; Storeplitten 4 reir, med innhald), ærfugl 4 + 4 reir, tjeld 6, svartbak 40 (4 rugande), gråmåse 4 (1 rugande), sildemåse 2, fiskemåse 4 (1 rugande), terne 1. Fann 16 måsereir.

Lyngøy: Toppskarv 55 (22 reir, 21 med innhald), grågås 28 (inkl. 1 par med ungar), ærfugl 12 (1 ho + 1 reir), tjeld 8, svartbak 67 (9 rugande), gråmåse 35 (7 rugande), sildemåse 10, fiskemåse 1.

Gåsvær samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	193 (68 reir, 65 med innhald)	70
Grågås	74 + eit ungekull	5?
Ærfugl	119 (11 hoer, 9 kull/reir)	10

Tjeld	29	12
Svartbak	221 (18 rugande, ca. 25 reir funne)	40
Gråmåse	262 (9 rugande, ca. 25 reir funne)	60
Sildemåse	174	25
Terner	1	-
Teist	5	3
Steinkobbe	7	

Kommentar: Ilandstiging på Skjerdingsn, Lægdesteinen, Vardesteinen, Storeplitten, Fugleplitten og Lyngøyna.

Det blei i 2004 anslått at det kunne hekke om lag 10 par toppskarv i området under eitt, mens reirsøk i dei kjente hekkeplassane i 2005 førte til 26 reirfunn, i 2006 36 reir, og i år 68 reir. Sjølv om vi trekk frå reira på Lyngøy – som ikkje er sjekka etter 1995 – er det ein jamn auke i hekkebestanden. Det er likevel grunn til å peike på at toppskarven har hatt svært dårlege sesongar i Gåsvær dei siste par åra. Til samanlikning blei det talt opp 142 reir i 1984 og 85 reir i 1995. Det var egg eller ungar i 96% av toppskarvreira i år, noko som er eit godt resultat i tida rundt klekking. I fjor var tilsvarande tal 81%.

Talet på hekkande måsar ser framleis ut til å vere lavt samanlikna med totalbestanden i Gåsvær, og har truleg ikkje auka stort sidan i fjor. I gjennomgangen over er det opplyst kor mange måsereir som blei funne ved ilandstiging på dei ulike øygruppene. Måsereira blei kryssa av fortløpande under leiting etter toppskarvreir, og det blei som i fjor ikkje leita systematisk etter måsereir. Det ikkje-undersøkte arealet er likevel ganske lite. Til saman blei det funne berre 48 reir av stormåsar, noko som delvis kan forklarast med at vi ikkje kom i land på Kråkesteinen i år (ein tradisjonelt god hekkeplass). I overslagskolonna er det derfor lagt til ekstra reir for Kråkesteinen ut frå den reirfordelinga vi fann i resten av området. Fordelinga på artar er overslag basert på fordelinga av vaksne fuglar, og kva artar som var mest aggressive i reiområda. Vi kan likevel, trass i alle atterhald, trygt konkludere med at hekkebestandane av alle måseartar framleis har langt igjen til nivået frå 1995.

Ærfuglen ser ut til å ha hatt dårlege hekkesesongar langs heile kysten av Sogn og Fjordane dei siste åra. Særleg betre er det nok ikkje i år, for sjølv om vi tar atterhald om at det blei talt tidleg i sesongen er det lite hofuglar å sjå på dei tradisjonelle hekkeplassane. Grågåsa ser også ut til å ha hatt ein dårleg hekkesesong i år.

Vi fann ikkje teikn til hekkande ternar i reservatet.

Vi såg også mindre teist i år enn forventa, med berre 5 mot 17 i fjor og 13 året før det. Dette stemmer med tilbakegangen elles i fylket i år.

Ved Gåsvær hamn såg vi ein ramn med tre ungar; desse er ikkje rekna med ovanfor.

Dyr på beite: Sau på Vardesteinen, Låna, Storeplitten og Lyngøyna.

Mågøyane

To øyar like vest for Storøy i vestre Solund, ut mot ope hav mellom Gåsvær og Utvær. Av registrert hekkande artar kan nemnast tjeld, steinvendar, svartbak, gråmåse, sildemåse, fiskemåse, makrellterne og raudnebbterne.

- 10.6.95 blei det talt opp 13 grågås (hekking), 50 ærfuglhannar og 10 hoer med dunungar, 12 par svartbak, 2 par tjeld og 10-12 par fiskemåse.
- 13.6.06 blei det registrert 8 toppskarv, 3 grågås, 5 ærfugl (4 hoer), 2 tjeld, 11 svartbak (3 rugande), 28 gråmåse, 1 fiskemåse (rugande) og 6 krykkje (3 ungfuglar).

Registrering 6.6.07, frå 16:00

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	22	-
Storskarv	1	-
Ærfugl	1 hann	1?
Tjeld	1	1
Svartbak	15 (1 rugande)	4
Fiskemåse	2	1
Teist	1	1
Kråke	1	-

Kommentar: Ein liten og ustabil koloni, som nok ikkje er blant dei stadane mange fuglar vel ut i ein oppbyggingsfase.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Utvær

Om lag femti øyar, holmar og skjer i eit grunnområde med velutvikla stortareskog. Den vestlegaste øygruppa i Norge. Fuglelivet i området har vore kartlagt frå slutten av 1800-talet. Av påvist hekkande artar er kan nemnast toppskarv, grågås, ærfugl, siland, tjeld, steinvendar, raudstilk, tjuvjo, fiskemåse, gråmåse, svartbak, krykkje, raudnebbterne, makrellterne, lomvi, alke, lunde og teist.

- 9.6.95 blei det talt opp 15 havhest (minst 2 reir med hekking), om lag 150-200 par toppskarv, 15 grågås (av desse to par med 2 og 4 dunungar. NB: dei beste gåseområda ikkje talt pga. dårleg ver), om lag 240 ærfugl (av desse 40 hoer, dei fleste med dunungar), 6 par tjeld, 200-250 par gråmåse, om lag 50 par svartbak og om lag 60 par raudnebbterne.
- 7.7.04 blei det registrert 100-150 toppskarv (3 reir påvist, overslag 40-60 reir), om lag 900 ærfugl (myteflokk + nokre få hoer med ungar), om lag 40 svartand, 3 tjeld, om lag 120 svartbak, 90-100 gråmåse, 6 fiskemåse, "få" terner, 4 teist (1 reir påvist), og 3 lunde.
- 22.6.05 blei det registrert 122 toppskarv (49 reir påvist, 35 med innhald), 3 havørn (2 vaksne), 97 grågås, om lag 250 ærfugl (3 reir funne), 5 tjeld, 3 småspove, 1 steinvendar, 160 svartbak (6 reir), 33 gråmåse, 1 fiskemåse, 22 sildemåse, 10-12 terner, 1 storjo, 1 alke, 8 teist, 1 lunde, 1 kråke (reir), 1 ramn (reir) og 6 steinkobbe.
- 12 og 13.6.06 blei det registrert 181 toppskarv (83 reir, 74 med innhald), 1 havørn (3-4K), 27 grågås, 150 ærfugl (5 reir funne), 15 tjeld, 172 svartbak (9 rugande fuglar sett, + om lag 15 reir funne), 230 gråmåse (25 reir funne), 3 fiskemåse, 5 teist, 1 kråke + reir med minst 3 ungar, 5 ramn (ungar) og 1 steinkobbe.

Registrering 20.6.07, frå 09:15

Nordholmane: Toppskarv 13, ærfugl 50 hannar, svartbak 31, gråmåse 1, steinkobbe 1.

Nordre Kvannskjeret m/holmar: Toppskarv 30 (9 reir, 7 med innhald), grågås 120, ærfugl 110 (1 ho), svartbak 43, teist 4. Fann 2 måsereir.

Søre Kvannskjeret m/holmar: Toppskarv 5 (1 reir, utan innhald), grågås 20, ærfugl 35, tjeld 3 par, svartbak 30, gråmåse 90, sildemåse 30, teist 5, kråke 2 + reir med 1 unge. Fann 18 måsereir.

Søre Kvannskjeret – Svina (open sjø): Ærfugl 250 hannar.

Tussen (Tussen + Skansholmen): Havhest 1 (flygande), toppskarv 3 reir (alle med innhald), ærfugl 5 ho på reir, svartbak 4, terne 2, teist 6.

Holme sør for Tussen (Lyngholmen): Toppskarv 3 reir (2 med innhald), Kråke 2 (+ 4 ungar). Fann 1 stormåsereir.

Indre Steinsøyna (Tranepsholmen): Toppskarv 40 (23 reir, 17 med innhald), ærfugl 10 hannar på sjøen, svartbak 30, gråmåse 20. Fann 12 stormåsereir.

Mulen: Toppskarv 10 på skjer mot S, ærfugl 10 (2 hoer, med kull), gråmåse 2 (par).

Bakholmen + holmar mot S: Ærfugl 1 hann, tjeld 3, svartbak 25, gråmåse 17, sildemåse 6, fiskemåse 14 (2 rugande).

Kuøyna: Grågås 2, svartbak 1 rugande, kråke 2.

Begla og skjer mot aust: Toppskarv 127 (64 reir på Begla, 58 med innhald), ærfugl 9, tjeld 1, svartbak 16 (1 rugande), fiskemåse 1, kråke 2. Fann 1 stormåsereir

Utvær samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Havhest	1	-
Toppskarv	231 (103 reir, 87 med innhald)	105
Grågås	142	-
Ærfugl	480 (8 hoer, 7 med reir/kull)	20
Tjeld	10	6
Svartbak	190 (1 rugande + om lag 15 reir funne)	20
Gråmåse	130 (om lag 20 reir funne)	30

Sildemåse	36	10
Fiskemåse	15 (2 rugande)	4
Terne	2	-
Teist	15	8
Kråke	8 + 2 reir med minst 5 ungar	3
Steinkobbe	1	

Kommentar: Vind og stadvis vanskelege teljetilhøve. Ilandstiging på Nordre og Søre Kvannskjeret, Tussen, Lyngholmen sør for Tussen, Indre Steinsøyne og Begla.

Til liks med Gåsvær er toppskarven i auke, og bestanden i Solund skil seg dermed frå resten av fylket der hekkebestandane har gått markert tilbake. Men merk likevel at det i 1983 blei talt opp rundt 1700 toppskarv og 289 reir i Utvær. Teljinga i år bør gi eit godt inntrykk av hekkebestanden, da det blei gjort ilandstiging og teljing på alle tidlegare kjende hekkeplassar. Teljinga i 2004 blei utført frå kystvaktskip og gav ikkje god dekning av hekkeplassane, men det overslaget som blei gjort for hekkebestanden stemmer bra med resultatet i 2005. Det var egg eller ungar i 84% av toppskarvreira i år, noko som er svært bra. I fjor var tilsvarende tal 89%, og året før 71%. Minst to kråkepar har hekka i Utvær i år, og på Lyngholmen blei det funne eit "eggslakteri" med restar av 15 toppskarvegg. Kråkene har likevel gått langt hardare til verks i toppskarvkoloniane i Askvoll (sjå kommentar til Moldvær).

Det blei talt opp vesentleg meir stormåsar i fjor enn året før, men hekkebestandane har ikkje auka vidare i år. I gjennomgangen over er det opplyst kor mange måsereir som blei funne på dei ulike øyane og holmane. Måsereira blei kryssa av fortløpande under leiting etter toppskarvreir, og det blei som i fjor ikkje leita systematisk etter måsereir. Til saman blei det likevel funne 34 reir av gråmåse og svartbak, mot 39 i fjor. Egg og dunungar blei ikkje artsbestemt, og fordelinga på artar i tala for Utvær samla er overslag basert på fordelinga av vaksne fuglar og kva artar som var mest aggressive i reirområda. Teljinga blei gjort midt i klekkeperioden for måsane.

Alle artar av alkefugl utanom teisten er no sannsynlegvis borte, etter å ha vore gjennom den same tilbakegangen som dei fleste sjøfuglane i Utvær. Av lunde registrerte Godø (1991) om lag 200 par i 1978, 323 par i 1983 (Godø 1983), og 148 par i 1984 (Godø 1984). Arten er ikkje nemnt frå teljingane i 1995, og er berre observert som enkelte individ dei siste åra. I år blei lunden ikkje sett i Utvær. Det same gjeld alke og lomvi, som har hatt små, men faste bestandar på 10-20 par fram til dei siste teljingane på 80-talet.

Utvær er den einaste lokaliteten i fylket med auke i talet på observerte teist. Ved alle andre undersøkte hekkeplassar i fylket har talet på teist minka tydeleg frå i fjor til i år. Talet på teist i Utvær dei siste åra har likevel vore lite samanlikna med tilhøva i Askvoll, særleg med tanke på at Utvær er om lag like stort som Moldvær, Ryggsteinen og Håsteinen til saman. I 1983 blei det talt opp 105 teist, som er toppnotering for denne arten i Utvær.

Dyr på beite: Sau på Begla.

Indrevær

Eit stort tal øyar, holmar og skjer i eit grunnområde med velutvikla stortareskog mellom Utvær og Ytre Sula i Solund. Av påvist hekkande artar er kan nemnast grågås, ærfugl, siland, stokkand, tjeld, småspove, steinvendar, raudstilk, strandsnipe, tjuvjo, fiskemåse, gråmåse, sildemåse, svartbak, raudnebbterne, makrellterne og teist. Området er stort og grunt og krev gode vêrtilhøve for å kunne undersøkast, og har ikkje blitt talt opp grundig på fleire år.

- 9.6.95 blei det talt opp 10 toppskarv på kvileplass, 1 par grågås med 3 dunungar, om lag 60 ærfugl (flest hoer) og om lag 25 par svartbak spreidd over det meste av området. Det var dårlege vêrtilhøve i området.
- 7.7.04 blei det talt opp 2 toppskarv (hekking?), 30 svartbak, 6 gråmåse, 70 ærfugl + fleire ungekull. Teljingane var konsentrert rundt Håøy i den nordlege delen av området, og ikkje systematiske.

Registrering 6.6.07, frå 13:15

Fiskholmen: Ærfugl 50. Ternøyne m/holmar: Grågås 5, ærfugl 4 (1 ho), svartbak 25 (11 rugande), teist 1. Svina: Toppskarv 15, ærfugl 40 hannar. Nautøyne m/holmar: Toppskarv 3, ærfugl 17 (4 hoer),

tjeld 2, svartbak 51 (13 rugande), gråmåse 12 (7 rugande), fiskemåse 1. Geiterøyna - Håskjeret-Sandholmen: Havørn 1 vaksent par, svartbak 29 (8 rugande). Husøyna m/holmar: Grågås 5, ærfugl 6 (2 hoer), svartbak 36 (12 rugande), gråmåse 44 (17 rugande), sildemåse 1 reir. Indreværet og øyane rundt: Grågås 15 (1 par med 6 ungar), ærfugl 6 (4 hoer), havelle 1 hann, tjeld 3, svartbak 27, gråmåse 1, raudnebbterne ca. 100 (40 rugande?), steinskvett 1. Dansaren og skjer i S: Toppskarv 15, ærfugl 35, svartbak 4. Gåsøyna - Sandskjera: Toppskarv 1, grågås 5, ærfugl 5 (2 hoer), tjeld 5, svartbak 25 (3 rugande), fiskemåse 3, kråke 9, ramn 2. Lyngholmen og skjera rundt: Toppskarv 20, grågås 22, ærfugl 6 (3 par), tjeld 4, svartbak 36 (7 rugande), gråmåse 4 (2 rugande), fiskemåse 3, terne 5. Store Flokeskjeret: Toppskarv 35, grågås 6, ærfugl 12 (1 ho), svartbak 1, gråmåse 4, teist 4, steinkobbe 1. Indrevær samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	89	-
Grågås	58 (+ 1 kull på 6 ungar)	5?
Ærfugl	91 (17 hoer)	10-15
Havelle	1 hann	-
Havørn	2 (vaksent par)	
Tjeld	14	8
Svartbak	234 (54 rugande)	60
Gråmåse	65 (26 rugande)	30
Sildemåse	2 (1 rugande)	1
Fiskemåse	7	2
Raudnebbterne	ca. 100 (40 rugande?)	40
Teist	5	3
Kråke	9	4-5
Ramn	2	1
Steinskvett	1	?
Steinkobbe	1	

Kommentar: Den første oppteljinga av heile reservatet under gode vértilhøve sidan teljingane i 1983 og 1984. Dei største tala var i 1983, og samanlikna med i år skil desse artane seg særleg ut: siland (220 ind. i 1983), tjuvjo (6 par), fiskemåse (160 reir), gråmåse (120 reir), svartbak (130 reir), ternar (over 1100 reir, 80% raudnebbterne). Raudnebbternekolonien i år låg på ein holme midt i Indrevær hamn, og såleis ikkje i reservatet. Ifølgje dei fastbuande skulle det vere ein annan ternekoloni på austsida, men denne fann vi ikkje.

Toppskarv har visstnok aldri blitt funne hekkande i Indrevær, og talet på teist har vore relativt ustabil (10 individ i 1983, 36 i 1984).

Dyr på beite: Sau på store Krokøyna, Tangerøyna, Ånnenappen og Hågøyna.

To område sør for Indrevær som ikkje er verna, men likevel viktige for sjøfugl blei også undersøkt i år, for å sjekke eventuelle etterverknader av *Server*-forliset i januar:

Småsvalane

Ei gruppe skjer i grunt stortareområde. Ligg eksponert og har ikkje hekkefunksjon, men er eit viktig vinter- og myteområde.

Registrering 6.6.07, frå 12:45

Toppskarv	15
Ærfugl	240 (4 hoer)
Svartbak	20

Storesvalane

Ei gruppe skjer i grunt stortareområde. Ligg eksponert og har ikkje hekkefunksjon, men er eit svært viktig vinter- og myteområde.

Registrering 6.6.07, frå 12:10

Toppskarv	22
-----------	----

Storskarv	5
Ærfugl	555 (20 hoer)
Svartand	260
Svartbak	115
Sildemåse	15
Ubest. stormåse	140
Teist	2

Kommentar: Dei ubestemte stormåsane var individ som flaug over sjøen i to flokkar på 50 og 30 individ, og ei gruppe på 30 ungfuglar på eit skjer. Dønningar og drag i sjøen gjorde artsbestemminga vanskeleg, men det aller meste var svartbak, med innslag av sildemåse og kanskje også gråmåse.

Vassøyane

Ei øygruppe på om lag hundre øyar, holmar og skjer i den ytre skjergarden sør for Sognesjøen. Berggrunnen er devonsk konglomerat, og jordsmonnet svært grunt og fattig. Lynghei er dominerande vegetasjonstype. Det er fleire grunnområde rundt øyane, som er verna som naturreservat (våtmark) med tanke på trekkande og overvintrande fugl. Eit tarefelt heilt i vest gjer at det samlar seg ein heil del ærfugl og andre marine dykkender i området. Som hekkeområde har Vassøyane mindre verdi.

- Vassøyane har ikkje blitt talt opp i hekketida tidlegare, men blei sjekka i år for å følge opp etterundersøkingane etter *Server*-forliset.

Registrering 6.6.07, frå 10:40

Ryvlenappane - Storjohansøyna - Indre Sandholmen: Ærfugl 5 hannar, svartbak 14 (3 rugande), gråmåse 1. Ytre Sandholmen - Verholmen: Ærfugl 25 hannar, svartbak 11 (4 rugande). Store Oska - Dyreskeret - Kvannskjeret: Toppskarv 10, ærfugl 8 hannar, svartbak 18 (6 rugande). Litle Oska: Toppskarv 19, ærfugl 820 (23 hoer), svartand 15.

Vassøyane samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	10	-
Ærfugl	ca. 850 (23 hoer)	5-10
Svartand	15	-
Svartbak	43 (13 rugande)	20
Gråmåse	1	1

Kommentar: Konsentrert i to flokkar vest og aust for Litle Oska fann vi her det største talet på ærfugl i fylket. Nærare åstaden for *Server*-forliset kjem ein knapt i Sogn og Fjordane, og det blei da også påvist oljerestar og oljeskadde sjøfuglar ved Vassøyane etter forliset i januar. Men dei store oljemengdene tok vegen vest og nordover langs kysten - og opphavet til ærfuglane som heldt seg i området på den tida kjenner vi ikkje. Den 17.1. (fem dagar etter forliset) talte folk frå Norsk Ornitologisk Foreining 70 ærfugl og 2 svartand i eit ikkje nærare spesifisert område ved Vassøyane, mens fylkesmannen og SNO 27. februar talte opp om lag 270 ærfugl, 4 havelle og 2 svartand i området ved litle Oska. Dyr på beite: Ikkje sett.

Sogneoksen

Ligg sørvest i Sognesjøen, og består av Sogneoksen og dei to Kråkene. Sogneoksen er ein kuppelforma bergknaus som stadvis er dekt av eit tynt jordsmonn, og med ein relativt rik flora. Kråkene er låge og brukast som kvileplassar. Holmane er viktige kvileplassar for skarv, og for grågås på trekk, og av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, svartbak, gråmåse, sildemåse og raudnebbterne.

- 7.6.95 blei det registrert 10 toppskarv, 17 grågås pluss eit kull på 4 ungar, 275 ærfugl (fleire hoer med dunungar), 2 par tjeld, 50-60 par svartbak, om lag 160 par gråmåse og 3 teist.

Registrering 6.6.07, frå 10:00

Kråkene: Toppskarv 1, ærfugl 27 (2 hoer), svartbak 30 (25 ungfugl), gråmåse 69 (50 ungfugl), sildemåse 7, ubestemt stormåse 30 ungfugl. Sogneoksen: Grågås 2, ærfugl 20 (4 hoer), tjeld 4 (2 par), svartbak 79 (26 rugande), gråmåse 102 (45 rugande), sildemåse 60 (31 rugande), fiskemåse 3. Sogneoksen samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	1	-
Grågås	2	1
Ærfugl	47 (6 hoer)	3
Tjeld	4 (to par)	2
Svartbak	106 (24 rugande)	25
Gråmåse	171 (45 rugande)	50
Sildemåse	67 (31 rugande)	31
Ubestemt stormåse	30 ungfuglar	-
Fiskemåse	3	1

Kommentar: Sogneoksen hadde mye fugl, og ein stor del av dei hekkande, på relativt liten plass. Dette kunne tyde på god næringstilgang, men det er mogleg at fuglane har sett i gang hekking på sviktande grunnlag: Ein av dei unge gråmåsane på Kråkene strevde med å svelgje ned ei havnål, ein platekledd fisk med liten næringsverdi som det har skjedd ei stor oppblomstring av dei siste åra. Dei fastbuande i Indrevær lenger vest i Sognesjøen meinte at dei store mengdene havnål begynte å kome for 5-6 år sidan. Det hadde vore av stor verdi å få undersøkt overlevinga av ungane etter klekking på ein hekkeplass med ein så god start på hekkesesongen som her.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Ramsbarden

Består av nordre Ramsbarden, ei øy søraust i Sognesjøen. Vegetasjonen er prega av lynghei, med nokre innslag av meir frodig flora prega av fuglegjødsling. Av påvist hekkande artar kan nemnast grågås, ærfugl, siland, tjeld, steinvendar, svartbak, gråmåse, sildemåse og tjuvjo.

- 7.6.95 blei det registrert 2 par grågås med dunungar (4+6), 4 par tjeld, om lag 20 par svartbak og om lag 320 par gråmåse.

Registrering 6.6.07, frå 09:00

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Ærfugl	39 hannar	-
Svartand	2	-
Tjeld	2	1
Svartbak	5 (3 rugande)	3
Gråmåse	35 (12 rugande)	12
Fiskemåse	5 (2 rugande)	2

Kommentar: Ramsbarden har vore ein viktig gråmåsekoloni i fylket, men det er langt fram til gamle tilstander.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Kvernøyna

Ei stor, låglendt øy (Store Kvernøyna) innanfor Ramsbarden, med lynghei, myr og bergknausar. Reservatet omfattar om lag fire femdelar av øya. Av påvist hekkande artar kan nemnast grågås, ærfugl, stokkand, siland, orrfugl, tjeld, vipe, rugde, enkeltbekkasin, småspove, steinvendar, raudstilk, svartbak, gråmåse, fiskemåse, ternar og tjuvjo.

- 6.6.95 blei det registrert om lag 25 par svartbak, 10-12 par fiskemåse og 1 hubro.

Registrering 6.6.07, frå 09:20

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Ærfugl	1 hann	2?
Tjeld	2	1

Svartbak	15	5
Gråmåse	2	1
Fiskemåse	5 ungfuglar	-

Kommentar: Hekkebestandane var på eit lågt nivå på 90-talet, truleg på grunn av mink. I år var det heller ikkje mye aktivitet i området. Sjølv om øya er så stor at det ikkje er mogleg å få godt oversyn frå båt åleine, gjekk vi ikkje i land fordi området såg livlaust og daudt ut. Truleg hekka det ikkje mange par med sjøfugl.

Dyr på beite: Sau.

Oddeholmane

Ligg ved sørspissen av Steinsundøya ytst i Sognesjøen, og består av om lag ti holmar og skjer med berg i dagen og strandeng. Av påvist hekkande artar er kan nemnast ærfugl, tjeld, steinvendar, gråmåse, svartbak og raudnebbterne.

- 8.6.95 blei det talt opp 10 grågås (av desse eit par med 4 dunungar), om lag 35 ærfugl (flest hoer), 4 par tjeld, 230 par gråmåse og 40 par svartbak.
- 7.7.04 blei det talt 2 toppskarv, om lag 10 gråmåse og 25-30 svartbak.
- 12.6.06 blei det registrert i toppskarv, 3 grågås, 2 ærfuglhannar, 4 tjeld, 38 svartbak (12 rugande), 70 gråmåse (13 rugande) og 22 fiskemåse (1 rugande)

Registrering 6.6.06, frå ca. 07:30

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Tjeld	3	2
Svartbak	72 (21 rugande)	25
Gråmåse	59 (15 rugande)	20
Fiskemåse	5 (2 rugande)	3
Terne	4 flygande	-
Kråke	1	-

Kommentar: 1995 var eit spesielt godt år for gråmåse. I 1978 var bestanden på 50-60 par, i 1983 120 par, og i 1984 20 par. I år nærmar hekkebestanden for alle måsane seg det ein kanskje kan vente i eit "vanleg" dårleg år, så det er klar betring frå nullåret 2004 – sjølv om det enno er eit stykke igjen til det normale.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Lihellene

Reservatet er i tre delar, som omfatta ein større og tre mindre holmar og nokre skjer i Sognesjøen utanfor Dingja i Gulen. Eit myrområde på Store Lihella skil seg frå det elles grunne jordsmonnet på holmane. Systeinen og Store Lihella er elles graskledde, mens Smålihella lengst sør er dekt av lyng. Av registrert hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, svartbak, gråmåse, sildemåse, fiskemåse, raudnebbterne og teist.

- 6.6.95 blei det registrert 1 toppskarv, 13 grågås (minst 1 par med dunungar), 21 ærfugl (fleire hoer med egg eller ungar), 1 silandreir, 1 brunnakkereir, 3 par tjeld, 70-80 par svartbak, 200 par gråmåse, 250 par sildemåse, 340 par fiskemåse, 20 par makrellterne og 2 teist på sjøen.
- 12.6.06 blei det registrert 1 toppskarv, 4 ærfuglhoer, 40 grågås, 2 tjeld, 116 svartbak (24 rugande), 300 gråmåse (27 rugande), 15 sildemåse og 38 fiskemåse (15 rugande).

Registrering 5.6.07 frå 20:25

Systeinen og holmar: Grågås 4, ærfugl 1 hann, tjeld 1, svartbak 29 (15 rugande), terne 6.

Store Lihella: Toppskarv 3, grågås 15, siland 1 hann, tjeld 1, svartbak 30 (3 rugande), gråmåse 210+ (58+ rugande), sildemåse 31+ (12+ rugande), fiskemåse 12 (3 rugande).

Smålihella: Grågås 2, ærfugl 1 hann, tjeld 2 (1 rugande), svartbak 18 (3 rugande), sildemåse 1, fiskemåse 52 (21 rugande), kråke 2.

Lihellene samla:

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Toppskarv	3	-
Grågås	21	6
Ærfugl	2 hannar	2
Siland	1 hann	1
Tjeld	4 (1 rugande)	3
Svartbak	77 (21 rugande)	25
Gråmåse	210+ (58+ rugande)	80
Sildemåse	32+ (12+ rugande)	20
Fiskemåse	63 (24 rugande)	30
Terne	6	-
Kråke	2	-

Kommentar: Situasjonen minner om den i fjor, med relativt mange fuglar på hekkeplassane, men det er fleire av dei som ligg på reir i år. Fiskemåsen ser generelt ut til å vere den av måsane som har størst problem med å ta seg opp etter samanbrotet i næringstilgangen, men sannsynlegvis har dei ein noko anna diett enn stormåsane og har også vore i tilbakegang over lenger tid. Aktivitet på toppen av Store Lihella viste at det var fleire fuglar og truleg også fleire reir av gråmåse og sildemåse enn dei vi kunne telje frå båten, men vi kom oss ikkje på land - og det er derfor usikkert kor mange fuglar av desse to artane som eigentleg hekka i år.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Torsholmane

Tre holmar og nokre mindre skjer i Sognesjøen sør for Losna i indre Solund. Vegetasjonen er dominert av lyng og strandeng, men på Indre Torsholmen veks ein del lauvskog som har redusert arealet som er tilgjengeleg for sjøfuglane. Av registrert hekkande artar kan nemnast tjeld, svartbak, gråmåse, sildemåse, fiskemåse, raudnebbterne, makrellterne og tjuvjo.

- 7.6.95 blei det talt opp 1 toppskarv, 1 par grågås med 2 dunungar, om lag 10 ærfuglhoer (6 med dunungar), 6 siland (hekking), 2 par tjeld og om lag 30 par fiskemåse.
- 12.6.06 blei det registrert 8 toppskarv, 1 ærfugl hann, 15 siland, 7 tjeld (1 rugande), 60 svartbak (14 rugande), 120 gråmåse (29 rugande), 66 fiskemåse (29 rugande), 12 sildemåse (2 rugande) og 8 terne (2 rugande).

Registrering 12.6.06 frå 12:35

	Observert:	Overslag, hekkande par:
Siland	1 hann	1
Tjeld	4	2
Svartbak	90 (7 rugande)	20
Gråmåse	190 (23 rugande)	40
Sildemåse	4 (2 rugande)	2
Fiskemåse	68 (24 rugande)	30
Kråke	1	

Kommentar: I høve til resultatata frå 1995 har dei siste sesongane vore overraskande bra, men dersom vi går tilbake til teljinga i 1984 viser det seg at det då hekka 7 par tjeld, 2 par raudstilk, 45 par svartbak, 40 par gråmåse, 8 par sildemåse, 150 par fiskemåse, 1 par tjuvjo og om lag 220 par terne (60% raudnebbterne). Det er eit stykke fram til slike tilhøve, og i høve til i fjor har det ikkje skjedd nokon markert utvikling på denne hekkeplassen.

På den skogkledde Indre Torsholmen hekka berre fiskemåse (18 reir), da plassen i stor grad var opptatt av lauvskog.

Dyr på beite: Ikkje sett.

Utvikling i hekkebestandane av utvalde artar

Vi viser her utviklinga i hekkebestandane av fire utvalde sjøfuglartar i perioden frå 1978 til 2007, da det er gjort meir eller mindre fylkesdekkande undersøkingar (Godø 1978, 1979, 1983, 1984, 1995, 2000, Larsen 2005a, 2005b, 2006, denne rapporten).

Teljingane i 1978, 1983 og 1984 blei gjort i samband med utarbeidinga av verneplanen for sjøfugl (Godø 1991), og dekkjer heile fylket med berre nokre få unntak. Teljingane i 1979 og 2000 dekkjer berre den nordlege delen av fylket frå Selje til Askvoll. I sesongane 1994/95 og 2003/04 blei fylket delt opp slik at den nordlege delen (Selje-Bremanger) blei talt opp første året, og resten av fylket året etter. Overlappende teljingar viser at åra 1994 og 1995 var ganske like for dei fleste artar, og i tabellane under er dei to åra slått saman i kolonna 1995. Teljingane i 2003 og 04 kan derimot ikkje slåast saman, fordi teljingane i 2003 blei gjort ein månad seinare enn alle dei andre, og det etter alt å døme har skjedd ein drastisk reduksjon i næringstilgangen for sjøfuglane forut for hekkesesongen 2004. Teljingane frå 2003 er få og til dels misvisande, og er ikkje brukt her.

Tabellane viser alle kjente hekkeplassar for toppskarv og teist, og dei viktigaste for gråmåse og ternar.

Ternene er dei sjøfuglane som har gått mest tilbake i Sogn og Fjordane. Tilbakegangen starta allereie på 90-talet, og kom dermed fleire år tidlegare enn for dei fleste andre artane, som først for alvor fekk ein knekk i 2003/04

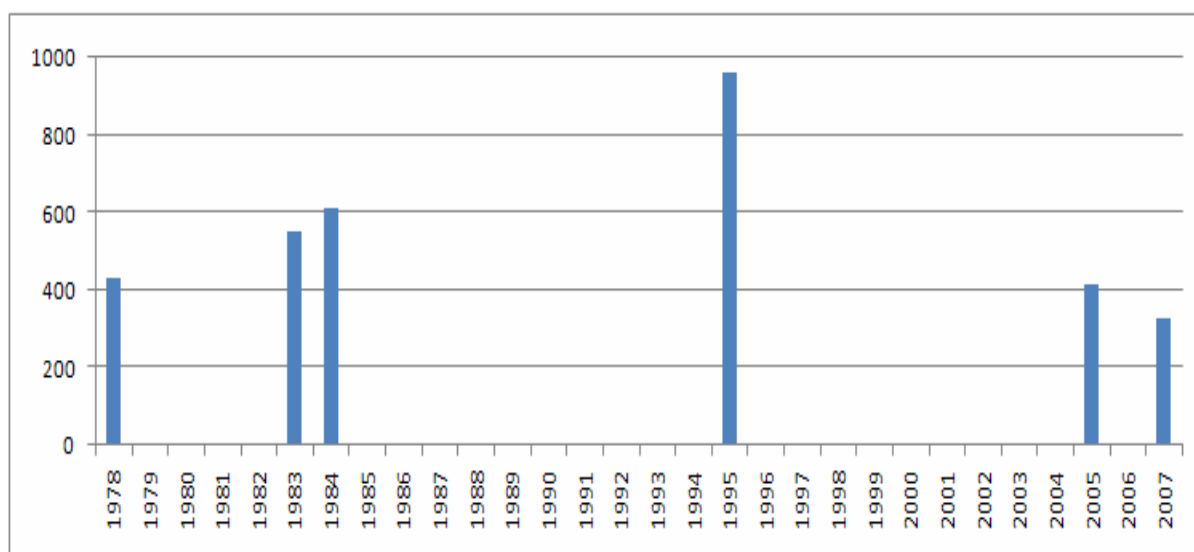
Toppskarv

(tal reir)	? usikkert tal				- arten ikkje observert			() ikkje talt	
Reservat	1978	1983	1984	1995	2000	2004	2005	2006	2007
Høgfjellet	10	-	-	<10				-	
Einevarden	15-20	20	5	?	-		15		2-4
Stallbrekka		5+	5-6	-	-		?		5?
Klovningen	-	-	5	-			15-20		2-4
Veststeinen	13	37	23	80			10		3
Ytterøyane	-		-	2?	35	29	30?		10
Kvalsteinane	-	-	-	-	-	-	-		2
Moldvær	20	36	61	300		54	165		97
Ryggsteinen	38	26	74	324	63	70	67		3
Håsteinen	2	-	4	-		-	-	-	-
Senholmen		-	-	-	?	10-15	19		17
Skardholmen	3	13	12	7+		15-30?	15-20		10-15
Gåsvær	199	128	142	85		10-15	26	36	70
Utvær	130	289	281	165-215		40-60	49	83	105

Verneplanen for sjøfugl som blei vedtatt i 1994 hadde som mål m.a. å sikre alle hekkeplassar for toppskarv i Sogn og Fjordane, og med mogleg unntak for spreidde småførekomstar ved Stad viser tabellen alle kjente hekkeplassar i fylket.

Alle hekkeplassane er blitt talte opp i 1978, 83, 84, 95, 05 og 07 (med unntak for Høgfjellet, som ikkje har nokon fast hekkebestand), og teljingane viser auke fram til toppåret 1995, og ein nedgang etter dette. Nedgangen i hekkebestanden i tiårsperioden frå 1995 til 2005 er tydeleg i dei større koloniane både i Askvoll (Moldvær og Ryggsteinen) og i Solund (Gåsvær og Utvær).

Dei to siste åra har hekkebestanden i Solund begynt å auke igjen, mens hekkebestanden i Askvoll og heile den nordlege delen av fylket har gått ytterlegare ned, i ein slik grad at den totale hekkebestanden av toppskarv i Sogn og Fjordane er på veg nedover (figuren under viser talet på reir i fylket).

Teist

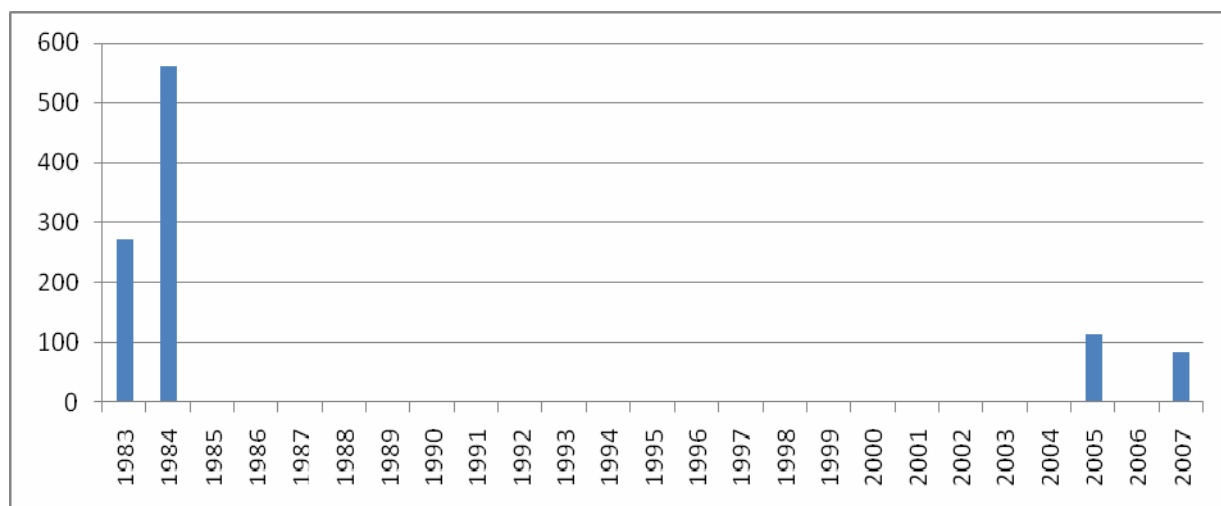
(p=par, elles individ)	? usikkert tal				- arten ikkje observert			() ikkje talt	
Reservat	1978	1983	1984	1995	2000	2004	2005	2006	2007
Høgfjellet		-	-	2-3p	-			-	
Sildekruna	-	2p	-	-	-			-	-
Lysholmen		2p	-	-	-			-	-
Einevarden	-	-	8	-			-		4
Stallbrekka	-	-	-	2-4?			-		-
Klovningen	16	17	8	-			9		-
Veststeinen	-	14	-	-			2		9
Vengane	-	-	4		-	-	1	-	-
Frøyskjera	2	-	10			2	-		-
Rognane	6	-	-	-	3	-	-	-	-
Hovdefjell	-	-	-	-	8	-	-	-	-
Aralden						-	4		4
Ytterøyane	43		2 dårleg ver	-		1	5		4
Kvalsteinane	6	-	12	-	12(25?)	-	1		8
Smelvær	5	-	6	3	-	-	-		-
Moldvær	5+	20	65	25		30	30		14
Ryggsteinen	4	46	120			15	25		5
Håsteinen	13	11	85	10		-	-	-	-
Svarteskjeret	1	-	8	-		-		-	-
Senholmen		2	4	2-3	- dårleg ver	8	11		11
Skardholmen		-	-	-		-	2-3		-
Raudøy		-	2	-	-	1	-		-
Krokholmen		-	2	-	-	-	-		-
Myrbærskjera		-	-	-		-	-		-
Sakrisøy	1	-	7	-		-	2		-
Ønaholmane		3	8					-	-
Gåsvær	30	46	115	~20		-	13	17	5
Mågøyane		-	-	-				-	1
Utvær	30+	105	65	- dårleg ver		4	8	5	15
Indrevær	-	10	36	- dårleg ver		-			5
Vassøyane	1	-							-
Sogneoksen	3	-	-	3					-
Oddeholmane		2	-	-		-		-	-
Torsholmane		5	-	-				-	-
Lihellene	1	-	5	2				-	-

Tabellen over viser registrerte hekkeplassar for teist i fylket, mens figuren på neste side viser hekkebestanden i fire år da alle dei same 34 reservata i fylket er blitt talde. Det går fram av tabellen at bestanden av teist på enkeltlokalitetar i hekketida kan variere ein heil frå år til år, og t.d. er bestanden mange stader meir enn dobla (eller halvert) på eitt år mellom 1983 og 1984. Dette kan ha samanheng med at teljingane ikkje er gjennomført etter den beste prosedyren for denne arten (morgonteljingar i mai), men har måtte skje som del av ein samla og konsentrert innsats på ei tid da sjøfuglteljingane gir brukbare data for flest mogleg artar.

Uavhengig av metodikk er det likevel klart at det skjedde ein markert nedgang i hekkebestanden i fleire lokalitetar mellom 1984 og 1995. Den samla bestanden i 1995 kan ikkje visast på figuren under

fordi viktige lokalitetar i Solund (Utvær og Indrevær) ikkje blei talte opp på grunn av dårleg ver, men tala frå andre viktige lokalitetar som Moldvær, Håsteinen og Gåsvær indikerar ein nedgang i hekkebestanden av teist på 60-90% frå midten av 80-talet til midten på 90-talet. Dette er på om lag same tid som ternene gjekk sterkt tilbake. Både teist og terner fiskar på relativt grunt vatn, og kanskje har begge blitt ramma av eit samanbrot i bestandane av småfisk i fjøresonen (ei fiskegruppe som havforskarane har lite data om).

Våre egne teljingar frå 2004 og framover er meir stabile, men på eit lågare nivå enn tidlegare teljingar. Hekkebestanden i 2007 er den minste som er registrert i år med nokolunde fylkesdekkande teljingar av teisten sine hekkeplassar i Sogn og Fjordane.

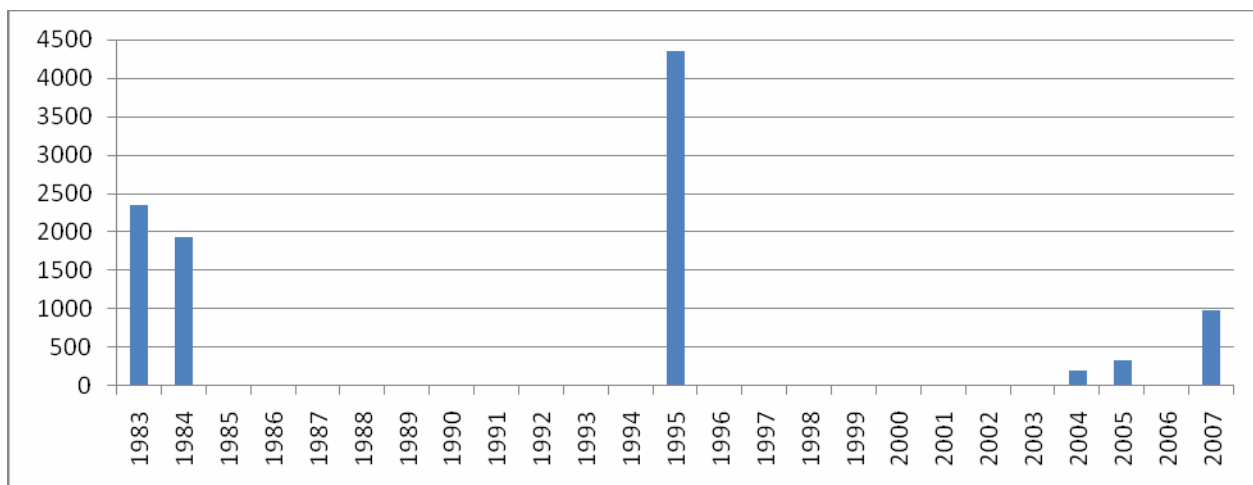
Gråmåse

(hekkande par)	? usikkert tal					- arten ikkje observert			() ikkje talt	
Reservat	1978	1979	1983	1984	1995	2000	2004	2005	2006	2007
Flatholmen		31	20	45	75	100			40	70
Sildekruna		225	470	435	350	400			120	130
Lysholmen		8	20	15-20	150	30			15-20	10
Stallbrekka	-		10	30	100			20		30
Klovningen	-		110	5	10			25-30		60
Veststeinen	16		90	80	5-600			25		60
Tennøyane		53	140	110	60	120			48	70
Vengane	-	-	6	11		20?	3-5	2-4	6	7
Frøyskjera	15*		85	80			2-5?	20		40
Hovdefjell	5-600	1050	900	600	1200	1500	25	20	170?	140
Indre-Ånnøy		110	110	30	60-70	20		1		1
Nekketøyåa		29	2-3	-	-	-		1		-
Ytterøyane	35*		- dårleg ver	- dårleg ver	215		0-3?	5-10		35
Kvalsteinane	-		80	41	350	350	2-5?	15-20		30
Gulholmen			15	30	50	100	-	8		20
Trefotskjæra	-		-		40		1-2?	1?		1
Smelvær	80	110	65	60	30	-	-	1-2		-
Moldvær	15		100+	52	250		5-10?	10-15		45
Ryggsteinen	10		12	-			-	2-5		5
Håsteinen	86		35	25	-		-	2-5?	5-10	10
Svarteskjeret	13		15	20	4-5		1-2?		2?	-
Kuøyna	40	45	60	65	15		-	-		-
Senholmen	20		-	3	45	80-100	20?	15-20		50
Skardholmen	110		180	120	200		5-10?	20		70
Raudøy			70	175	350	200	50-100?	70-90		100
Krokholmen			14	45	-	30	-	1?		-
Prestøy			150	55	-	-	-	-		-
Kvitingane	-		-	-	-		2-5?	-		-
Myrbærskjera	30		35	125	220	-	2-5?	11		70
Sakrisøy	20		70	80	-			6		3
Gåsvær	136		160	225	500		5-15?	15-20	35	60
Mågøyane	50		25	55	-				1?	-
Utvær	40		90	90	200-250?	dårleg ver	10-20	5-10	30	30
Indrevær	70		120	30	- dårleg ver		2-3?			30
Oddeholmane			30	20	230		2-3?		13	20
Torsholmane			22	40	-				29	40
Ramsbarden			60	40	320					12
Sogneoksen	-		5	25	160					50
Kvernøyna	45		55	30	-					1
Lihellene	60		80	75	200				30	80

*gjeld berre delar av reservatet

Fylkesdekkande teljingar er dessverre få, men ved å samanlikne dei enkelte hekkeplassane går det likevel rimeleg klart fram av tabellen at bestanden av gråmåse i Sogn og Fjordane var relativt stabil på 70- og 80-talet (med nokre lokale forflyttingar av koloniane), og at det på 90-talet var ein tydeleg auke i dei fleste koloniane. Utviklinga frå 80- til 90-talet går også fram av figuren under, som viser talet på

hekkande par 24 reservat som alle er blitt talde opp i åra 1983, 1984, 1995, 2004, 2005 og 2007, dvs. år med teljingar i eit fleirtal av sjøfuglreservata. Dei høge bestandstala på 90-talet gjer seg også gjeldande i 2000.

Den gode hekkebestanden gjennom 90-talet fram til 2000 gjer at hekkesvikten på 2000-talet trer ekstra tydeleg fram. Ringmerkingsaktiviteten til Vidar Seim i fylkets største gråmåsekoloni ved Hovdefjell viser at samanbrotet i hekkebestanden kom allereie i 2001, med 2004 som eit absolutt botnår. Dette fell i tid saman med samanbrotet av tobis-bestanden i Nordsjøen, og dei verknadane dette hadde på økosystemet.

Talet på hekkande par (reir) i 2004 og 2005 er høgst usikre, for på det tidspunktet registreringane blei gjort var det svært få gråmåsar som faktisk hadde egg eller ungar (ungar berre sett på ein lokalitet) - og det er vanskeleg å seie om resten av bestandane har prøvd å hekke eller om dei stod over. I 2005 såg vi fleire gråmåsar som låg på reir enn i 2004, og det blei funne fleire ungar, og etter dette har den positive utviklinga halde fram. Oppbygginga av hekkepopulasjonane har likevel gått langsamt, og vi veit ikkje i kva grad gråmåsane faktisk har lukkast i å få ungar på vengene. Observasjonar av havnål som føde for gråmåseungar både i 2006 og i år tyder på at næringstilhøva framleis er dårlege.

Terner

(par)	? usikkert tal					- arten ikkje observert			() ikkje talt	
Reservat	1978	1979	1983	1984	1995	2000	2004	2005	2006	2007
Flatholmen			-	5	-	-			-	-
Sildekruna			-	90	-	-			-	-
Tennøyane		18	25	20	-	25			-	-
Vengane	-	-	-	25		-	-	-	-	-
Rognane	-	20	32	40	-	-	-	-	-	-
Frøyskjera	-*		118	60			-	-		3-4
Nekktøytåa	-	-	-	-	20	-		-		-
Eikefjholmane	15		38	15						
Ytterøyane	10-15			- dårleg ver	75		-	-		-
Kvalsteinane	25		~50	235	40-50	-	-	-		-
Timberøyhlne		9		40	30	-			1	
Karsskjeret			51	80	-				16	15
Gulholmen	-		-	-	-	-	-	-		-
Trefotskjæra			20		60		-	-		-
Smelvær	105	-*	-	195	-	-	~10	-		-
Moldvær	80		~45	22	-		-	-		150
Ryggsteinen	-		85	20			-	-		-
Håsteinen	60		21	170	120		-	-	-	-
Krokholmen	-		35	40	-	-	-	-		-
Flatøy	-		~30	-	-	-	-	-		-
Kvannholmen			-	5-6	10			-		2-3
Kvitingane	-		-	20	-		-	-		10
Myrbærskjera	-		~60	150	-		-	?		5
Sakrisøy	30		345	-	75			-		-
Ønaholmane			120	200					-	-
Gåsvær	50		35	35	225		10-15?	-	-	-
Mågøyane	-		80	20						-
Utvær	50		21	30	60		10-15?	-	-	-
Indrevær	160*		1100+	550	- dårleg ver		-			40
Oddeholmane			90	10	-		-		-	-
Sogneoksen	-		60	60-70	-					-
Kvernøyna	-		280	130	-					-
Lihellene	-		-	15	20				-	-
Torsholmane			100+	220	-				2	-

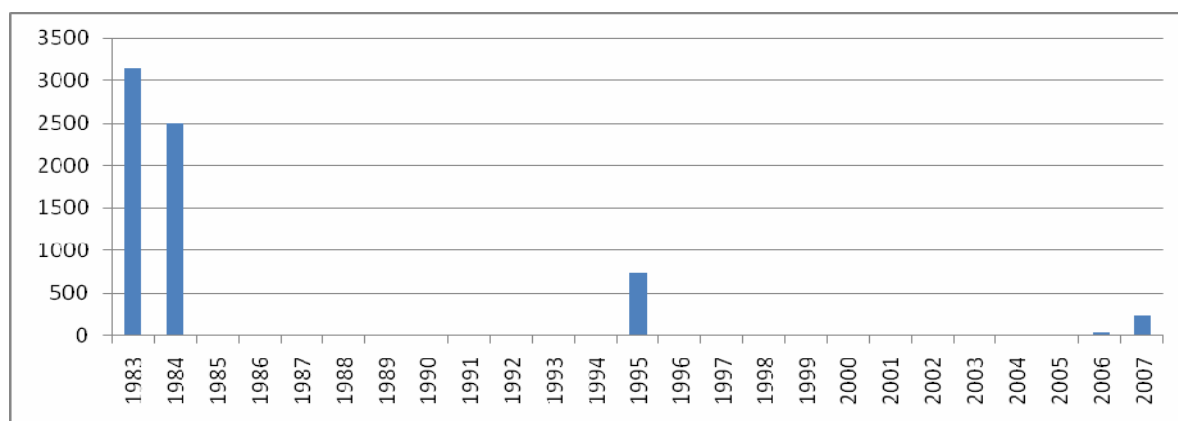
*gjeld berre delar av reservatet

Begge terneartane er behandla under eitt i tabellen, da dei kan vere vanskelege å skilje frå kvarandre, og kjeldematerialet til dels heller ikkje skil mellom artane. Raudnebbterna ser likevel ut til å vere den klart vanlegaste arten i dei undersøkte sjøfuglreservata.

Ternene hadde bra hekkeseongar fram til og med 1984 (med naturlege svingingar og forflytting mellom hekkelassar), men etter dette har stadig fleire hekkelassar blitt ståande tome. Godø nemnte allereie etter teljingane i 1995 at "det er ting som tyder på at spesielt bestanden av raudnebbterne kan vere kraftig redusert i høve til byrjinga av 1980-åra." (Godø 1995). Ein av dei beste hekkelassane for raudnebbterne i landet i 1983 var Indrevær i Solund kommune, med 890 reir av arten, pluss 225 reir av makrellterne (Godø 1983). I 1984 blei det på same stad registrert 460 raudnebbternereir og 90

makrellterne (Godø 1984). Indrevær blei berre overflatisk undersøkt i 1995 på grunn av dårleg ver, men terner er ikkje nemnt blant dei registrerte artane. Området blei ikkje talt i 2000, og ved teljingane i 2004 og seinare år blei det heller ikkje sett ternar før dei dukka opp igjen i år. Den nest beste ternelokaliteten i fylket i 1983 var Sakrisøy, med 235 raudnebbternereir og 110 makrellternereir. Tala i 1984 var høvesvis 200 og 55. I 1995 var det ingen raudnebbterner, og 75 par makrellterne i Sakrisøy. Området blei talt igjen først i 2005, men verken då eller seinare har det hekka ternar der. Teljingane i 2000 var konsentrert om dei fem nordlegaste kommunane (Selje-Askvoll). Det blei ikkje funne hekkande raudnebbterne i det heile tatt det året, mens makrellterne blei funne hekkande på tre stader. Nokre år etter forsvann også makrellterna. I 2004 blei ternar funne hekkande berre i tre små koloniar (som truleg allereie hadde gitt opp hekkforsøket da teljinga blei gjort), og i 2005 blei det på ny ikkje påvist hekking.

Meldingar om mogleg hekking i indre kyststrokk og i fjordane gjorde at sjøfuglteljingane året etter fekk fokus flytta innover, og tre små koloniar blei funne der i 2006. I år fann vi sju koloniar, fem av dei i midtre og ytre strokk. Dette kan bety at hekkebestandane er på veg tilbake, men som figuren under viser utgjør talet på hekkande par framleis mindre enn 10% av nivået på 80-talet.

Figuren har med data frå 1995, sjølv om den viktigaste hekkeplassen i fylket (Indrevær) ikkje blei talt opp dette året på grunn av dårleg ver. Elles i den aktuelle regionen (Sognesjøen/Solund) gjekk ternebestanden ned med om lag 40% frå 84 til 95; om det same gjaldt Indrevær kan talet på hekkande par i 1995 antydast til 300 ekstra i figuren. Dette gir ingen utslag på den generelle trenden i fylket.

Den langvarige tilbakegangen for ternene begynte om lag ti år før samanbrotet i tobisbestanden i Nordsjøen i 2003/04. Godø (2000) nemner at ternebestandane gjekk tilbake på heile Vestlandet, og legg til at "viktigaste årsaka til manglande hekking er truleg sviktande næringstilgang, som igjen kan tilskrивast algeoppblomstring." Algeoppblomstring er eit naturleg fenomen om våren, med dei høgaste konsentrasjonane frå mai og utover. Vi har ikkje data tilgjengeleg som kan seie om algeoppblomstringane auka i omfang parallelt med tilbakegangen i ternebestandane. Andre moglege faktorar har vi heller ikkje oversyn over, da kysten av Sogn og Fjordane aldri har vore eit prioritert marint forskingsområde. Lenger sørover langs kysten (Agder/Rogaland) har ein eit noko betre oversyn, særleg knytt til etterverknadane av algeinvasjonen i 1989, då albusnegl og kongesnegl døydd ut i stort omfang og ulike fiskebestandar forsvann meir eller mindre. I det same området skjer no ein rask og omfattande utdøying av sukkertare, og problemet ser ut til å bre seg oppover Vestlandet. Endringar i tang- og tarebeltet i grunnområda med bortfall av viktige habitat for småfisken som er mat for ternene (og teisten, som har gått tilbake i same periode som ternene), kan kanskje forklare kvifor desse fuglane har blitt borte. Det er heller ikkje usannsynleg at meir omfattande algeoppblomstringar sommarstid (i den grad dette faktisk skjer) kan påverke ternene direkte, ved at småfisken blir vanskelegare å sjå, eller at den trekk ned på djupare, klarare vatn utanfor rekkevidde for ternene.

På denne bakgrunnen er det naturlegvis svært positivt at ternene no ser ut til å vere på veg tilbake, men fordi sjøfuglteljinga blir gjennomført for heile fylket og alle artar under eitt kjem ho så tidleg i hekkesesongen for ternene at vi ikkje kan seie noko om korleis ungeproduksjonen var hos ternene i år.

Artsvis vurdering

Det blir her gitt ei vurdering av bestandssituasjonen for ulike artar både på lengre og kortare sikt. *Endringar i perioden 1995-2007 er vurdert ut frå registreringar i 34 reservat som alle blei talt opp både i 1995, 2005 og 2007.* Symbola ved artsnamnet baserer seg på desse endringane, og viser følgjande:

- ↑ Bestanden meir enn dobla
- ↗ Auke, men mindre enn dobling
- Stabil bestand (variasjon med mindre avvik enn +/- 20%)
- ↘ Nedgang, men mindre enn halvert
- ↓ Bestanden meir enn halvert

Når bestandane er svært små, kan sjølv små endringar gi inntrykk av ei positiv utvikling som kanskje ikkje er reell. Det er derfor lagt til eit symbol for tilstanden av hekkebestanden i år samanlikna med tilstanden i 1995:

- + hekkebestanden i fylket er betre enn i 1995
- 0 hekkebestanden i fylket er om lag som i 1995
- hekkebestanden i fylket har gått tilbake meir enn 25 % i høve til 1995
- hekkebestanden i fylket har gått tilbake meir enn 50 % i høve til 1995

Havhest

1995 – 2005: ↓ 2005 -2007: → [--]

Ein fåtallig hekkefugl i fylket. Arten held seg ved hekkeplassen til langt ut på ettersommaren, og teljetidspunktet er derfor til vanleg ikkje kritisk. I dei undersøkte lokalitetane blei havhest i år berre registrert sitjande i fjellet ved to lokalitetar, Einevarden (5 par) og Stallbrekka (13 par), forutan eitt flygande individ ved Utvær og nokre få i ope hav. Larsen (2006) oppgjer at han i 2006 registrerte havhest på 39 berghyller i Stallbrekka, om lag jamt fordelt mellom hyller med rugande fuglar og hyller med sittande fuglar.

I 2003 hekka havhest truleg på Veststeinen (3 par). I 2000 blei havhest også registrert ved Høgfjellet (få av sjøfuglreservata i ytre skjergard blei sjekka det året), i 1994 ved Høgfjellet, Einevarden, Stallbrekka og Veststeinen. Godø (1995) oppgjer at bestanden var relativt stabil frå 1984 til 1995, og anslår bestanden i heile fylket til om lag 100 revirhevdande par. Samanliknar vi tal frå reservat som blei talte både i 1995 og 2005, gjekk hekkebestanden av havhest ned frå **51** til **15** par på ti år. Dei **18** registrerte para i år tilseier ingen endring dei siste åra.

Toppskarv

1995 – 2005: ↓ 2005 -2007: ↘ [--]

Godø (2000) meiner at toppskarven kan ha hatt ein positiv utvikling i Sogn og Fjordane, og i Hordaland har det vore nokre nyetableringar dei siste åra (m.a. Holmengrå) som tilsynelatande underbyggjer dette. Tala frå 2000 var dessverre svært mangelfulle med tanke på dei viktigaste toppskarvkoloniane, og med det datatilfanget vi no har kan situasjonen oppsummerast betre.

Frå slutten av 70-talet og framover heldt bestanden seg ganske stabil, med eit tyngdepunkt i Solund (Gåsvær og Utvær). Ein markert auke i hekkebestandane i fylket kom midt på 90-talet; hekkebestandane i Gåsvær og Utvær i sør hadde på dette tidspunktet gått ned med ein tredel, og Askvoll tok over som tyngdepunkt i fylket, med 425 hekkande par i Ryggsteinen i 93 og 324 i 94, og vel 300 i Moldvær i 95. Dei neste tala (2001) viser markert nedgang i Ryggsteinen, men med påfølgande rask vekst dei neste åra, og i 2003 hekka 183 par. Det er sannsynleg at dei to naboreservata

Moldvær og Ryggsteinen i praksis utgjør ei eining for toppskarven, og at det skjer interne forskuvingar i tyngdepunktet mellom dei frå år til anna. Det er likevel ikkje tvil om at totalbestanden har variert ein heil del, som tabellen på side 48 viser. Avskalling av koloniane i Askvoll er sannsynleg årsak til etableringa og den raske veksten i kolonien på Ytterøyane fram til denne braut saman (truleg ein kombinasjon av svak næringstilgang og aukande forstyrning i hekketida).

Hekkebestanden i Askvoll er i år den lågaste på 25 år, og er meir enn halvert sidan førre teljing for to år sidan. Denne utviklinga tok truleg til i fjor, for sjølv om hekkeplassane ikkje blei talt opp då, var Vidar Seim ein rask tur på land for å sjekke og fann svært få reir. Det kan dermed sjå ut som det er heilt andre faktorar som påverkar toppskarven sin hekkebestand enn dei som stod bak nedgangen for andre sjøfuglar i 2004 og påfølgjande oppgang dei siste åra. I Gåsvær og Utvær i Solund held den positive utviklinga fram, og hekkebestanden i år er meir enn dobbelt så stor som i 2005. Den er likevel berre om lag 40% av hekkebestanden i 80-åra.

Raskt oppsummert har hekkebestanden sør i fylket gått sterkt tilbake frå 80-90 – talet, men har dei siste fire åra vore jamt aukande. Samtidig har auken i hekkebestanden i Askvoll dei siste åra stoppa, og til dels gått markert tilbake. Samanliknar vi reservata som har blitt talt opp alle dei aktuelle åra, har hekkebestanden gått ned frå **966** par i 1995 til **416** i 2005 og **331** i år. Næringssvikt har nok også ramma toppskarven, men ikkje fullt så markert som for andre artar, og fleire faktorar må vurderast for å forklare bestandsendringane – som taretråling, oljesøl og forstyrning på hekkeplassane. Eit interessant utviklingstrekk er at talet på toppskarv-koloniar stadig aukar, sjølv om den samla hekkebestanden blir mindre. I 1995 hekka toppskarv i 7 av sjøfuglreservata, i 2005 var talet 10, og i år var talet 12. Ei slik spreining i nedgangstider tyder på at skarvane ikkje finn tilhøva ved dei gamle hekkeplassane tilfredsstillande. Ettersom avstanden mellom koloniane ikkje er særleg stor med tanke på kor langt skarvane kan fly for å finne mat, verkar det sannsynleg at forstyrningar ved hekkeplassane er ein like viktig forklaring som næringsmangel. Toppskarven er svært følsam for forstyrring frå menneske i hekketida.

Framtidsutsiktene for denne arten er det svært vanskeleg å seie noko om, særleg fordi utviklinga har vore så ulik i Solund og Askvoll. Noko vi *kan* seie ut frå teljingane, er at talet på observerte individ i reservata ikkje seier stort om talet på hekkande par. Reirteljing er heilt nødvendig for denne arten.

Grågås

1995 – 2005: ↑ 2005 -2007: ↓ [0]

Ikkje eigentleg ein sjøfugl, men arten har markert seg sterkare og sterkare i sjøfuglreservata dei siste tiåra. Samanliknar vi dei 34 reservata som blei talte både i 1995, 2005 og 2007 på om lag same tid i juni, finn vi ein auke frå **348** til **944** individ på dei første ti åra, og så ein reduksjon til **380** på dei siste to åra. Tilbakegangen blei registrert også i fjor, sjølv om teljingane da fokuserte meir på dei indre kystområda og lite på dei beste gåseområda i ytre skjergard.

Teljingane i år skjedde noko tidlegare enn vanleg, men i områda som tradisjonelt har hatt dei største flokkane med mytande (fjørfellande) gjæser gjekk teljingane til same tid som før. I 2005 blei dei største flokkane observert i ytre Askvoll, ved Moldvær og Ryggsteinen der til saman 990 individ blei registrerte. Berre 219 blei sett i år. I Solund var det derimot fleire gjæser i år (216) enn i 2005 (154).

Grågåsa kan vere verdfull for sjøfuglreservata etter kvart som færre sauar blir sendt på beite. Sjølv om dei ikkje hindrar gjengroing på same måte, er gjæsene effektive når det gjeld å halde markskiktet i

vegetasjonen nede. Det vil derfor vere verdifullt å finne årsaka til den raske reduksjonen i talet på grågås dei siste to åra.

Ærfugl

Hekkebestand 1995 – 2005: ↓ 2005 -2007: ↑ [--]

Mytebestand 1995 – 2005: → 2005 -2007: ↘ [-]

Godø (2000) oppgjer at ærfuglbestanden i Sogn og Fjordane er på eit toppnivå etter andre verdskrig. Teljingane etter dette gir ikkje grunnlag for ei slik vurdering av hekkebestanden av ærfugl i fylket. I 1995 blei det talt om lag **390** ungekull i dei 34 reservata som blei talte også i 2005, mens det i 2005 (på same tid i juni) ikkje blei sett ungar – men berre funne **13** reir med egg. I dei same reservata blei det i år talt **32** reir/kull (13 ungekull). I år blei teljingane gjort ei veke tidlegare enn vanlig i dei fleste reservata, slik talet truleg er noko lågare enn det ville vore dersom fleire ungar var klekt og hadde kome på vatnet. Legg vi saman overslaga for hekkebestand i samtlege 52 reservat som blei talt i år, kjem vi til 164 reir. Dette talet er høgst usikkert, men sjølv om vi skulle gange det med ti kjem vi berre til ein brøkdel av Godø sitt overslag på 10 000 par i 2000. Larsen (2006) har talt fuglar ved Vågsøy nokre dagar i juni kvart år sidan 1999, og skriv at "det er overraskende sjelden å se ungekull av ærfugl på Vågsøy." I løpet av sju år er dunungar berre sett ved eitt tilfelle, i Vedvika i 2001. Hekkebestanden av ærfugl i Sogn og Fjordane er definitivt svært svak for tida, og har truleg vore det i fleire år.

Talet på ærfuglar som flokkar seg i den ytre skjergarden utover sommaren for å ta til med fjørfelling (myting) har likevel halde seg relativt stabil i lengre tid. Totalt registrerte vi **2134** ærfuglar i 1995 og **2502** ærfuglar i 2005 i dei 34 sjøfuglreservata som blei talte begge år. Tilsvarende tal i år er **1326**, eller bortimot ei halvering av den samla bestanden. Det er ikkje usannsynleg at oljeutslippet etter *Server-*forliset i januar er ein viktig del av forklaringa på denne reduksjonen.

Havørn

Arten blei notert når den blei sett, men det blei elles ikkje gjort nokon ekstra innsats for å sjekke ut kjente hekkeplassar. Talet på havørn var lågare enn ved siste tilsvarende teljing i 2005. Berre 4 individ blei sett i sommar, alle vaksne fuglar, i tre reservat. For to år sidan blei havørn registrert i seks av sjøfuglreservata, med i alt 13 individ (3 av desse vaksne fuglar). Det blei etter *Server-*forliset spekulert i om unge havørner kunne vere særleg utsette for forgifting gjennom eting av oljetilsølte fuglekadaver. Tala er likevel for små til at ein kan konkludere om noko slikt.

Tjeld

1995 – 2005: ↘ 2005 -2007: → [-]

Tjeld blei observert jamt spreidd på dei fleste eigna holmar og skjer, og det er truleg ikkje grunn til å tru at det har skjedd markerte bestandsendringar dei siste tiåra, sjølv om talet på observerte fuglar har gått jamt nedover. I dei 34 reservata som er talt opp alle tre åra, blei det talt **229** individ i 1995, **173** individ i 2005, og **159** i år. Det er ikkje heilt usannsynleg at tjelden i år kan ha blitt oversett i nokre av dei mest fuglerike områda, da fokus nok blei flytta mot dei "ekte" sjøfuglane når teljesituasjonen blei som mest hektisk.

Tjuvjo

1995 – 2005: ↘ 2005 -2007: ↓ [--]

Bestanden i Sogn og Fjordane har i fleire år vore liten, som elles på Vestlandet, og er i ferd med å forsvinne som hekkefugl. I 1982 blei det observert 67 individ under sjøfuglteljingane, i 1983 også 67, og i 1984 59 individ. I 1995 blei det så observert berre 4 par, og i 2000 2 par. Frå og med 2004 er alle tjuvjoar noterte ned uavhengig av om dei er observerte ved hekkeplass eller ikkje. Både i 2004 og 2005 blei det sett 4 individ i løpet av fem feltdagar, i 2006 blei det sett 2 individ på fire feltdagar, mens det i år ikkje blei observert tjuvjo i løpet av seks feltdagar i Sogn og Fjordane.

Gråmåse

1995 – 2005: ↓ 2005 -2007: ↑ [--]

Godø (2000) vurderte bestanden av gråmåse i Sogn og Fjordane som stabil, og kanskje med ein positiv trend i høve til ein nedgong i slutten av 1980-åra. Dette har nok vore rett, men i åra like etter 2000 har tilhøva endra seg. Tydelegast ser vi dette i Hovdefjell, der Vidar Seim har ringmerkt gråmåseungar i fleire år. Frå 1997 til 2000 låg talet på merkte ungar rundt 100, for så å falle bratt i 2001 til 6, og vidare til 2 i 2003. I 2004 fann ringmerkaren ingen ungar i kolonien, som så seint som i 2000 blei vurdert til å halde om lag 1500 hekkande par.

Teljingane langs kysten stadfester at arten knapt kan ha hekka i Sogn og Fjordane i 2004, og det blei meldt om ein tilsvarande situasjon i Møre og Romsdal og Hordaland (Alv Ottar Folkestad, Arnold Håland og Stein Byrkjeland). I 2005 såg situasjonen betre ut, sjølv om hekkebestanden i dei same 34 reservata som i 1995 hadde **4460** par berre var på anslagsvis **295** hekkande par. Tendensen til ei positiv utvikling var endå tydelegare i 2006, og i år var hekkebestanden i dei same 34 reservata om lag **830** par.

Funn av oppgulpa nålefisk i eit gråmåsereir i Gåsvær i fjor tydar på at det er lite eigna næring i sjøen, og støttar inntrykket av at den samtidige kollapsen i bestandane av tobis og gråmåse ikkje er tilfeldig. Også i år blei det sett ei ung gråmåse som strevde med å svelgje slik fisk. Nålefisk er rein "naudkost" for sjøfuglane; dei har på same måte som sine nære slektningar sjøhestane huden pansra med beinringar og er vanskelege å svelgje. Frå andre Nordsjøland er det meldt om tilfelle av terneungar som har blitt kvelte under forsøk på å svelgje nålefisk, og om utmagra lundefuglungar som har svolte i hel omgitt av haugar av nålefisk (Smith 2006). Nokre av krykkjene på Røst har til og med brukt nålefisk til å byggje reir. Det er særleg talet på stor havnål (*Entelurus aequor*) som har auka formidabelt i Nordsjøen dei siste 2-3 åra, og havforskarar har funne denne tangbelte-tilknytta arten drivande med havstraumane heilt nord til Svalbard. Årsaka til populasjonsauken er ukjent, men den fell i tid saman med kollapsen av tobis i Nordsjøen.

At sjøfuglane prøver å føre opp ungane på nålefisk tyder på at dei ikkje finn nok eigna føde, og at næringssituasjonen for sjøfuglane enno ikkje er normal. Vi veit da heller ikkje noko om kor mange gråmasar som faktisk får fram ungar, og kor mange av desse ungane som kjem på vengene.

Svartbak

1995 – 2005: ↓ 2005 -2007: ↑ [--]

Hekker jamt spreidd i skjergarden langs heile fylket. Registreringane tyder på at dei fleste hekkplassane har vore besette også i dei siste par åra med næringssvikt, og at det ikkje har skjedd særlege endringar i totalbestanden – sjølv om hekkebestanden og hekkeresultata har vore dårlege.

Godø (1995) oppgjer at det blei registrert 1700 par i 1995, og at bestanden i Sogn og Fjordane truleg var på 4-5000 par. Gjer vi eit utval i form av dei 34 reservata som er talde i fleire år, var det **1031** hekkande par i 1995. I 2005, året etter samanbrotet i fiskebestandane i Nordsjøen, var talet redusert til **219** par. Svartbaken og dei andre stormåsane er blant dei sjøfuglane som merka samanbrotet i 2004 aller mest. Men hekkebestanden var allereie i 2005 større enn året før, og auken heldt fram i 2006 i dei reservata som blei undersøkte da. I sommar kunne vi slå fast at hekkebestanden hadde auka vidare, og i dei 34 omtalte reservata var talet **479** par.

På dei to åra frå 2005 til i år har det altså skjedd ei dobling av hekkebestanden i Sogn og Fjordane, og den nærmar seg no halvparten av bestanden i 1995. Vi veit likevel ikkje noko om kor mange ungar som faktisk kjem på vengene.

Sildemåse

1995 – 2005: ↓ 2005 -2007: ↑ [-]

På same måte som for gråmåsen, vurderte Godø (2000) bestanden av sildemåse i Sogn og Fjordane som stabil, og kanskje med ein positiv trend i høve til ein nedgang i slutten av 1980-åra.

Det blei berre observert spreidde individ av sildemåse under teljingane i 2004, med unntak av Raudøy med 70 individ og Gåsvær med 45 individ. I 2005 blei det talt om lag 200 individ på Raudøy og 10 i Gåsvær. I år var tilsvarende tal 350 og 174 individ, og i tillegg hadde bestanden i Moldvær auka frå 8 til 98 individ (og 21 reirfunn), så situasjonen ser definitivt positiv ut. Ser vi på talet hekkande par i fylket, og samanliknar tala på sildemåsar frå sjøfuglreservat som blei talt opp både i 1995, 2005 og 2007, finn vi følgjande: I 1995 **320** par fordelt på fem lokalitetar, i 2005 anslagsvis **90** par fordelt på ni lokalitetar (75% på ein av lokalitetane, Raudøy), og i år rundt **240** par på åtte lokalitetar (63% på Raudøy).

Fiskemåse

1995 – 2005: ↓ 2005 -2007: ↗ [--]

Det var liten framgang å spore for denne arten i fjor, og sjølv om det er ein auke i år er den relativt beskjeden og langt frå den positive utviklinga vi kan sjå for dei andre måsane. I dei 34 reservata som i 1995 hadde **177** par hekka anslagsvis **50** par i 2005, og rundt **80** i år. Tilbakegangen for fiskemåsen begynte allereie før 1995, og dermed uavhengig av næringssvikten i 2004 (i dei 34 reservata det er vist til her, hekka det 782 par fiskemåse i 1984). Utviklinga liknar meir på den vi har sett hos ternar og teist, og speglar nok at fiskemåsen har eit anna næringsval enn dei større måseartane.

Utviklinga er ikkje på same vis eintydig negativ inne i fjordane, noko som sikkert skuldast at næringstilgangen der er meir eller mindre uavhengig av tilhøva langs kysten. Ved Selvågane inst i Gloppefjorden talde Svein Hjelmeset opp 70 fiskemåsereir med egg i fjor og om lag 40 i år, og elles hekkar det fiskemåsar fleire stader innover i fjordane over heile fylket. Men som kystfugl er arten sterkt desimert.

Krykkje

1995 – 2005: ↓ 2005 -2007: ↗ [--]

Har hekka i Utvær, men er etter 1978 (da det blei telt 22 par) ikkje registrert der meir. Bortsett frå dette har krykkja tidlegare hekka relativt stabilt nord i Sogn og Fjordane, særleg i Einevarden (Godø 1995). I 1994 hekka det 2100 par i Einevarden, 40-50 par i Stallbrekka, og 11 par på ei sjøbu i Leikanger på Stadlandet. Tidlegare koloniar i Høgfjellet, Klovningen, Veststeinen og ved Ytre Fure (ikkje freda) var ifølgje Godø (1995) allereie på veg ut på 80-talet, og har ikkje blitt koloniserte på ny.

Det kom inn meldingar om samanbrot i sjøfuglbestandane ved Einevarden i 2003, og i juli same år blei det berre registrert 122 reir utan fugl. Samtidig blei det telt 658 reir i Stallbrekka. Dette viser at det har skjedd store endringar i hekkebestanden av krykkje sidan førre teljing i 1994. Kolonien i Einevarden er nesten utradert, samtidig som det har skjedd ein markert auke i Stallbrekka. Mellom desse to koloniane er det berre vel 4 km. Det er likevel viktig å merke seg at av dei 658 reira i Stallbrekka i 2003 var berre 166 i bruk ved teljetidspunktet i juli. Ved teljingane i 2005 var det 20 hekkande par på Einevarden og 145 i Stallbrekka. På desse to lokalitetane hekka det altså **2145** par i 1995, **165** i 2005, og i år var tala høvesvis 16 og 216, til saman **232**. I praksis held krykkjebestanden i Sogn og Fjordane seg nokolunde stabil på eit lågt nivå, men det ser ut som kolonien i Einevarden er på veg ut, og at talet på krykkjekoloniar i fylket dermed snart er redusert til ein.

Utanfor dei naturlege hekkeplassane i berg har likevel krykkja hatt ein aukande hekkebestand på sjøbuene i Måløy hamn (Larsen 2006): 7 reir i 2000, 7 i 2001, 19 i 2002, 28 i 2004, 21 i 2005 og så 99 reir i 2006 (men berre 71 av dei i bruk). Etableringa kan ha samband med vanskelege næringstilhøve i havet, og eventuelle førekomstar av alternativ næring i hamneområdet

Makrellterne og Raudnebbterne

1995 – 2005: ↓ 2005 -2007: ↑ [--]

Etter at dei kom inn i ei negativ utvikling på 90-talet, har desse artane i praksis vore "utdøydd" i Sogn og Fjordane i fleire år, i alle fall i ytre kyststrokk. Registrerte hekkeforsøk i tre reservat i 2004 kunne kanskje tolkast som ei positiv utvikling, men to av desse små koloniane blei forlatne midt i hekketida, og det er rimeleg å tru at det ikkje kom ungar på vengene i den siste heller. I år fann vi ingen hekkande ternar i reservata, på same måte som i 2000.

Situasjonen for ternene i Hordaland har vore den same i fleire år (Stein Byrkjeland), og etter alt å døme langs store delar av Vestlandskysten. Kvinnesland (2005) melder rett nok om hekkeforsøk i 13 ternekoloniar ved Karmøy i 2005, men i 10 av desse koloniane blei hekkinga oppgitt (sjølv om det blir lagt mye vekt på minkproblem i rapporten frå Karmøy, blei det berre observert mink i to av dei ti koloniane).

Meldingar om at det har hekka ternar inne i fjordane dei siste åra var ein av årsakene til at vi i 2006 valde å prioritere undersøkingar i sjøfuglreservata i indre skjergard og fjordane. Tidsomsyn gjorde det umogleg å sjekke dei aller mest isolerte reservata inne i dei større fjordane, men det viste seg at vi ikkje trengte dra lenger inn enn til Svanøy før vi fann ein ternekoloni på Karsskjeret. Til saman fann vi hekkande ternar i fire sjøfuglreservat i midtre og indre del av kysten, to med 16 reir og to med eitt reir. I år blei teljingane gjennomført så tidleg i juni at reirbygging og egglegging framleis pågjekk, men vi reknar med ein endeleg hekkebestand på rundt 230 par. I dei 34 reservata som er sjekka i kvart av dei tre åra, blei det i 1995 funne **670** hekkande par, mot **0** i 2005 og anslagsvis **180** i år.

Det er ikkje usannsynleg at problemet med sviktande næringstilgang generelt har vore mindre i fjordane enn ute langs kysten, ettersom det i indre strøk ofte er snakk om lokale fiskestammar som i langt mindre grad er påverka av dei tilhøva som følgjer av overfiske i Nordsjøen. Men der vi faktisk har funne ternar hekkande dei to siste åra, har det stort sett vore i langt mindre tal enn det som blei registrert før nedgangen begynte på 90-talet. Blant moglege årsaker til ternene sitt forsvinningsnummer har det blitt spekulert i om algeoppblomstring kan gjere det vanskeleg for ternene å lokalisere og fange småfisk, eller om småfiskane som er ternene si hovudføde rett og slett blir drivne ned på djupare vatn av det tette algeteppeet i øvre vasslag, og dermed ikkje lenger er tilgjengelege for fuglane.

Sjølv om det no er fastslått at ternene hekkar i Sogn og Fjordane igjen, er det viktig å notere at dette skjer i avgrensa omfang og at det må heilt andre tilstandar til før vi kan "friskmelde" dei to terneartane. Problema for ternene på Vestlandet har no vart i så mange år at fuglar kan ha nådd maksimal levealder utan å få formeira seg, og bestandane kan dermed få problem med å ta seg opp igjen sjølv om dei negative faktorane skulle ta slutt.

Alke

1995 – 2005: → 2005 -2007: → [0]

Alke har dei siste tiåra hekka ved tre lokalitetar nord i fylket. Einevarden har vore den største, men området er vanskeleg tilgjengeleg og det er berre mogleg å vurdere hekkebestanden omtrentleg. Tidlegare teljingar oppgjer om lag 70 par (Godø 1983), 50 par (Godø 1984) og 100 par (Godø 1995). I 2003 blei det talt 11 alke/lomvi, men desse teljingane kan neppe samanliknast med dei andre. I 2005 blei det talt om lag 350 alke, og i år vel 300. Ved Veststeinen er det tidlegare notert 35reir/150 individ (Godø 1983), 16 reir (Godø 1984) og 75-100 par (Godø 1995). I 2003 blei det observert 15 individ, og hekking fastslått (2 ungar sett). I 2005 blei det talt 22 alker, og anslått ein hekkebestand på 15 par. Seinast ved teljingane i 1994 hekka det dessutan truleg om lag 25 par i Klovningen, men her blei det ikkje sett alke i 2003, berre to

alke/lomvi i 2005, og ingen i år. Det er dermed to aktive alkekoloniar i Sogn og Fjordane. Den samla bestanden i desse ser ut til å ha halde seg stabil. Om vi forsøksvis reknar individa om til par for å samanlikne med Godø sine tal, blir det om lag **205** par i 1995, **225** i 2005 og **220** i år (talet frå 2005 er omrekna på ny, etter ein litt annan faktor enn i rapporten frå det året)

Tidlegare har det hekka alke også i Utvær i Solund: I 1983 blei det gjort 21 reirfunn, og i 1984 2 reirfunn (truleg 5 par hekkande). Ved teljingane i 1995 blei arten ikkje registrert, og den er heller ikkje sett seinare. Kolonien i Utvær var den sørlegaste i Norge, og har nok lenge vore marginal i den store samanhengen.

Lomvi

1995 – 2005: ↓ 2005 -2007: → [-]

Lomvien har som alka hekka ved tre lokalitetar nord i fylket dei siste tiåra. Einevarden har vore den største, men området er vanskeleg tilgjengeleg og det er berre mogleg å vurdere hekkebestanden omtrentleg. Tidlegare teljingar oppgjer om lag 150 par (Godø 1983), 110 par (Godø 1984) og 100 par (Godø 1995). I 2003 blei det talt 6 alke/lomvi, men desse teljingane kan neppe samanliknast med dei andre. I 2005 blei det talt om lag 250 lomvi, og i år vel 200.

Ved Veststeinen er det tidlegare notert 53 reir/250 individ (Godø 1983), 55 reir (Godø 1984) og 150-200 par (Godø 1995). I 2003 blei det observert 102 individ, og hekking fastslått (5 ungar sett). I 2005 blei det sett 10 lomviar i berget, og anslått ein hekkebestand på 6-8 par.

Seinast ved teljingane i 1994 hekka det dessutan truleg om lag 10 par i Klovningen, men her blei det ikkje sett lomvi i 2003, berre to alke/lomvi i 2005, og ingen i år. Det er dermed to aktive lomvikoloniar i Sogn og Fjordane. Den samla bestanden i desse ser ut til å ha gått ned, som elles i landet, men utan vidare nedgang dei siste to åra. Om vi forsøksvis reknar individa om til par for å samanlikne med Godø sine tal, blir det om lag **280** par i 1995, **160** i 2005 og **180** i år (talet frå 2005 er omrekna på ny, etter ein litt annan faktor enn i rapporten frå det året).

Tidlegare har det hekka lomvi også i Utvær i Solund: I 1983 blei det gjort 23 reirfunn, og i 1984 15 reirfunn. Ved teljingane i 1995 blei arten ikkje registrert, og den er heller ikkje sett seinare. Kolonien i Utvær var den sørlegaste i Norge, og har nok lenge vore marginal i den store samanhengen.

Lunde

1995 – 2005: ↓ 2005 -2007: ↗ [--]

Som dei fleste alkefuglane har også lunden gått sterkt tilbake dei siste ti åra. På dei kjende hekkeplassane er situasjonen slik:

	1983	1984	1994/95	2004	2005	2007
Einevarden	>5000 par	~5000 par	5000 par		3300 ind	6400 ind
Veststeinen	9-10000 par	~8000 par	>8000 par		3000 ind	1900 ind
Ryggsteinen	11 reirfunn	5 reirfunn/12 ind		8-10 ind	5 ind	9 ind
Utvær	323 reirfunn	148 reirf/230 ind		3 ind	1 ind	-

I år er første gang det er gjennomført sjøfuglteljingar i Utvær utan å registrere lunde, etter at tala dei siste åra stadig har nærma seg nullen. I følgje lokalkjente skal hekkebestanden i Utvær ha vore på inntil 600 par. Truleg skriv desse tala seg frå Willgohs sine undersøkingar, men vi veit ikkje kva år dei refererer seg til. På Ryggsteinen i Askvoll hekkar lunden framleis; Vidar Seim fann 4 reir i 2006, og han fortel at hekkebestanden har ligge jamt på 4-5 par i mange år.

Tal frå 2003 er ikkje gitt i tabellen over; det blei det året talt 150 flygande individ ved Einevarden og 2600 individ på sjøen ved Veststeinen. Desse teljingane blei gjort ein månad seinare enn vanleg. Tala frå dei siste to teljingane i 2005 og 2007 tyder på ein liten auke i totalbestanden, med ei forskyving frå Veststeinen til Einevarden.

Det er likevel ikkje tvil om at hekkebestanden av lunde i Sogn og Fjordane har gått tilbake sidan teljingane midt på 90-talet. Merk at tala i tabellen over dreier seg om *par* på 80- og 90-talet, og *individ*

etter 2000. Utviklinga i par kan etter omrekning anslagsvis uttrykkast som minst **13 000** i 1995, **5000** i 2005 og **6500** i år. Den sørlegaste bestanden (Utvær) er no truleg borte, mens situasjonen i nord må følgjast nærare i åra som kjem. Næringstilhøva har vore vanskelege, og i 2005 blei det meldt om daude lundeungar drivande i sjøen ved Veststeinen 24. juni.

Teist

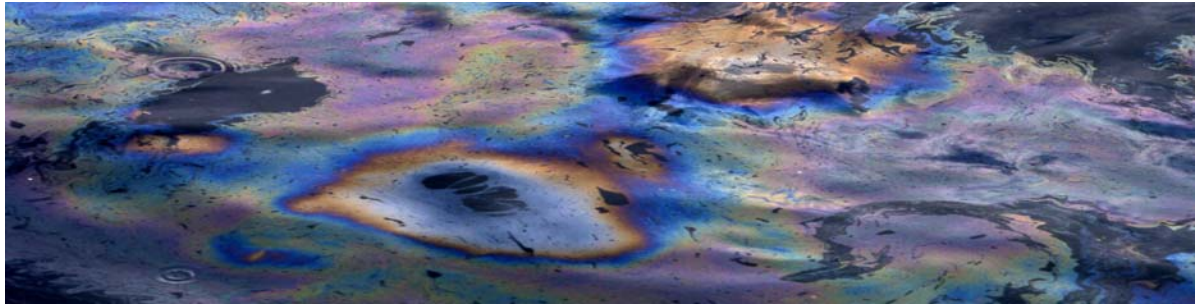
1995 – 2005: ↗ 2005 -2007: → [0]

Teisten er vanskeleg å telje, og gode estimat på hekkebestanden er svært krevjande å få til. Dette føreset målretta innsats på forsommaren. Slik sett er ikkje dei teljingane som ligg føre, eigna til å trekkje bastante konklusjonar om kor mange teist som hekkar i Sogn og Fjordane.

Teljingane som no etter kvart er gjort over fleire år er likevel samanliknbare reint metodisk, og vi kan ut frå dette konkludere med at bestanden av teist i fylket er langt mindre no enn den var på 70- og 80-talet. Teljingane tyder også på at nedgangen i bestanden har gått føre seg over lang tid, og at teisten no finst konsentrert om eit fåtal av dei aller beste områda i fylket. Men sjølv om bestanden no er mindre enn på 70- og 80-talet, er det likevel positivt at den truleg ikkje er mindre enn i 1995. Ser vi på dei 34 sjøfuglreservata som er talt kvart av dei tre åra, blei det talt **62** individ i 1995, **84** individ i 2005 og **71** i år. Det er vanskeleg å peike på nokon bestemt faktor som kan forklare nedgangen i år. Den gjeld alle reservat unnateke tre, og i teisten sitt kjerneområde i Sogn og Fjordane, ytre Askvoll, blei det i år berre talt 19 individ mot 55 for to år sidan. I Solund har teisten gått ned frå 13 til 5 i Gåsvær, men auka frå 8 til 15 i Utvær, slik at det samla talet er uendra. Det er elles verdt å peike på at i dei same 34 reservata som er nemnt ovanfor, blei det talt **218** teist i 1983, og **383** i 1984. Bestanden i år er med andre ord 18,5% av bestanden i 1984.

*Lundefuglar.
Nye opplysningar stadfester at arten
framleis hekkar på Ryggsteinen i Askvoll,
og talet på kjende hekkeplassar i fylket er
dermed tre.*

Server-forliset 12. januar 2007

Lasteskipet M/S *Server* hadde 590 kubikkmeter tung bunkersolje, 70 kubikkmeter diesololje og diverse smøreoljer ombord da skipet forliste ved Fedje 12. januar i år. Oljesølet førte til omfattende ureining i områda rundt Fedje, mens uver og skiftande vind førte til at oljen som blei ført nordover av kyststraumen i stor grad passerte Sogn og Fjordane utan å etterlate mange spor - før den blei ført inn mot land og trefte fleire stader nord i fylket fem dagar etter forliset.

Kor mange fuglar som blei ramma av oljesølet i Sogn og Fjordane er høgst usikkert. Oljen kan ha drive gjennom viktige overvintringsområde ved fluer og bårar lengst ute langs kysten, og på grunn av dårleg ver og høg sjø i fleire dagar etter forliset kan tilgrisa fuglar ha forsvunne sporlaust i bølgiene. Totalt registrerte fylkesmannen om lag 520 oljeskadde fuglar gjennom eigne teljingar, innmeldte observasjonar og meldingar i media. Berre 30 av desse var daude av oljesølet, noko som vel tyder på at da registreringsarbeidet først kom i gang etter at uveret hadde lagt seg, var dei fleste daude fuglane forsvunne.

Av dei totalt 521 sjøfuglane med større eller mindre oljeskadar, var 396 måsar. Dette er ikkje overraskande, både fordi det overvintrar mange måsar langs kysten av Sogn og Fjordane, men ikkje minst fordi oljeflekkear er lette å observere på kvite fuglar. På mørke fuglar som skarv og ærfuglhoer er olje vanskelegare å sjå på litt avstand, så desse er nok sterkt underrepresenterte blant dei observerte oljeskadde fuglane. I det innsamla materialet er gråmåsen den arten som ser ut til å ha blitt hardest ramma, med 212 individ. I tillegg kjem 88 "måse" og 42 "stormåse", og det er grunn til å tru at ein vesentleg del av desse også er gråmåsar. Elles fordeler dei innmeldte artane seg slik: Ærfugl 74, svartbak 27, fiskemåse 25, lomvi 11, havelle 8, alkekonge 6, svartand 5, toppskarv 3, teist 2, havsule 2 og 1 kvar av krykkje, islom, polarmåse, storskarv og ubestemt and, i tillegg til 3 ikkje artsbestemte fuglar. To otrar med mogleg oljeskade blei også rapportert.

Sjølv om dei refererte tala på skadde og daude fuglar berre er toppen av isfjellet, er det likevel liten tvil om at skadeomfanget i Sogn og Fjordane blei langt mindre enn i Hordaland. Ein god indikasjon på dette er at Fylkesmannen og SNO i dei to fylka gjennomførte sjøfuglteljingar på same dag (17. januar) og fekk svært ulike resultat: I Nordhordland og Gulen blei det observerte rundt 2000 sjøfugl, med oljeskade på 38% av dei, mens det i eit mindre område i Askvoll blei talt 1294 sjøfuglar med ein skadefrekvens på berre drygt 1% (14 fuglar). Dette var fem dagar etter grunnstøytinga, og olje var på dette tidspunktet funne så langt nord som til Selje. Det største talet på oljeskadde sjøfuglar i fylket blei registrert i Gulen og Selje. Dei fleste fuglane har nok fått oljeskade ikkje så langt unna der dei er observerte, men at fuglane også kan spreie seg langt viser observasjonar av oljeskadde måsar i Hyefjorden i Gloppen og i Sognefjorden ikkje langt unna Høyanger.

Etterundersøkingar i viktige vinterområde

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane og Statens Naturoppsyn Florø starta i 2006 med teljingar av overvintrande sjøfuglar i Sogn og Fjordane, som ei vidareføring av teljingar som Fylkesmennene på Vestlandet gjennomførte i perioden 1999-2004. Teljingane gir viktig kunnskap om miljøtilhøva på Vestlandskysten, og blir mellom anna brukt til å kartfeste innsatsområde ved akutte forureinings-

episodar. Ei teljing i den sørlege delen av fylket blei gjennomført 26. februar. Sjølv om dårlege vertilhøve og tekniske problem hindra oss i å telje i nøyaktig dei same områda i år som i fjor, har vi tal for begge år frå nokre delområde.

Lengst sør i Solund kommune ligg Storesvalene, som med sine tareskogar er viktige beiteplassar for sjøfugl vinterstid. 15. mars i fjor blei det talt opp 1000 ærfugl, 250 svartand og 30 havelle, mens det i år blei talt opp 300 ærfugl, 12 svartand og 17 havelle. I ein sektor i vestlege del av Indrevær som i fjor hadde 270 ærfugl, 31 svartand og 70 havelle, talte vi i år 10 ærfugl. Tala for Utvær i år er noko usikre, da tekniske problem hindra oss i å gå inn i viktige grunnområde. Men legg vi saman tal frå alle område som blei talte opp både i fjor og i år i den sørlege delen av fylket, blir tala slik:

	2006	2007
Ærfugl	1335	413
Havelle	265	34
Svartand	281	12
Toppskarv	123	116
Storskarv	20	29
Gråmåse	55	21
Svartbak	85	114
Teist	3	3

Medrekna ein del andre artar blei det i desse områda i fjor talt opp **2169** sjøfuglar, medan talet i år var **749**. Sjølv om ein del fugleartar, som t.d. svartand, kan variere ein heil del i tal frå år til år er ikkje desse artane talrike nok til å forklare den store nedgangen i overvintrande sjøfuglar frå teljinga i fjor til teljinga i år. Når det i tillegg blei observert fleire hundre oljeskadde sjøfuglar etter *Server*-forliset berre i Sogn og Fjordane, og vi kan rekne med at under dei vértilhøva som rådde etter forliset har berre ein liten del av dei oljeskadde fuglane faktisk blitt registrerte, er det rimeleg grunn til å tru at ein vesentleg del av nedgangen skuldast oljeureininga frå *Server*.

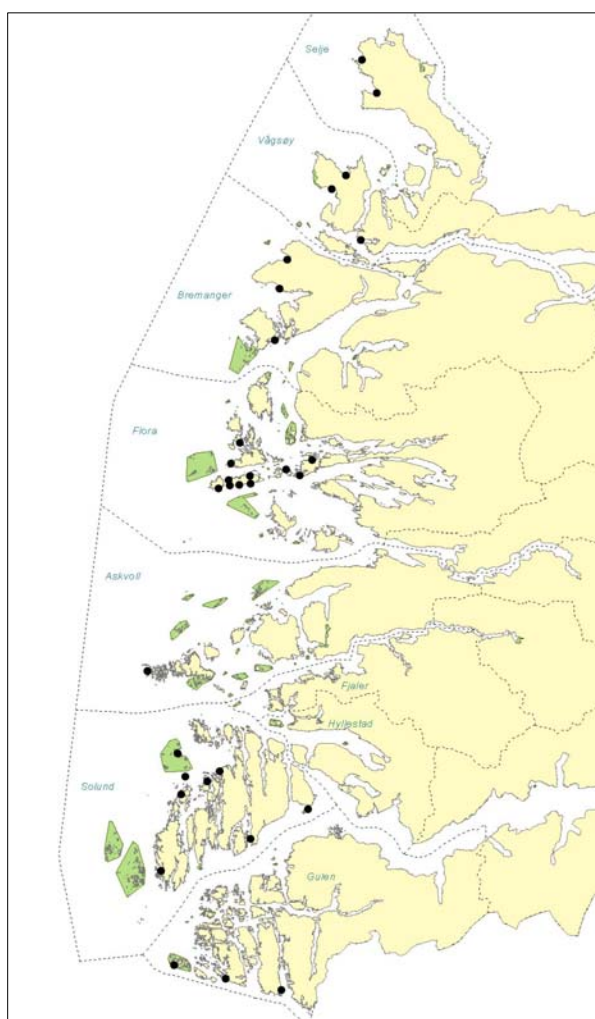
Dei artane som har gått sterkast tilbake i overvintringsområda i Sogn og Fjordane er ærfugl, svartand og havelle. Vi veit dessverre ikkje kvar dei overvintrande sjøfuglane i Sogn og Fjordane kjem frå, og dermed ikkje kva hekkepopulasjonar som er ramma. Svartand og havelle hekkar ved ferskvatn i fjellet, mens ærfuglen hekkar ved kysten. For andre artar av overvintrande sjøfuglar enn dei marine dykkendene nemnt ovanfor, tilseier ikkje tala frå Sogn og Fjordane at det har skjedd nemnande endringar i høve til fjoråret. Det var venta at oljeutsleppet skulle ha ramma gråmåse hardt, ettersom det blei observert oljeskadde gråmåsar langs heile vestlandskysten. Ein slik nedgang lar seg ikkje påvise i hekkebestanden av gråmåse i Sogn og Fjordane, som auka vesentleg i år i høve til siste tilsvarende teljing for to år sidan.

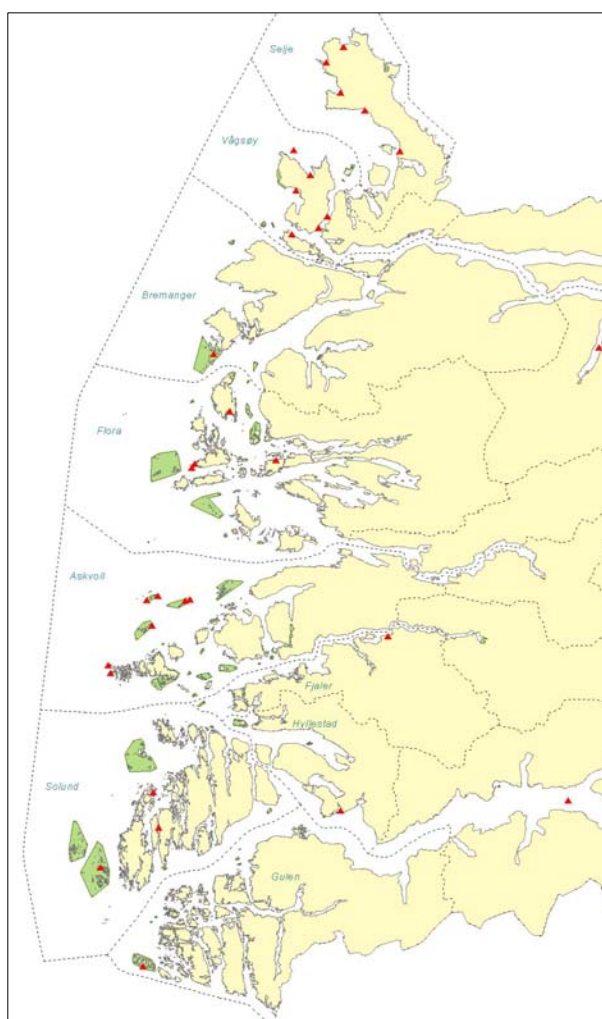
Ein art som er sårbar for oljesøl er lomvi, som gjerne overvintrar langt til sjøs. Lomviar frå dei lokale hekkebestandane ved Veststeinen og Einevarden streifar truleg både sør og nord langs kysten om vinteren, og kunne risikere å hamne midt i drivbana for oljen frå *Server*. Ein stor del av oljepåslaget i Sogn og Fjordane kom da også i den nordlege delen av fylket, og ettersom dei 11 innrapporterte oljeskadde/daude lomviane i Sogn og Fjordane tilsvarar nesten 5 % av den estimerte hekkebestanden i Sogn og Fjordane i 2005, frykta vi at *Server* skulle vise seg å bli ein katastrofe for lomvien i fylket. Det blei den likevel tydelegvis ikkje, for på hekkeplassane talte vi om lag like mange individ av både lomvi og alke i sommar som vi gjorde ved siste teljing i 2005.

Lomvi med lett oljeskade, men likevel med dårlege framtidsutsikter. Arten er ein av dei sjøfuglane som tåler olje i fjødrakta aller dårlegast

Truleg har ein vesentleg del av dei fuglane som strauk med på grunn av *Server*-forliset kome frå andre delar av kysten enn Sogn og Fjordane. Samanliknar vi hekkebestandane i fylket før og etter *Server*, viser tala faktisk at dei fleste potensielt overvintrande artar har auka i tal eller halde seg stabile. Unntaka er ærfugl, som har fått sommarbestanden halvert i høve til tilsvarande teljing i 2005, og teist og toppskarv, som begge har gått tilbake i år etter å ha vore inne i ei positiv utvikling ved dei fleste hekkeplassane dei siste åra. Toppskarven har paradoksalt nok gått tilbake i tal ved alle hekkeplassane nord i fylket, men har fortsett auken i Solund – som ligg nærast åstaden for *Server*-forliset. Men når vi veit at oljen blåste til havs og flaut forbi det meste av Solund utan å gjere større skade før den slo inn mot land nord i fylket, er det nærliggande å tru at oljeforureininga av ulike grunnar kan ha verka særleg negativt på lokale hekkebestandar av toppskarv i nord. Det same biletet med lite skade i sør ser vi for ærfuglen - heile 47% av ærfuglane vi fann i sommar var i Solund og Gulen, med den største samlinga på 850 individ heilt i sør ved Vassøyane. Bestanden av teist i fylket var allereie før *Server* så liten at det vanskeleg å seie om tilbakegangen er statistisk reell, og om *Server* har spelt nokon vesentleg rolle.

Registrerte oljepåslag etter Server-forliset i Sogn og Fjordane. Naturreservata slapp heldig unna oljesølet, og det blei berre funne "aksjonerbar" olje i våtmarksreservatet Vassøyane i Gulen, og i sjøfuglreservata Gåsvær og Torsholmane i Solund. Mindre mengder olje har nok treft land også i andre av sjøfuglreservata, men ikkje meir enn at naturen sjølv har makta å vaske dei reine i løpet av relativt kort tid.

Lokalitetar med funn av oljeskadde sjøfuglar i fylket. Kvar lokalitet kan skjule alt frå ein til fleire fuglar. Merk funna inne i Hyeffjorden i nord og Sognefjorden i sør, som viser at oljeskadde fuglar kan flytte seg relativt langt dersom skaden ikkje er omfattande.

Diskusjon

Årsaker til hekkesvikt i sjøfuglbestandane

Faktorar som kan spele inn på hekkesuksessen hos sjøfuglane i Sogn og Fjordane blei gjennomgått i rapporten etter sjøfuglteljingane i 2003 og 2004 (Larsen 2005b). Ei rekkje faktorar blei vurderte, men berre nokre få kunne forklare – heilt eller delvis – den omfattande hekkesvikten.

Næringssvikt

Konklusjonen blei at næringsmangel utan tvil er den viktigaste faktoren bak hekkesvikten for sjøfuglane, og at overfiske er den underliggande årsaka. Bestandane av havsil (tobis) i Nordsjøen forsvann i 2004, og eit omfattande industrifiske og manglande regulering av dette må ta skulda.

Det kan også tenkjast at ei gradvis oppvarming av Nordsjøen som følgje av klimaendringar kan ha fått tobisen eller tobisen sitt planktoniske næringsgrunnlag til å trekkje nordover, men det er lite sannsynleg at dette skulle gje seg samtidig utslag over ein så lang nord-sør gradient som strekninga frå England til Møre. Alt i alt er det vanskeleg å sjå for seg andre faktorar enn overfiske som kan forklare hekkesvikt over så store område, og klimateorien blir da heller ikkje støtta av at tobisbestanden i Nordsjøen no er aukande igjen, etter to år med fiskestopp.

Kronisk og akutt ureining

Av andre faktorar som kan tenkjast å virke over store geografiske område, er det nærliggande å trekke fram at dei mange tusen tonna med oljerestar og ulike kjemiske stoff som oljeindustrien over lang tid har slept i havet (særleg i form av produsert vatn), også har bidrege til den negative utviklinga både for tobis og andre bestandar av plankton og fisk som direkte eller indirekte er føde for sjøfuglane. Forsøk med eksponering av torskeegg og -yngel viser likevel at produsert vatn i "realistiske" konsentrasjonar (1 ‰ og mindre) ikkje har effekt. Ein skal likevel ikkje lenger enn til 1% produksjonsvatn for å oppna ein dødsprosent på 100 for nyklekte torskelarvar. På vaksen fisk kan komponentar i produsert vatn påverka hormonnivå og dermed formeiringsevne.

Akutte, større oljeutslepp som har nådd kysten av Sogn og Fjordane har det ikkje vore nokre av sidan *Merkantil Marica* i 1989, før *Server* forliste ved Fedje i år. Følgjene av *Mercantil Marika*-forliset er ikkje kjent, mens *Server* så langt ikkje ser ut til å ha hatt store verknader på hekkebestandane av sjøfugl i Sogn og Fjordane.

Forstyrring av hekkeplassane

Vi veit lite om kor omfattande dette problemet er, men med ein stadig aukande småbåtflåte i Sogn og Fjordane som elles i landet er det grunn til å tru at problemet vil auke i åra framover. Den raske veksten i skarvekolonien ved Ytterøyane fyr frå 1998 til 2003 stoppa brått opp da fyret blei avbemannet i mai 2004, og det dermed ikkje lenger var nokon som kunne hindre ulovleg bruk av kaianlegget ved fyret. Det blei da også observert 10-12 personar på land ved fyret berre kort tid etter at det blei fråflytta, og dette problemet har i ettertid berre auka. Forstyrring kan ha utløyst problema for skarven åleine, eller eventuelt i kombinasjon med næringssvikt.

Kråka si eggplyndring i toppskarvreir i Moldvær i år omfatta minst 120 egg eller 40-50 reir. Eitt enkelt kråkepar har dermed nesten halvert kolonien sin samla hekkesuksess, og det er vanskeleg å tru at eggtalet kan ha blitt så omfattande utan at skarvane fleire gangar i rugetida har blitt skremt av reiret. Det vil normalt ikkje vere mogleg for ei kråke å kome til eit skarvereir med foreldra til stades, og det er derfor nærliggande å tru at kråka har nytta høvet mens det har vore folk på land og forårsaka panikk i toppskarvkolonien.

Mink

Minken er innført art som sjøfuglane ikkje er tilpassa, og som mange av dei ikkje har gode forsvarsmekanismar mot. Arten er ein utprega eggrovar som også drep vaksne fuglar på reir om han

får høve til det. Rømt mink har tidlegare fått mye merksemd som ein viktig negativ faktor for sjøfuglpopulasjonane i Sogn og Fjordane, særleg for måsefuglane (Godø 1984). Vi veit ikkje kor mye villmink det er i fylket i dag, men truleg er bestanden mye mindre enn for 20 år sidan. Det finst heller ikkje tal for kva skade mink har gjort eller kan gjere i sjøfuglkoloniane i fylket, men ut frå tidlegare rapportar og generell kunnskap om endringane i utbreiingsmønster hos t.d. måsefugl i tida etter etableringa av villmink på Vestlandet, kan potensialet for skade vere stort. Lokale kjelder har dei siste åra meldt om aukande minkbestand ved Kalvåg i Bremanger og Barekstad på Hovden i Flora dei seinare åra, men det ligg ikkje føre konkrete tal.

Det blir av og til hevda at oteren som no er på veg tilbake til tidlegare jaktmarker fordriver minken, men dette kan neppe stadfestast med belegg sjølv om minken har gått tilbake. Oteren er ein mye meir spesialisert fiskespisar enn minken, og sjølv om det blir hevda at den også kan forsyne seg av fuglereir skjer dette nok berre tilfeldig og ikkje i særleg omfang. Vi har da også observert oter mellom steinblokkene i skarvekoloniar utan at skarvane såg ut til å ta notis av den.

Taretråling

Verknaden av taretråling på sjøfuglbestandane vil i stor grad vere avhengig av kor stor del av tareskogen som haustast. Dessverre finst det ikkje gode tal verken for kor mye stortare som finst langs kysten eller kor stor del av denne som blir hausta i kvart felt frå år til år. Tareressursane har blitt rekna ut frå overslag over eigna sjøareal multiplisert med eit antatt gjennomsnittleg tal for biomasse per flateining, mens opplysningar om haustegraden skriv seg frå grove overslag frå tarenæringa sjølv. Alt etter kva felt det gjeld, varierer desse overslaga frå 10 til 50 prosent. Det er såleis ikkje mogleg å seie noko sikkert om effekten av hausting i enkelte delområde. Dersom berre 10 prosent blir hausta, er det ikkje utenkjeleg at kanteffektar kompenserer for tapet av tareskog, mens ein haustegrad på 50 prosent derimot vil vere eit inngrep som høgst sannsynleg fører til vesentleg næringstap for sjøfuglane. Dessverre er det dei mest produktive tarefelta som både blir hausta mest intensivt, og som er dei viktigaste næringsområda for sjøfuglar knytt til tareskogen. Truleg er toppskarv og teist dei artane hos oss som er sterkast knytte til tareskogen som næringsområde.

Eit forskingsprosjekt som Norsk Institutt for naturforskning gjennomførte ved Frøya på Trøndelagskysten viste at taretråling fjerna opptil 50 % av stortaren i prøveområdet (Loretsen 2005). I dei trålte områda var den observerte fiskebestanden berre ein femdel av fiskebestanden i nærliggande utrålte område, og bestanden var like låg også året etter taretråling. Storskarvane som hekka i studieområdet søkte til dei utrålte områda for å finne næring, og berre få fuglar blei observert på næringssøk i trålte område (nytrålte, og trålte eitt år tidlegare). Dei fuglane som blei observert i trålte område brukte mye lenger tid og fleire dykk for å finne mat enn dei andre fuglane. Forskingsprosjektet stadfestar dermed at taretråling påverkar næringstilgangen til sjøfugl negativt.

Dei tidsseriane vi etter kvart har fått over utviklinga av hekkebestandane av sjøfugl i Sogn og Fjordane tyder på at talet på hekkande toppskarv og teist også blir negativt påverka av taretråling. Det står framleis igjen å gjennomføre detaljerte utrekningar omkring dette, men datatilfanget tilseier at det truleg kan gjerast i nær framtid.

Konklusjon

Av dei nemnte faktorane er næringssvikt den einaste som kan forklare eit samanbrot i hekkebestandar av sjøfugl over store område og til same tid. Vi kan nok også føresetje at ein kollaps av slikt omfang som vi har set dei siste åra må skuldast at eit heilt sentralt element i økosystemet har blitt borte, og slik sett er samanbrotet i tobisbestanden den mest nærliggande forklaringa. At både tobisbestanden og sjøfuglbestandane no er i betring, stadfester denne samanhengen.

Dei andre faktorane som er omtalt over vil virke meir lokalt. Taretråling er den mest omfattande av desse, med forstyrringar gjennom ulovleg ilandstiging som ein meir uoversiktleg faktor. Begge desse slår hardast ut for toppskarven, som er ein av dei artane som ikkje har tatt del i den positive utviklinga for sjøfuglane generelt i fylket i år.

Skjøtsel i sjøfuglreservata

Eit mindre tal sjøfuglreservat i Sogn og Fjordane har med tida blitt ueigna for hekkande sjøfuglar på grunn av gjengroing. I dei fleste tilfella skuldast dette utplanting av bartre før vernetidspunktet, og trea har etter kvart vakse til. Tilvekst av lauvtre og lyng er også eit problem i nokre av reservata, dette skuldast i hovudsak at færre sauer blir sendt på beite ute på øyane. Godø (1995, 2000) gir oversyn over utviklinga av skjøtelsbehovet i reservata. Situasjonen no er at det er behov for skjøtsel i følgjande reservat:

Sildekruna: Lauvkratt blei rydda i 1999/2000, men på grunn av rotskot frå stubbane og manglande beitedyr er det allereie no på tide å rydde lauvskog igjen. Tilstanden for reservatet er ikkje kritisk, da det framleis er ein av dei viktigaste hekkeplassane for gråmåse i fylket – men utviklinga bør ikkje få halde fram.

Skorpeholmane: Talet på hekkande fuglar har gått sterkt tilbake på grunn av attgroing med buskfuru og lauvtre. Skogen er bortimot 10 m høg, og det er plass for hekking berre langs sørsida av holmane. Må ryddast for skog.

Haukedalsholmane: Desse tre holmane er alle sterkt prega av attgroing med velvaksne buskfuru og lauvtre. 150 par fiskemåse hekka på holmane så seint som i 2000, samtidig som ein hegrekoloni hadde etablert seg. Verken fiskemåse eller hegre hekkar i særleg tal i dag, og alle trea bør ned for å gi plassen tilbake til sjøfuglane.

Tennøyane er framleis i bra tilstand som hekkeområde, men på delar av øyane begynner røsslyngen å bli grovvaksen og lite eigna for sjøfugl. Truleg behov for lyngbrenning.

Eikefjordholmane: Vinteren 1999/2000 blei det rydda krattskog på Notaholmen, som enno er i bra tilstand. Det same gjeld Kvalvikholmen. Middagsholmen er derimot tilgrodd med furu og einer på den austlege delen, og dermed berre delvis eigna som hekkeplass. Må ryddast.

Timberøyholmane: Den austlegaste av holmane ligg stort sett ubrukt, og halve holmen er kledd av furuskog og grov røsslyng. Midt på den vestre holmen var eit parti furu og rognebuskar. Rydding og lyngbrenning bør gjennomførast.

Raudøy: Røsslyngen begynner stadvis å bli lang og grovvaksen, og det vil truleg vere ein fordel å få sau på beite.

Prestøy: Leplantingar av gran frå 70-talet har vakse til og gjort denne tidligare svært viktige måsekolonien verdiløs. Felling av all gran og rydding av lauvkratt på lyngheia blei derfor sett i verk i 2007. Arbeidet er planlagt ferdigstilt vinteren 2008.

Flatøy: Buskfuru, gran og lauvtre blei fjerna i 2007, og lyngen svidd av på den sørlege delen av øya. Lyngbrenning er planlagt gjennomført på den nordlege delen vinteren 2008.

Ønaholmane: To større holmar og nokre mindre skjer. Øyene er i ferd med å gro igjen med spreidde gran og rogn, og særleg den nordlege treng rydding. Alle rugande fuglar finst på den sørlege av øyane.

Ramsholmane: Lille Ramsholmen er gjengrodd med stor rogn og gran og er tom for fugl. Store delar av Årsholmen er også gjengrodd med buskfuru, og reservatet er for tida av liten/ingen verdi for sjøfuglar. Stort behov for rydding og lyngbrenning.

Torsholmane: Tre holmar og nokre mindre skjer som er viktig hekkeplass for måsar, men på Indre Torsholmen er plassen i stor grad opptatt av lauvskog. Holmen bør ryddast for å gi fuglane plass i dette tilsynelatande svært verdifulle reservatet.

Litteratur

- Bakken, V. & Mehlum, F. 1988: AKUP - Sluttrapport. Sjøfuglundersøkelser nord for N 74° Bjørnøya. Norsk Polarinstitut Rapportserie Nr 44.
- Cairns, D. 1979. Censusing hole-nesting auks by visual counts. Bird-Banding, vol 50, nr. 4.
- Godø, G. 1983. Sjøfuglregistreringar i Sogn og Fjordane sommaren 1983. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Miljøvernavdelinga.
- Godø, G. 1984. Rapport frå sjøfuglregistreringane i Sogn og Fjordane sommaren 1984. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Miljøvernavdelinga.
- Godø, G. 1991. Verneplan for sjøfugl, delplan 5: Sogn og Fjordane. Miljøverndepartementet og Fylkesmannen i Sogn og Fjordane.
- Godø, G. 1995. Registrering av sjøfugl i Sogn og Fjordane i 1994 og 1995. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Miljøvernavdelinga.
- Godø, G. 2000. Registrering av kyst- og sjøfuglbestandar og tilstandsvurdering av sjøfuglreservat i Selje, Vågsøy, Bremanger, Flora og Askvoll kommunar 01.-16.06.2000. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Miljøvernavdelinga.
- Kvinneland, A. 2005. Sjøfugler i Karmøy. Hekkesesongen 2005. Rapport fra Karmøy ringmerkingsgruppe.
- Larsen, B.H. 2006. Sjøfuglregistreringer på Vågsøy i Sogn og Fjordane i perioden 1999-2006. Miljøfaglig Utredning Rapport 2006:74.
- Larsen, T. 2005a. Sjøfuglteljingar i Sogn og Fjordane i 2003 og 2004. Hekkefuglteljingar i sjøfuglreservata. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, rapport nr. 6-2005.
- Larsen, T. 2005b. Sjøfuglteljingar i Sogn og Fjordane i 2005. Hekkefuglteljingar i sjøfuglreservata. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, rapport nr. 11-2005.
- Larsen, T. 2005. Sjøfuglteljingar i Sogn og Fjordane i 2006. Hekkefuglteljingar i sjøfuglreservata. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, rapport nr. 5-2006.
- Lorentsen, S-H. 1989. Det nasjonale overvåkingsprogrammet for hekkende sjøfugl. Takseringsmanual. Utgave 2, mai 1989
- Lorentsen, S-H. 2005. Taretråling påvirker forekomsten av fisk, men kva skjer med storskarvene? Side 19-23 i Svenning, M.-A. & Jonsson, B. (red.) 2005. Kystøkologi: økosystemprosesser og menneskelig aktivitet. NINAs strategiske instituttprogrammer 2001-2005. - NINA Temahefte 31.
- Mitchell, P.I., Newton, S.F., Ratcliffe, N & Dunn, T.E. 2004. Seabird populations of Britain and Ireland. T&AD Poyser.